ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗБІРНИК ТЕЗ

учасників XXII науково-практичної студентської конференції ЗІЕІТ

2020 рік

ЗБІРНИК ТЕЗ

учасників XXII науково-практичної студентської конференції

ЗАПОРІЗЬКОГО ІНСТИТУТУ ЕКОНОМІКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Засновник:
Приватне акціонерне товариство «Приватний вищий навчальний заклад «Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій» (ЗІЕІТ)

Головний редактор:
Туровцев Г.В., д.ф.-м.н., професор, ректор ЗІЕІТ
Заступник головного редактора:
Переверзєв А.В., д.т.н., професор, проректор з наукової роботи ЗІЕІТ

Редакційна колегія:
Швець Д.Є., д.с.н., професор, проректор з навчальної роботи ЗІЕІТ
Магарь Н.Г., директор ВП ЗІЕІТ у місті Кривий Ріг
Левицький С.І., д.е.н., професор
Михайлик Д.П., к.е.н., доцент
Оглобліна В.О., к.е.н., професор
Панкова М.О., к.е.н., доцент
Чуча П.О., к.філ.н., доцент

Важливо: Редакційна колегія не здійснює корекцію поданого автором матеріалу для публікації у збірнику (не виправляє граматичні та пунктуаційні помилки), редагуванню може підлягати лише форма матеріалу (відповідність розмірів тексту)

Поштова адреса: 69041, м.Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б
Тел.: (061) 239-90-01
Факс: (061) 239-10-40
E-mail: trudy@econom.zp.ua
Сайт: http://zieit.zp.ua

PROCEEDINGS

of

ZAPORIZHZHYA INSTITUTE OF ECONOMICS AND INFORMATION TECHNOLOGIES

Founder:
Zaporizhzhya Institute of Economics and Information Technologies (ZIEIT)

Editor-in-chief:
Turovtsev G.V., Dr.Sc., Professor, Rector ZIEIT

Deputy editor:
Pereverzev A.V., Dr.Sc., Professor, Prorector of scientific work ZIEIT

Editorial Board:
Shvets D.E., Dr.Sc., Professor
Magar N.G., Director of the Separate Subdivision of ZIEIT in the city of Kryvyi Rih
Levitsky S.I., Dr.Sc., Professor
Mikhaylik D.P., Dr.Sc., ass. Professor
Ogloblina V.O., Ph.Dr., Professor
Pankova M.O., Dr.Sc., ass. Professor
Chucha P.O., Dr.Sc., ass. Professor

Importantly: The editorial board does not make corrections of the material submitted by the author for publication in the collection (does not correct grammatical and punctuation errors), only material form (text size matching) can be edited

Address: 69041, Zaporizhzhya, Kiyashko str. 16-b
Tel.: (061) 239-90-01
Fax: (061) 239-10-40
E-mail: trudy@econom.zp.ua
Website: http://zieit.zp.ua

СЕКЦІЯ - 1

ФІЛОЛОГІЯ

Голова - к.філ.н., доц. Чуча П.О.

МОВНІ ЗАСОБИ ПЕРЕДАЧІ МІМІКИ ТА ЖЕСТІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ ТА РОСІЙСЬКОЮ

Автор: студент групи П-229/м Біленко Є.В.
jerseybells96@gmail.com
Керівник: ст. викл. доц. Давиденко Н.І.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Будь-яке явище дійсності - реальне або віртуальне - пов'язане з конкретним поняттям або конкретним чуттєвим досвідом. Воно має отримати конкретне найменування в мовній системі і мати співвідношення з окремою мовною одиницею (словом, словосполученням, лексемою і т.д.). Отже, якщо є явище дія, предмет, процес, ознака і таке інше, то і в будь-якій мовній системі для них існує назва.

У результаті порівняння 542 прикладів лексем, які вживаються на позначення міміки та жестів у оповіданні Марка Твена «The prince and the pauper», вибраних методом суцільної вибірки, та їх відповідників у російському та українському перекладах, було виявлено певні особливості вживання та реалізації цих дієслів.

Можна стверджувати, що дієслова міміки та жесту, або кінематичні дієслова, широко використовуються в тексті вихідної мови та в тексті цільових мов. М. Твен, як тонкий знавець психіки людини, вдається до вживання дієслів міміки та жестів для більш точного відображення позалінгвістичної реальності, прихованих рис характеру, поведінки персонажів. Не менш майстерними є переклади оповідання російською та українською мовами, виконані К. І. Чуковським та М. Рябовою. З'ясовано, що автори перекладів прагнули передати реалії англійської мови неспотвореними. Тому спостерігаємо майже однакову кількість контекстів (536) в мовах оригіналу та перекладів. Зафіксовано використання наступних трансформацій при перекладі досліджуваної групи дієслів: 157 модуляцій, 120 випадків перекладу за допомогою словникового еквіваленту, 72 приклади цілісного переосмислення, 64 конкретизації значення, 42 приклади граматичних трансформацій, 38 випадків узагальнення значення, та 19 трансформацій додавання. Всі зазначені варіанти перекладів є еквівалентними та адекватними.

Отже, можна сказати, що перекладачі прагнули найточніше передати реалії позамовної реальності, атмосферу епохи, про яку йде історія, манери, характер, людські якості героїв. Відомо, що художник слова завжди ретельно підходить до вибору дієслова, оскільки саме на дієслово припадає все смислове навантаження у висловлюванні.

Таким чином, можна зробити висновок, що кількість вживаних кінемічних дієслів в мовах оригіналу та перекладів, свідчать про те, що ці дієслова є невід'ємною частиною мовної картини світу, їх використовують для точнішого відображення позалінгвістичної реальності у художньому творі, для виявлення екстралінгвістичних факторів, тобто для відображення внутрішнього психологічного стану героїв твору, їхнього відношення до світу. Переклади тексту виявилися у певних місцях лексично різноманітнішими за оригінальний твір, що ще раз свідчить про суто національний підхід до використання мовних засобів загальної мовної картини світу. Незважаючи на бажання перекладачів адекватно передати колорит вихідної мови, та творчо переосмислити оригінальний текст, переклади містять характерні риси оригіналу, що є необхідною умовою для створення художньо-емоційних текстів на мовах перекладу, адекватних оригіналу.

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ СФЕРИ ОСВІТИ

Автор: студент групи П-219м Васильковська В.В.
Керівник: к.філ.н., доц. Чуча П.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

У сучасному світі термінологія відіграє важливу роль у професійній комунікації соціально-педагогічної спрямованості, оскільки вона є джерелом отримання й передачі наукової інформації, а також інструментом опанування спеціальністю. Зростаюча роль міжнародного професійного співробітництва, академічна мобільність фахівців, професійне спілкування через інтернет вимагає професійно-лінгвістичного розвитку педагога. Термінологія є частиною наукового апарату, яка дає можливість пізнати закономірності дослідницького процесу, визначити канали її взаємодії з іншими елементами визначеної галузі знань.

Труднощі при перекладі виникають через те, що існують розбіжності у мовних культурах англомовних країн та України. Багато вітчизняних дослідників фокусували свої дослідження саме на поясненні терміну та виявленні проблем його відтворення, а не на трансформації, які необхідно застосовувати. Педагогічний термін – це своєрідна система лексичних засобів та найменувань, котрі застосовуються у теорії та практиці виховання та навчання. Розвиток людини – це безперервний процес, що продовжується протягом усього життя, тому не дивно, що цей шар лексики постійно поповнюється новими одиницями. Для того, щоб правильно донести значення закордонних інноваційних процесів сфери освіти, перекладач повинен правильно апелювати термінологічним апаратом педагогіки. Йому на допомогу приходять трансформації, якщо пошук словникового відповідника не дав бажаного результату.

Ученими було встановлено, що більшість термінів педагогічної галузі за структурною класифікацією є словосполученнями, простими та похідними словами, що утворилися за допомогою різних способів словотворення. Семантичний аналіз дозволяє поділити одиниці на групи, виділивши їх основні спільні та відмінні риси. Перекладознавчий аспект аналізу підтвердив, що транскрибування, калькування, описовий переклад та додавання мають широке використання. Рідше для відтворення англомовних термінів в українській мові використовують конкретизацію, генералізацію та антонімічний переклад. Це пояснюється основними рисами педагогічного терміну: він має бути точним, лаконічним, однозначним у Словотвірні та семантичні характеристики англомовної педагогічної термінолексики у перекладознавчому аспекті межах однієї сфери та стислим. Такі його характеристики мають бути і після перекладу. Терміни-абревіатури та терміни-метафори педагогічної сфери викликають також певні труднощі при їх відтворенні засобами іншої мови. По-перше, їх потрібно розуміти та вміти розшифровувати в англійській мові, а потім ще знати, чи є в українській мові їх еквівалент. У такому разі, перекладач може дати повний варіант абревіатури або неметафоричний переклад метафори для того, щоб термін став однозначним для будь-якого учасника освітнього процесу. Розвиток наукової думки в Україні створює об'єктивну необхідність у подальшому вдосконаленні мови науки, відборі лексичних засобів, що оптимально точно висвітлюють наукове знання в знаковій формі. Перебудова загальної та професійної школи, введення нових стандартів освіти, організація нових видів і типів навчальних установ дають поштовх до подальшого заглиблення у цю тему.

Таким чином, з огляду на плани нашої країни щодо входження в спільний європейський освітній простір перед сучасними перекладачами все гостріше постають питання адекватного перекладу термінології, що пов'язана з навчальним процесом та науковою роботою, які постійно відбуваються у вищих навчальних закладах. Такий адекватний переклад дає можливість ознайомити інші країни зі здобутками вітчизняної освіти та науки, а також перейняти досвід більш досвідчених шкіл. Неправильний же, неадекватний переклад викликає в кращому разі непорозуміння або ж створює викривлену уяву про те, що відбувається в вищій освіті по всьому світові. Для того, щоб успішно досягти поставленої мети, перекладач повинен не просто бути в курсі побуту, політики, філософії англомовних держав та України, але й бути обізнаним про реалії їх життя. У першу чергу це відноситься до понять, які не існують апріорі у Великій Британії та США і для яких немає в англійській мові готових еквівалентів. Саме ця проблема викликає найбільше труднощів серед практикуючих перекладачів. Але на допомогу приходять трансформації, використання яких неодмінно допомагає спеціалісту передати інтенцію мовця таким чином, щоб бути зрозумілим.

ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ДЖЕЙН ОСТІН «ГОРДІСТЬ ТА УПЕРЕДЖЕННЯ» ТА ЙОГО ДВОХ ПЕРЕКЛАДІВ)

Автор: студент групи Ф-119/м Волік О.С.
o.volyk98@gmail.com
Керівник: доц. Давиденко Н.І.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Переклад художніх текстів завжди був одним з найскладніших видів перекладу. Це пов'язано з тим, що кожний автор має свій індивідуальний стиль, та намагається використовувати різноманітні мовні засоби, щоб повною мірою виразити основну ідею свого твору. Таким чином, перекладач повинен застосувати всі свої знання та навички при виконанні перекладу, оскільки, певною мірою, він стає співавтором тексту. У перекладі повинна бути повноцінно відображена атмосфера оригіналу, та повинен бути збережений індивідуальний стиль автора. Якість художнього перекладу визначається тим, наскільки переклад є близьким до вихідного тексту. Одним з факторів, що можете призвести до відмінностей між ними, є гендерні відмінності автора та перекладача.

На сьогоднішній день дослідження відмінностей між мовою жінок та чоловіків є найактуальнішим у лінгвістиці. Слід пам'ятати, що не слід ототожнювати такі поняття, як «стать» та «гендер». Під статтю мається на увазі біологічна стать людини, тобто ким вона народилася (чоловіком чи жінкою), а під гендером мається на увазі те, як людина себе самоідентифікує. Виділяють три основні гендерні категорії: маскулінність, фемінність та андрогінність. На те, до якої категорії відноситься людина, впливають такі фактори як: професія, оточення, освіта, виховання тощо. Таким чином, можемо зрозуміти, що приналежність до тієї чи іншої гендерної категорії визначає, які риси будуть притаманні мовленню людини.

Після проведення низки досліджень було визначено, що психологічні особливості людини можуть вплинути на переклад. Так, наприклад, існує судження, що жінкам більш притаманна емоційність та сентиментальність, а чоловікам – конкретика, та відсторонення від впливу емоцій на ситуацію. Враховуючи це, при виконанні перекладу чоловіки та жінки звертаються до різних мовних засобів.

З плином часу був уведений у використання термін womanhandling. Під ним мається на увазі переклад, коли жінка-перекладач навмисно вносить зміни у текст, написаний чоловіком, роблячи його більш емоційно наповненим, або прибираючи сексистські елементи, наявні у творі. Протилежним до нього терміном є manhandling, коли чоловік-перекладач змінює шляхом вибору певних мовних одиниць або стилістичних прийомів текст, написаний жінкою, позбавляючи його емоційного забарвлення, роблячи його більш сухим та традиційним. Ці обидві стратегії перекладу є небажаними, адже вони впливають на сприйняття твору читачем.

Враховуючи все вищезгадане, можемо зробити висновок, що стать людини не є основним чинником, який визначає особливості її мовлення. Гендерна категорія складається з низки різних факторів, які формують характер людини. Не дивлячись на те, що переклад тексту повинен бути настільки близьким до оригіналу, наскільки це можливо, гендер перекладача все одно залишить свій відбиток на тексті перекладу, у тому чи іншому прояві.

РЕАЛІЇ ТА АЛЮЗІЇ В ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ

Автор: студент групи Ф-119/м Земляной А.М.
MyShakespeare13@gmail.com
Керівник: к. філол. н., доц. Бережна М.В.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Переклад реалій є частиною величезної і важливої проблеми передачі національної та історичної своєрідності, яка корінням походить, мабуть, від самого зародження теорії перекладу як самостійної дисципліни. Реалії - це слова і словосполучення народної мови, які відображають найменування предметів, понять, явищ, характерних для географічного середовища, культури, матеріального побуту або суспільно історичних особливостей народу, нації, країни, та які, у такий спосіб, постають носіями національного, місцевого або історичного колориту; чітких відповідників в інших мовах такі слова не мають, тому, їх не можна перекладати на загальних основах.

У структурному плані виділяють: реалії-одночлени, реалії-полічлени, реалії-фразеологізми. Відповідно до загальноприйнятої класифікації реалії діляться за предметною ознакою та за місцевою. Серед предметних ознак: географічні, етнографічні, та суспільно-політичні реалії. За місцевою ознакою розрізняють: в площині однієї мови - це свої реалії та чужі реалії; в площині декількох мов - зовнішні та внутрішні реалії.

Поняття «переклад реалій» досить умовно. Реалія в словниковому порядку, як правило, - неперекладна і, знову-таки як правило, вона передається в контексті не шляхом перекладу. Прийоми передачі реалій, можна, узагальнюючи, звести в основному до двох: транскрипції (транслітерації) і перекладу. При перекладі реалій існує два варіанта: запровадження неологізму або приблизний переклад. В свою чергу існує чотири способи перекладу за допомогою запровадження неологізму: кальки, півкальки, освоєння та семантичний неологізм. Стосовно приблизного перекладу, він має наступні варіації: принцип родо-видової заміни; функціональний аналог; опис, пояснення, тлумачення.

Стосовно такого поняття як «алюзія», то активне вивчення її починається тільки в XX ст., коли її уподібнювали до будь-якого явного, прямого посилання, та вона викликала різні судження і найбільші дискусії у значної кількості дослідників. Алюзія є непрямою вказівкою на будь-який історичний, літературний, географічний, міфологічний або біблійний факт. Вживання алюзії передбачає знайомство читача з цим фактом. Алюзивне джерело зазвичай не дається, тому що автор припускає, що його читач володіє такими ж знаннями і досвідом, як і він сам.

Згідно з англомовними словниками літературних термінів найбільш повна та детальна класифікація видів алюзії виглядає наступним чином: алюзія-посилання на події, які трапилися недавно; особистісна алюзія-посилання на факти біографії того чи іншого письменника; метафорична алюзія, метою якої є передача супутньої інформації; імпліцитна алюзія, яка імітує стиль та характерні риси інших письменників; структурна алюзія, яка відображає структуру іншого твору.

Переклад алюзій вимагає певних перекладацьких стратегій. Класифікацію щодо способів передачі алюзій, які позначені власними назвами виглядає наступним чином:

- збереження власної назви;
- заміна оригінальної назви іншою;
- вилучення власної назви.

ХРОНОТОП В РОМАНІ ДЖОНА СТЕЙНБЕКА *THE GRAPES OF WRATH*

Автор: студент групи Ф-229-м Кісенко А.А.
alexkisenko1989@meta.ua
Керівник: к.філол.н., доц. Бережна М.В.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Питання про форми часу і простору є не тільки предметом вивчення філософів і математиків, але й становить інтерес для літературознавців, лінгвістів і перекладачів. Для літератури XX століття характерним є співіснування різних напрямків. Саме тому виникла увага до часопросторової організації тексту, виникло саме поняття «художній час і простір твору». В літературно-художньому хронотопі має місце злиття просторових і часових ознак в усвідомленому та конкретному цілому. Простір (в художньому творі) інтенсифікується в плині часу, сюжету, історії. Ознаки часу розкриваються в просторі, який своєю чергою, усвідомлюється та вимірюється часом. Інше трактування хронотопу в літературному творі дає Ю.М. Лотман, який визначає художній простір як континуум, в якому розміщуються персонажі та виконується дія. Вчений виділяє декілька його підтипів: чарівне та побутове, зовнішнє та внутрішнє. Він стверджує, що поведінка персонажів значною мірою пов'язана з простором, в якому вони знаходяться, а переходячи з одного простору в інший, людина деформується за його законами.

Однак, в останній час ставлення до тексту, як до одного з ключових понять наук гуманітарного циклу та вичерпаність чинних лінгвістичної та стилістичної парадигм, призвело до переосмислення його традиційного визначення та, відповідно, до переосмислення й розвитку хронотопу як суто перекладацької категорії.

Для прози Дж. Стейнбека характерним є схильність до визначення точного місця дії в оповіданні. В романі *The Grapes of Wrath* письменник активно використовує сталі просторові образи – образ дороги, образ мандрівки, образ пустелі, образ землі. Прояви часу в романі можна прослідкувати лише за тим, як змінюється простір, в якому опиняються герої оповідання або події, в яких вони беруть участь. Так, ми можемо свідчити про те, що проблема художнього часу має другорядне значення для письменника. Саме через просторовий погляд, читачі роману мають змогу зрозуміти особливості авторського світогляду, ідейно-естетичний зміст роману, його проблематику. Саме географічний простір є домінантним художнім простором в *The Grapes of Wrath*. Дж. Стейнбек структурує даний простір за принципом занурення, де він поєднує в оповіданні елементи простору природи, простору героїв, які укладені в жанр роману-епопеї; автор супроводжує переміщення своїх героїв історичними та документальними замальовками, множинними авторськими відступами.

Тип хронотопу визначає спосіб перекладу. Так, природні явища однаково зрозумілі і читачам оригіналу, і перекладу: їх часто передають дослівно, традиційними відповідниками. При цьому транспонування змістів у перекладі зберігається. Національно-прецедентні явища більшою мірою зрозумілі читачам мови оригіналу, тому у перекладі передаються дослівно та, зазвичай, потребують експлікації у вигляді перекладацького коментаря. Соціумно-прецедентні явища вимагають фонових знань в однаковій мірі й від читачів оригіналу, й від читачів перекладу, тому можуть передаватися як дослівно, так і через експлікацію.

ПЕРЕКЛАД АУДІОМЕДІАЛЬНИХ ТЕКСТІВ

Автор: студентка групи Ф-119-м Колпакова А.В.
totoroandpo@gmail.com
Керівник: к.філол.н., доц. Бережна М.В.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Аудіовізуальний переклад - одна з наймолодших галузей перекладознавства. Завдяки великій розповсюдженості та популярності анімаційної і кінематографічної продукції вона знаходиться в епіцентрі уваги багатьох дослідників (В. Горшкової, П. Райх, М. Вербицької, Г. Люкен, І. Ігнатьєва та Р. Матасова, Г. Готліб, Л. Перес-Гонсалес, Й. Іварсон, І. Гамбієр та інших).

Аудіовізуальний переклад завдяки своїм особливостям ставить перед дослідниками таку проблему, як створення методологічної моделі. Ця проблема братиме до уваги, як специфіку аудіовізуальної продукції, так і сам об'єкт дослідження.

Інформація в мультимедіа подається не тільки в текстовій (звуковій або письмовій) формі, але також і в графічній, акустичній, відео- та анімаційній. При цьому мультиплікаційний фільм являє собою певну єдність тексту і невербальних (немовних) елементів, єдність лінгвістичного і екстралінгвістичного.

Проблема, що виникає в процесі перекладу і локалізації мультимедіа, є трансформація образності при інтерпретації іншомовної культурної інформації. Виникають також ситуації, коли образ, повністю відсутній в даній культурі, або ж він має в ній протилежне значення, може бути незрозумілим або невірно сприйнятим читачем літератури-сприймача. Наприклад, дракон - символ загрози, небезпеки в європейських культурах, на сході, зазвичай, виступає символом процвітання й успіху.

Вивчення критичних оглядів та відгуків глядачів відіграє важливу роль у дослідженні аудіовізуального перекладу. Неможливо зробити висновок про доцільність використання тієї чи іншої перекладацької стратегії чи техніки, не отримавши зворотній зв'язок від глядачів, а то й професійних критиків. Саме зворотній зв'язок від глядачів допоможе науковцям розробити норми виконання аудіовізуального перекладу, щоб переклад аудіовізуального продукту відповідав очікуванням глядачів.

При перекладі аудіовізуального тексту необхідно застосовувати різноманітні перекладацькі трансформації для збереження не тільки смислу повідомлення, але і його прагматичного і стилістичного навантаження. Також необхідно враховувати хронометраж реплік персонажів та рухи, якими супроводжується текст.

На думку В. Н. Комісарова, перекладацькі трансформації в залежності від характеру перетворень поділяються на:

- лексичні (перекладацька транскрипція, транслітерація та перекладацьке калькування),
- граматичні (дослівний переклад, розчленування речень, об'єднання речень та граматичні заміни)
- лексико-граматичні (прийом антонімічного перекладу, прийом описового перекладу та прийом компенсації).

Отже, вибір тієї чи іншої моделі залежить від об'єкта, мети та завдань дослідження. Якщо ж жодна із запропонованих моделей не відповідає параметрам дослідження, то вона може слугувати основою для розробки власної моделі за допомогою необхідної трансформації та адаптації.

ВІДТВОРЕННЯ АЛЮЗІЙ ТА РЕАЛІЙ В АУДІОВІЗУАЛЬНОМУ ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ АНІМАЦІЙНОГО СЕРІАЛУ «РІК І МОРТІ»)

Автор: студентка групи Ф-119-м Корнат С.І.
kornatSV@gmail.com
Керівник: доц. Давиденко Н.І.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Мова є відображенням культури будь-якої нації, вона несе в собі національнокультурний код того чи іншого народу. Беручи до уваги відмінності в культурах народів, перед перекладачем часто постає проблема подолання культуро-етнічного бар'єру між носіями мови оригіналу і мови перекладу. Тому нагальним залишається питання відтворення таких яскравих елементів культури як алюзії та реалії.

Алюзія – це вияв текстової категорії інтертекстуальності, прийом художньої виразності, що змістовно збагачує текстову інформацію, створюючи численні асоціації за рахунок явного натяку на події, факти, реальних осіб, інші тексти, їх персонажів. З точки зору структури алюзія може бути представлена словом, словосполученням або словесними утвореннями. Алюзії поділяють на 11 класів: літературно - художні; фольклорні; кінематографічні; пісенні; газетно-публіцистичні; крилаті; офіційно-ділові; інтермедіальні; біблеїзми; наукові алюзії; контаміновані експресемами.

Реалії – це моно- і полілексемні одиниці, основне лексичне значення яких вміщає традиційно закріплений за ними комплекс етнокультурної інформації, чужої для об'єктивної дійсності мови-сприймача. За предметною ознакою реалії поділяють на: географічні, етнографічні, суспільнополітичні. За місцевою ознакою (в залежності від національної та мовної залежності): в площині однієї мови: свої реалії та чужі реалії. В площині пари мов: зовнішні реалії та внутрішні реалії. У структурному плані виділяються: реалії одночлени, реалії-полічлени номінативного характеру, реалії-фразеологізми. Граматична форма реалії як слова залежить від її приналежності до певної частини мови і від особливостей граматичної будови мови.

Реалії при перекладі зазвичай передають за допомогою введення неологізму, експлікації чи родо-видової заміни. Звичайно, перекладач не може застосовувати описовий переклад, але в цьому випадку можна опиратися на невербальні засоби вираження. Також, для перекладу реалій часто застосовується стратегія доместикації, тобто застосування функціонального аналогу. Однак, необхідно слідкувати, щоб рамки такої адаптації не виходили за рамки контексту.

Для передачі алюзії часто застосовується транспозиція, тобто етимологічно споріднене ім'я у мові перекладу. При перекладі алюзій, які зав'язані на зображенні, бажано підібрати образ, який буде зрозумілим для глядача. Іноді при перекладі алюзій неможливо знайти відповідник в мові перекладу. В такому разі є два шляхи: застосувати стратегію форенізації, маючи на меті досягти формальної еквівалентності і перекласти практичною транскрипцією чи дослівним перекладом. Дослівний переклад використовується для алюзій в тому випадку, коли денотат алюзії є добре відомим для приймаючої культури; чи застосувати метод компенсації, щоб досягти динамічної еквівалентності.

Таким чином, можна дійти висновку, що в більшості випадків для перекладача існує тільки один правильний спосіб перекладу – не перекладати дослівно, а створити свій власний варіант тексту, використовуючи ті самі засоби, що і автор оригіналу, при цьому враховуючи особливості одиниць мови оригіналу, їх денотативну і конотативну семантику.

Одиниці перекладу у текстах металургійної тематики

Автор: студентка групи П-229/м Курач Ю.П.
juliakurach@gmail.com
Керівник: ст. викл. доц. Давиденко Н.І.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Дослідження в царині науково-технічного перекладу - важлива і актуальна задача, спрямована на досягнення адекватних перекладів, сприяє вирішенню багатьох прикладних задач і прискоренню обміну інформацією в галузі новітніх досягнень науки і техніки серед фахівців і вчених різних країн. Якісний переклад технічної документації передбачає велику відповідальність, так як такий вид перекладу має певну специфіку. Ця специфіка полягає в тому, що технічні тексти створюються для опису тих чи інших технологічних процесів, в результаті чого неточність, яку може містити переклад даної технічної документації, нерідко призводить до невиправних наслідків. Саме тому важливо, щоб технічний переклад документів якомога точніше передавав зміст оригіналу. Але у той же час переклад технічної літератури, навіть найбільш складної, має бути зрозумілим для сприйняття.

Певні труднощі при перекладі складали 32 скорочення. Повне розуміння скорочених лексичних одиниць можливе лише при відмінному знанні предмета, якому присвячено конкретний текст. При перекладі абревіатур виявлено такі трансформації як транслітерація (57%), модуляція та експлікація (43%). Наступна перекладацька проблема – це атрибутивні конструкції (18 прикладів). Для їх перекладу використано граматичні трансформації (25%), додавання (16%), додавання з подальшим застосуванням експлікації (10%), конкретизацію (19%), модуляцію (20%), дослівний переклад (10%). Одиниці виміру є проблемою для перекладу, так як для кожної країни може існувати своя одиниця виміру, це стосується і галузей виробництва, - виявлено 8 таких одиниць. Перекладач вдався до локалізації тексту - 55% прикладів. У 45% прикладів було вказано два види одиниць виміру. У досліджуваних текстах виявлено 28 локальних назв, які викликали труднощі при перекладі. У 19 з них проблема полягала в тому, що це назви організацій іншої країни, не зафіксовані у словнику. Для перекладу назв використано такі методи: транскрипція (48%), транслітерація (5%), додавання / експлікація (18%), дослівний переклад (не з англійської мови) - 29%. Для перекладу пасивних конструкцій (39 прикладів), використано різні способи: пасивна конструкція, дієслово у дійсному способі, неозначено-особове/безособове речення. Це пояснюється специфікою англійської мови, яка є більш насиченою пасивними конструкціями, ніж українська. Використані трансформації: транспозиція (14%), модуляція (14%), граматичні трансформації (44%), додавання (28%). Питання адекватного перекладу науково-технічних текстів представляють широкі перспективи подальших досліджень, так як дані є динамічними, та швидко змінюються, що зумовлено об'єктивними вимогами сучасного суспільства. У зв'язку з тим, що потрібно формувати актуальні знання і вміння в галузі перекладу науково-технічної літератури, доцільним видається подальший пошук методик, психолого-педагогічних умов, що сприяють формуванню адекватних знань, умінь, навичок при вирішенні перекладацьких завдань.

СПЕЦИФІКА ВІДТВОРЕННЯ МОВЛЕННЄВОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДІ (НА МАТЕРІАЛІ АМЕРИКАНСЬКОГО ТЕЛЕСЕРІАЛУ «СПАДЩИНА»)

Автор: студент групи П-229-м Майстрюк М.С.
maystrukkkM@gmail.com
Керівник: доц. Давиденко Н.І.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Кінофільм – це насамперед художній фільм, тому при перекладі важливо відтворити його кожний елемент, зокрема мовленнєву характеристику персонажів, яка є істотнім складником кінематографічного й художнього образу.

Мовленнєва характеристика – складова характеристики героя або персонажа; включає в себе його манеру говорити, улюблені інтонації і слівця, мовні звороти, словниковий запас. Мовна особистість та свідомість персонажа формується в суспільній інституції: сім'ї, навчально-виховному закладі, спонтанному мовному середовищі, під впливом засобів масової комунікації, мовного. Мовленнєві особливості персонажів знаходять своє вираження на різних рівнях: фонографічному, морфологічному, лексичному і синтаксичному.

Лексичний рівень мовленнєвої характеристики персонажа будується на основі закріплення за ним певної лексики, стилістично-фразеологічних форм, індивідуальної системи мімічного і пантомімічного вираження. Також, у наш час намітилася тенденція до активного використання розмовної лексики, а саме вульгаризмів, сленгу й зниженої лексики в мові молоді. Індивідуальні відхилення охоплюють навмисне і ненавмисне словотворення: своєрідні неологізми (вольності усного мовлення та дитяча мова) і неправильність мови і вимови (дитяча мова, ламана мова, всі види дефектів мови).

З точки зору синтаксису, емоційне забарвлення мовлення може виявлятися у певному виборі конструкцій, комунікативного типу речень, вживанні в репліках вставних елементів. Крім того, основними рисами синтаксичної характеристики мовлення вважаються структура, довжина та завершеність речень.

Вважають, що при жаргоні, арго, професіоналізмах і сленгу найприроднішим, буде вдатися до функціональних аналогів чи просторіччя. Функціональний аналог – спосіб перекладу, при якому мовна одиниця вихідної мови передається такою одиницею мови перекладу, яка викликає подібну реакцію у іншомовного глядача.

Щодо перекладу обсценної лексики, варто зауважити, що стилістична й емоційна оцінка обсценізмів не завжди збігається в англійській та українській мовах. Найчастіше перекладачі, враховуючи подібну розбіжність ступеня експресії, дають переклад менш експресивними еквівалентами – евфемізмами.

Ламана мова іноземця, який не знає іноземних мов, повинна прозвучати природньо на мові перекладу; тому передавати її слід теж функціонально так само, як і різні дефекти мови, такі як шепелявість, сюсюкання, гугнявість, картавість, заїкання та неправильності дитячого мовлення.

Передача навмисної контамінації – може бути успішно вирішена шляхом заміни мовних засобів і широкого застосування прийому компенсації. Компенсація застосовується щоб заповнити семантичну втрату, викликану тим, що та чи інша одиниця іноземної мови залишилася неперекладеною; перекладач передає ту ж саму інформацію будь-яким іншим засобом, причому необов'язково в тому ж самому місці, що і в оригіналі.

Підсумовуючи, ми можемо сказати, що засоби мовленнєвої характеристики відрізняються різноманіттям і поліфонічністю, перетинаючись на різних рівнях і посилюючи свій вплив. При перекладі контамінованої мови головним заданням перекладача є збереження природності і правдоподібності українського варіанту. Таким чином найбільш поширеними способами відтворення мовлення персонажів в аудіовізуальному перекладі є функціональний аналог та компенсація.

КАТЕГОРІЯ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ У РОМАНІ ПОЛИ ГОУКІНЗ «ДІВЧИНА У ПОТЯГУ»

Автор: студентка групи Ф-119м Міхова А.С.
alaudiprimo21@gmail.com
Керівник: ст. викл., доц. Давиденко Н.І.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Невизначеність - одне з найбільш часто вживаних на сьогоднішній день слів не тільки в повсякденній, а й в науковій мові. Це пов'язано зі зміною погляду на об'єкт пізнання і пізнавальний процес. Положення людини, саме її існування багато в чому є невизначеним, відкритим, невирішеним і незавершеним.

Категорія визначеності - невизначеності - це одна з категорій семантики висловлювання; функція її - актуалізація та детермінізація імені, демонстрація певного предмету в даній ситуації (визначеність), або вираз його ставлення до класу подібних йому феноменів (невизначеність).

В англійській мові категорія визначеності / невизначеності має морфологічне оформлення у вигляді артикля. Однак в лінгвістичній літературі нерідко відзначається, що артикль є основним, але не єдиним засобом вираження даної категорії. Вказівні та присвійні, а також неозначені займенники, прислівники місця, часу та частоти, неозначено-особові речення, звороти there + to be, деякі словосполучення та окремі лексичні одиниці також представляють собою приклад засобів вираження категорії невизначеності.

Існування категорія визначеності / невизначеності в українській мові є суперечливим питанням через відсутність формального граматичного показника. Однак якщо припустити, що артикль не є єдиним засобом вираження даної категорії і в англійській мові, про що йшла мова вище, то наявність подібної опозиції і в українській мові стає очевидною. Так, відсутність артикля заповнюється іншими засобами вираження тієї ж думки (лексичними, морфологічними, синтаксичними).

У зв'язку з цим слід зазначити, що в традиції актуального членування речення в українській та англійській мовах спостерігається невідповідність, пов'язана з різницею їх граматичної будови.

Встановлено, що найбільш поширеними засобами вираження категорії невизначеності є артиклі та займенники, однак, окрім цих найбільш вживаніших задля передачі категорії невизначеності частин мови, феномен невизначеності досліджується і стосовно всієї групи широкозначних слів.

При перекладі певна частина лексичних одиниць, що несе у собі значення невизначеності, взагалі не може бути перекладена в українському варіанті. Це зумовлено труднощами перекладу, як об’єктивними, так і суб’єктивними. Так, наприклад, у випадку з артиклями відсутністю українського аналога, відмінностями в синтаксичній системі мов, різним характером мов – аналітичним (англійська) та синтетичним (українська). Саме тому перекладач завжди повинен звертатися до контексту для розкриття значення слова і адекватної його передачі у перекладі. Однак слід пам’ятати, що часто контекст не обмежується одним–двома реченнями. Деколи при перекладі доводиться брати до уваги більш широкий контекст – декілька речень, абзац, розділ, а то й весь твір в цілому.

Отже, категорія невизначеності вже давно є невід’ємною частиною мов, як аналітичного, так і синтетичного характеру. Головне завдання перекладача обрати найбільш прийнятний варіант перекладацької трансформації задля збереження думки, яку намагається передати текст мови, з якої здійснюється переклад.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДАЧІ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ З АНГЛОМОВНИХ ЗМІ

Автор: студентка групи П-219 (м) Ситік О. В.
elenasytik83@gmail.com
Керівник: доц., к.ф.н., Чуча П. О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Гендер, як соціокультурний феномен, з одного боку вибудовується у процесі взаємодії зі світом певної лінгвокультурної спільноти, а з іншого – за посередництвом мови транслюється у просторі та часі.

Будь-яка суспільна проблема має гендерну складову, і питання лінгвістики можуть бути розглянуті з точки зору гендерних досліджень, чим і займаються такі вчені, як Edelsky, C., Lakoff R. Зінов'єва Е.С., Гриценко Е.С.

В рамках гендерної ідеології існують дві моделі гендерних відносин: егалітарна, яка стверджує рівні права чоловіків і жінок, і патріархальна, що підтримує гендерну ієрархію [Зінов'єва 2016р, с. 199]. Залежно від того, яка модель відносин переважає в суспільстві, змінюються і соціально-культурні уявлення про маскулінності і фемінності. Можна говорити про переважання в сучасному західному суспільстві егалітарних гендерних відносин.

Рекурентність певних характеристик, що традиційно сприймаються як фемінні-маскулінні, призводить до утворення стереотипів, які приписуються відповідно гендеру. Такі стереотипні уявлення перетворюються на своєрідні засоби регулювання людської поведінки, які визначають, чого слід очікувати від чоловіка-жінки з точки зору їх вчинків, мовлення, положення у суспільстві.

Однак, різні культурні простори можуть концептуалізувати гендер дещо відмінним чином у зв'язку з розбіжностями в історичному досвіді, навіть географічному розташуванні або панівній релігії. Як наслідок, перекладач може стикатися із труднощами, які обумовлені різними характеристиками, що входять до складу стереотипу, або, принаймні, різним ступенем їх вираженості у культурах, які взаємодіють.

Наявність усталених уявлень про гендер призводить до появи стандартизованих формул для їх вербалізації, конвенційних метафор, сталих епітетів тощо. У ширшому сенсі, кожен вибір автора стосовно мовних засобів, які беруть участь у конструюванні гендеру персонажів, має значення для перекладача, чиє завдання полягає у послідовному відтворенні кожного аспекту особистості. При цьому, прояви фемінних-маскулінних ознак представниками певного гендеру, що у межах однієї лінгвокультурної спільноти вважаються цілком природними, в іншій можуть виходити за рамки норми або викликати цілковите неприйняття. Навіть за умов близькості культурних просторів, що взаємодіють при перекладі, застосовуючи ті чи інші стилістичні засоби, перекладач здатен увиразнити оригінальне повідомлення або приховати деякі з ідей автора.

Відмінність україномовних та англомовних ЗМІ полягає у тому, що наразі в українській мові з'являється багато фемінітивів, які узгоджені на законодавчому рівні, в той час як в англомовних ЗМІ відзначається тенденція до вживання neutral gender назв професій, наприклад fireman- fire fighter, cameraman – camera operator, postman – mail carrier. Загалом тенденція не вживати фемінітиви зумовлена їх негативною оціненістю. У таблиці наведено приклади замінів фемінітивів та маскулінно-маркованих слів на гендерно-нейтральні у сучасній англійській мові.

Наразі саме гендерно-нейтральні слова використовуються у медіа. У статті Памели Хатченсон *"Ever heard of a woman cameraman"* у виданні "The Guardian" знаходимо приклад вживання гендерно-нейтрального *camera operator* замість гендерно-забарвленого *cameraman*:

It's a demanding job, combining artistry, advanced technical knowledge and team management, as the DP selects the camera, lens and lightening for each shot, and commands a crew of electricians and camera operator.

Інший приклад знаходимо в американському онлайн виданні "BioScience" у статті Вільяма Лоренса *"A second notice*" У цьому прикладі замість *mankind вжито humanity:*

Trends over time for environmental issues identified in the 1992 scientists' warning to humanity. The years before and after the 1992 scientists' warning are shown as gray and black lines, respectively.

Проте якщо не існує нейтрального аналога, то вживаються традиційні фемінітиви. Наприклад, у статті Сібана Балхарі "*How to be a principal ballerina at 41*" у виданні"New York Times":

Recently, Kolpakova coached Arbera for her role of Summer in the world premiere this spring of Alexei Rotmansky's "The Seasons." Kolpakova herself danced as a prima ballerina at the Kirov Ballet in the former Soviet Union until she was 51.

Гендерна нейтралізація нівелює поняття статі , на противагу якій фемінітиви чітко розмежують поняття граматичного роду та характеризують концепції чоловічого/жіночого. Основна проблема функціонування фемінітивів у мові полягає, у більшості випадків, у їх негативній конотації. На сучасному етапі розвитку англійської мови спостерігається конкуренція між фемінітивами та словами з нейтральним забарвленням не лише у медіа дискурсі.

АРТЛАНГ В ОРИГІНАЛІ ТА ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ДЖ. Р.Р. МАРТІНА «ГРА ПРЕСТОЛІВ»)

Автор: студент групи Ф-119/м Сінько М.О.
sinkomihail@gmail.com
Керівник: к.філол.н., доц. Бережна М.В.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Люди здавна захоплювалися винайденням мов. Багато штучних мов, або конлангів (від англійської *constructed languages*), були створені з метою полегшення спілкування між носіями різних мов. Практичний інтерес до штучних мов підвищився в кінці XIX – першій половині XX століття перш за все завдяки розвитку засобів комунікації. Зараз люди продовжують винаходити штучні мови, деякі у філософських і логічних цілях, а багато використовується в художніх творах.

Штучна мова – це знакова система, що створюється з елементів природних мов і пропонується в якості допоміжного засобу міжнаціонального спілкування. Перші спроби створення штучних мов пов'язані з намаганнями по-новому реалізувати комунікативну функцію мови, винайшовши такий засіб спілкування, який би зміг об'єднати людей та поклав край необхідності перекладу як посередницької діяльності.

Першим критерієм, що лежить в основі класифікації штучних мов, є функціональний – тобто розподіл мов відбувається на основі тих функцій, які вони виконують. На основі цього критерію виділяють «допоміжні мови», головною функцією яких є комунікативна, та «художні мови» або «артланги», для яких головна функція – естетична.

Під артлангами розуміють штучні мови, що конструюються в межах художнього дискурсу і не розраховані на те, аби виступати засобом комунікації у реальному світі.

Вперше тема артлангів або вигаданих мов з'являється в утопічній літературі у XVI столітті. Однак особливий інтерес до таких мов можна помітити у XX столітті. Саме в цей час відбувається розквіт негативної утопії, фентезі та наукової фантастики. Автори мають змогу піднімати суттєві питання, міркувати про структуру мов, їх можливості, їх ролі в політиці та психології.

Наведемо внутрішню функціональну типологію артлангів. Тут зазвичай виділяються такі різновиди:

1) мови, що (частково) функціонують або тільки згадуються в межах відповідного художнього твору;

2) мови, що вийшли за межі фантастичних світів, створених авторами, і знайшли життя у реальному чи віртуальному світі (прикладами можуть слугувати артланги Дж. Р. Р. Толкіна чи мова з серіалу *Star Trek*);

3) особисті (персональні) мови – артланги сконструйовані якоюсь особою або групою осіб задля власного використання. Їх ще називають «авторськими мовами», а сферою розповсюдження зазвичай виступає Інтернет.

Натомість, артланги, що входять до складу фантастичних творів, скоріше будуть апріорними, адже завданням автора є показати таку мову, яка не має нічого спільного з людською. Те ж саме можна сказати й про казкові твори. Жанр фентезі будується на міфології, а це означає, що артланги в його складі часто досить щільно пов'язані з мертвими мовами, що й зумовлює їхній апостеріорний характер.

Таким чином, можемо зробити висновок, що артланг є невід'ємною частиною художніх творів, що, частіше за все, належать до жанру фентезі. Це робить правильну його передачу при перекладі дуже важливою, адже саме артланг задає тон всього твору, та допомагає читачеві зануритися у фантастичну атмосферу.

СПОСОБИ УТВОРЕННЯ ОКАЗІОНАЛІЗМІВ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД

Автор: студентка групи Ф-119-м Слюсаренко О.В.
sasha.slyusarenko.98@gmail.com
Керівник: к.філол.н., доц. Бережна М.В.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

У сучасному світі усе створено таким чином, що без обміну інформацією людині просто не обійтись. Стрімко розвиваються технології, мода, культура, мистецтво, усі прагнуть свободи та самовдосконалення. Мова також зазнає змін, вона постійно збагачується поняттями та словосполученнями, які поповнюють мовленнєвий і словниковий склад. В художній літературі автори намагаються використовувати нову авторську лексику, для того щоб читач зміг відчути та прожити увесь шлях разом з героями. В мовознавстві така лексика отримала назву оказіоналізми. Оказіоналізми можна виділити із загальної маси слів. Використання цих одиниць у своїх роботах, дозволяє автору уникнути шаблонності та стереотипів. Лексичне значення оказіоналізмів також передає ставлення автора до предмета, який він зображує.

Лінгвісти вважають, що термін «оказіоналізм» усталився в мовознавстві наприкінці 1950-х років. Уперше він був використаний Н. Фельдман 1957 році у статті «Окказиональные слова и лексикография», яка розпочала вивчення оказіональної лексики з погляду теорії. Утворення оказіоналізмів не є стихійним процесом. Це означає, що оказіоналізми можна створювати шляхом як стандартних, так і нестандартних способів словотворення, тобто у відповідності з мовною нормою або всупереч мовній нормі. Лопатін В.В. також висловив думку, що слова, які відхилилися від мовної або словотворчої норми, не створюються з нічого. Використовуються афікси, що вже існують в мові, які виконують інші функції. На його думку, існує порівняно багато даних словотворчих типів і підтипів, продуктивність яких проявляється в оказіоналізмах, що означає що нові слова, створені за цими типами, є суто випадковими словами.

Оказіональні слова являють собою створення нового значення та нової форми слова, і це, безсумнівно, призводить до певних складнощів при їх перекладі. У будь-якому художньому творі є елементи тексту, які не піддаються формальному перекладу. Відсутність еквівалентів в мові перекладу не означає, що ті чи інші лексичні одиниці та значення неможна передати у тексті перекладу. Для цього створюються оказіональні відповідники. Перший етап перекладу – це розуміння тексту. Другим етапом процесу перекладу є перенесення перекладачем тексту з однієї культури в іншу.

Таким чином, можна зробити висновок, що оказіональні одиниці є досить нестандартними мовленнєвими утвореннями, які мають низку особливостей, що вирізняють їх з інших неологічних одиниць. Такі характерні риси як експресивність, залежність від контексту та не нормативність Оказіональні одиниці художньої літератури, є найбільш непередбачуваними та складними для аналізу, оскільки, будучи індивідуальним творінням автора, відображають його творчий задум та формують картину вторинного світу, створеного на сторінках його твору, тому аналіз авторських лексем жанру фантастики має бути комплексним та багатоаспектним процесом.

ФРАЗОВІ ДІЄСЛОВА ТА ЗАСОБИ ЇХ ПЕРЕДАЧІ НА МАТЕРІАЛІ ТЕЛЕСЕРІАЛУ «ЯК Я ЗУСТРІВ ВАШУ МАМУ»

Автор: студентка групи П-219 (м) Соколова А. С.
acbkasokolova@gmail.com
Керівник:к.філ.н., доц. Чуча П. О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Однією з найважливіших навичок, яку повинен набути майбутній перекладач, є розбиття тексту, призначеного для перекладу, на сегменти, які зазвичай називають «одиницями перекладу», які можуть складатися з однієї фонеми, слова, фрази або, в деяких випадках, навіть речення. Таким чиномважливою одиницею є фразеологічні дієслова, які включають саме дієслово та частинку (або прийменник, або прислівник), і, безумовно, можуть розглядатися як перекладацькі одиниці, оскільки в багатьох випадках їх значення не може бути витягнуте із значень їх компонентів. Інша проблема полягає в тому, що нові фразові дієслова виникають настільки швидко, що спеціальні словники значно відстають, тому ви навряд чи можете знайти там їх значення.

Такі дослідники перекладознавства, як В. Н. Комісаров, Л. С. Бархударов та О. Д. Швейцер займались такою проблемою як «одиниця перекладу». Виходячи з їхніх досліджень та теорій можна визначитищо таке «одиниця перекладу», а саме – це найменша (мінімальна) мовна одиниця в тексті оригіналу, яка має відповідність в тексті перекладу. Переклад тексту дуже рідко здійснюється за схемою «слово за словом», й тому до одиниці перекладу відносять речення, або мінімальний відрізок мовленнєвого твору, що містить зміст.

Фразові дієслова з образним потенціалом або образні фразові дієслова - це, в нашому розумінні, фразові дієслова, здатні бути основою для асоціативного значення. В їх складових закладена прихована здатність створювати наочно-чуттєві картини зовнішнього світу. Такі фразові дієслова формують цілісний образ, при цьому вираз ідеї є нашими органами почуттів. Багато лінгвістів, в числі яких А. І. Смирницький, Дж. Поуві, відзначали ідіоматичний характер деяких фразових дієслів. Л. А. Чиненова підкреслювала, що говорити про ідіоматичність характеру можна в тому випадку, коли «значення всього поєднання в цілому не виводиться з суми значень, що складають дане утворення одиниць».

До основних особливостей перекладу, які відображають його тісний зв’язок з оригіналом можна віднести такі поняття, як «адекватний» та «еквівалентний» переклад. Еквівалентність орієнтована на результат перекладу, головне завдання котрої полягає в тому, чи відповідає текст перекладу оригіналу. Адекватність пов’язана з вибором ступеня перекладу та відповідає на питання, чи є переклад доречним при певній комунікативній ситуації.

Художній кінофільм, з однієї сторони, представляє собою різновид художніх текстів, характерною рисою яких є багатоплановість інформації, а з іншої - складну комунікативну систему, яка містить в собі одразу три знакових повідомлення: відеоряд, вербальний текст та музику.

Переклад художніх творів для кіноіндустрії повинен відповідати вимогам будь-якого іншого перекладу, тобто він також покликаний передати та відтворити засобами мови перекладу все те, що сказано мовою оригіналу. Процес роботи над кіноперекладом включає в себе кілька основних етапів: переклад, редакція та інтеграція перекладу в кінофільм. Практикуючі перекладачі також постійно наголошують на необхідності постійної переробки та переоцінки перекладеного тексту, намагаючись зробити його відповідним до оригінального поетичного тексту на всіх рівнях, або, вірніше кажучи, на максимально можливому рівні адекватності.Для отримання такого рівня при перекладі кінофільмів перекладачі використовують буквальний і інтерпретативний методи.

У телесеріалі "Як я зустрів вашу маму" явно помітна тенденція до фразових дієслів і стійких виразів в сучасній мові. Сучасна Америка і молоді сучасні люди, які влаштовують своє життя. Таким чином ми спостерігаємо повсякденні події і актуальну мову, так само як і активність фразових дієслів у використанні сьогодні.

Так наприклад на початку серіалу головний герой Тед дзвонить своєму другові, який підняв трубку говорить: “You know how I’vealways haathingforhalf-Asiangirls?”. Таким способом друг героя розповідає про те що йому подобаються дівчата певного типу, але ніяк не про те, що у нього є для них щось.

Тобто перекладаючи кінотекст неможливо обмежити переклад виключно кінодіалогом та передачею мови персонажів фільму, оскільки при цьому буде втрачено комплексне повідомлення, донести яке до глядача можливо лише за умови передачі невербальних компонентів. Досягти цього можливо тільки використовуючи весь набір інструментів, які доступні сучасному перекладачу аудіовізуальних творів. Головною проблемою при здійсненній перекладу кінотексту є збереження елементів стилю оригіналу з одночасним пошуком його еквівалентної форми для мови перекладу. Досягти цієї рівноваги можливо лише за умови розуміння та володіння всім наявним арсеналом художніх засобів (тропів), які неодмінно будуть відрізнятися для мови оригіналу та мови перекладу.

МОВЛЄННЄВИЙ ПОРТРЕТ ЖІНОЧИХ ПЕРСОНАЖІВ XVIII СТ. (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Л. М. ЕЛКОТТ «МАЛЕНЬКІ ЖІНКИ»)

Автор: студент групи Ф-119/м Сомко П.А.
Zn33lix@gmail.com
Керівник: к. філол. н., доц. Бережна М.В.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Літературознавство вивчає мовленнєві характеристики персонажів як один з аспектів творення художнього образу. У лінгвістиці предметом вивчення, на матеріалі усного мовлення людини й текстів художніх творів, стають загальні, типологічні та специфічні особливості спілкування, тонкощі мовленнєвого етикету, виявляється специфіка мовлення різних соціальних груп тощо. У нашій роботі буде розглядатися мовленнєвий портрет жінок XVIII століття. Для цього потрібно розібратися, що являє собою мовленнєвий портрет.

Портрет літературного героя представляє собою опис зовнішності та внутрішнього стану героя, який проявляється у діях та взаєминах з іншими персонажами, у комунікативній поведінці та способі мислення, характері. Мовленнєвий портрет є головною складовою загального портрета персонажа, і складається з частотних та / або характерних для цього персонажа одиниць мовлення різних рівнів. Враховуючи, що у роботі розглядається мова жінок, потрібно встановити, що саме, згідно з дослідженнями лінгвістів, є притаманне їх мовленню.

Першою роботою, що була присвячена особливостям мови жінок, була робота Робін Лакофф *Language and Woman's Place* («Мова і місце жінки»). Автор вважає, що в англійській мові до цих рис можна віднести схильність жінок до використання розділових питань, використання підвищеної інтонації там, де повинна бути знижена, вживання семантично порожньої лексики, спеціальних слів, що описують традиційно жіночі сфери життєдіяльності, часте вживання емфази, різного плану інтенсифікаторів і модальних часток. Вони говорять так званою «безвладною мовою», яка виражає відсутність авторитету, і жартують рідше за чоловіків.

Фемінність традиційно вважали біологічно зумовленою. Фемінності приписували пасивність, чуйність, м'якість, поглиненість материнством, дбайливість, емоційність тощо. На основі цих уявлень жіночі ролі асоціювалися з приватною, а не публічною сферою. Зараз сучасна соціальна наука розрізняє поняття «стать» і «гендер». Стать – явище біологічне і традиційно використовується для позначення тих анатомо-фізіологічних особливостей людей, на основі яких людські істоти визначаються як чоловіки або жінки. Однак крім біологічних відмінностей між людьми існує поділ їх соціальних ролей, форм діяльності, відмінності в поведінці і емоційних характеристиках.

Таким чином, були виділені моделі гендерної ідентичності жінок, серед яких домінують такі зразки фемінності, як «берегиня», «барбі», «ділова жінка», «феміністка», що відображають конкретні норми жіночої гендерної ролі (за О. Кись). Кожна з них є функцією синкретичної (об'єднувальної) рольової моделі для жіночої гендерної ідентифікації. При цьому, модель «феміністка» є найбільш контроверсійною, найменш популярною, та сприймається як антижіночна.

Враховуючи все вищезгадане, можемо зрозуміти, що існують певні сталі уявлення, щодо того, як жінки повинні говорити та як саме мають поводитися, і будь-яке відхилення від цих «норм» може привести до негативних наслідків для неї, наприклад до комунікативних непорозумінь, або навіть несприйняття у суспільстві.

ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ ЖІНОЧОГО ОБРАЗУ (НА ОСНОВІ Х/Ф «ЧАКЛУНКА»)

Автор: студентка групи Ф-119-м Францева А.В.
kareninaannaaaa@gmail.com
Керівник: к.філол.н., доц. Бережна М.В.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Кіно є поліфонічним різновидом мистецтва, воно звучить усіма голосами і впливає на всі почуття людини, і глядачі проникаються змістом побаченого фільму, хоч не віддають собі звіту в тому, що стало джерелом їх переживань і вражень: чи було то зображення на екрані, діалог, музика, звуки, колір або ж все це разом. Своєрідність мультимедіа полягає в тому, що вони є не лінійною послідовністю символів тексту, а єдністю лінгвістичної і екстралінгвістичної інформації, що передається й сприймається як водночас, так і в певній послідовності.

Як справедливо зазначає Л. Я. Гінзбург, «літературний герой був завжди центром літературного твору, мірою його конструкції». Художній образ персонажа і його розвиток лежить в основі сюжету і загальної композиції твору. Образ персонажа - це сукупність емоційних, фізичних і розумових якостей, які виражаються через його вчинки, мову і портрет. Автор твору безпосередньо може характеризувати його сам або робить це через інших дійових осіб, які характеризують вчинки того чи іншого персонажа. Манери, звички і світогляд героя, речі і оточуючи його предмети, психологія, а також його прізвище є ключовими компонентами створення образу персонажа. Зовсім необов'язково використовувати повний список засобів, які створюють образ персонажа, щоб глядач зміг зрозуміти героя. Часом невеликого набору характеристик для створення правдоподібного портрета достатньо. Але невід'ємною характеристикою є мовний портрет персонажа, оскільки в мові відображаються багато аспектів особистого життя. Н. Родіонова зазначає, що мовний портрет – це цілісний людський образ, який створений за допомогою засобів художньої мови. Він комбінує у своїй структурі різні поняття, такі як:

- - власне портрет (у вузькому значенні, тобто змалювання зовнішності людини: рис обличчя, жестів, міміки, одягу);
- - психологічний портрет (опис внутрішнього світу персонажа, рис його характеру, особливостей поведінки, моральних якостей та вподобань);
- - мовленнєвий портрет (взаємозв’язок характеру та мови героя, відмінність від манери мовлення інших персонажів).

Також на думку Р. Ліппі-Грін важливим для образу персонажа є стереотипізація. Частіше за все автор при створенні задуманого персонажа користується так званими кліше, або стереотипами, які уже створилися у спільноті для того щоб, глядач правильно зрозумів задум автора твору. Тобто групи та індивідууми, які належать до певних категорій, розглядають через вузьку призму, а їхню поведінку та дії спрощують, що пояснюються звертанням до певних характеристик і рис, які визначають їх.

Таким чином, можна зробити висновок, що у творі або кінофільмі саме персонажі відіграють дуже важливу роль. Загальне сприйняття художнього твору та його ідей залежить від глибини сприйняття та розуміння персонажів. Персонажі анімаційних фільмів переважно репрезентують стереотипні риси, що забезпечує швидку та легку ідентифікацію глядачами.

СЕКЦІЯ - 2

ЕКОНОМІКА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Голова - д.е.н., проф. Левицький С.І.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОГРАМАМИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Автор: студент групи ЕК-119м Булда А.П.

Керівник: к.е.н., доц. Шляга О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Україні бракує комплексного розуміння стратегії економічного розвитку як системи взаємопов'язаних і взаємоузгоджених елементів як на загальнонаціональному, так і на регіональних рівнях. В Україні регіональні цільові програми – це «чорні ящики», що відбувається всередині них, ніхто не знає, а це викликає нецільові витрати бюджетних коштів, коли папери оформлені правильно, а конкретних результатів (продуктів програм) ніхто не бачить. Розробка та впровадження національного стандарту з розробки державних цільових програм на основі використання поняття «соціальна цінність» має зробити цільові програми прозорими і зрозумілими для всіх зацікавлених сторін.

Розвитку теоретичних питань забезпечення соціально-економічного розвитку України через проєкти й програми сприяли роботи С. Д. Бушуєва, Н. С. Бушуєвої, Т. В. Маматової, О. М. Медведєвої, В. А. Рача, А. І. Ткачука, Ю. П. Шарова, І. А. Чикаренко та ін.

В Україні практично всі місцеві органи виконавчої влади й органи місцевого самоврядування беруть участь у розробці та реалізації цільових програм соціально-економічного розвитку відповідних територій. Але із досвіду розробки таких програм видно, що більшість програм не були доведені до рівня детального планування, не було їх оперативного супроводження за методом освоєного обсягу й відсутній постпроєктний аналіз досягнення результату, як це вимагає міжнародний стандарт з управління програмами.

Оскільки будь-яка система розвивається за певними законами, розробка й упровадження стратегії розвитку потребує врахування цих законів, а саме визначення стану організаційно-технічної системи, рівня домінуючих цінностей і можливостей її колективного інтелекту до створення нових ціннісний конструкцій. Системне планування розвитку має два підходи – підхід зверху вниз і підхід знизу вверх. Держава планує розвиток різних економічних секторів і намагається збалансувати розвиток регіонів, щоб зберегти свою цілісність, а кожен регіон намагається використати свої конкурентні переваги, щоб відповісти на виклики сучасного світу й нівелювати можливі ризики. В Україні бракує механізмів, які б давали змогу, з одного боку, реалізовувати державну стратегію регіонального розвитку, а з іншого боку, надати кожному регіону можливість реалізувати свою конкурентну стратегію. Таким механізмом мав би стати Державний фонд регіонального розвитку, але, на жаль, в Україні далеко не всі управлінці розуміють, що означає тактичне управління розвитком на рівні програм і портфелів проєктів.

Досвід розвинутих країн доводить, що методологія управління проєктами – це найкращий, перевірений інструмент адаптації до навколишніх змін. Проте такий цінний ресурс, як методологія розробки та реалізації програм розвитку, практично не задіяний у розробках регіональних цільових програм, що згубно відбивається на ефективності й результатах. Невідповідність розробки та впровадження регіональних цільових програм чинним міжнародним і вітчизняним стандартам із проєктної методології призвели до того, що в цільових програмах не визначені кількісні та якісні результати їх реалізації, відповідальні виконавці й механізми оцінювання досягнення запланованого результату. Оскільки успіх цільових програм соціально-економічного розвитку повинен вимірюватися не тільки економічною складовою, а і створеною цінністю або внеском (від англ. impact) у сталий розвиток регіону, саме ці недоліки стають причиною неефективного використання державних коштів на реалізацію програм.

Методологія проєктного управління має необхідні практичні інструменти для структуризації та планування суспільної корисності програм, їх відповідності стратегічній меті соціально-економічного розвитку суспільства. Саме проєктна методологія, що орієнтована на досягнення конкретних результатів на тактичному рівні в умовах обмежених ресурсів і швидких змін навколишнього середовища, спрощує й формалізує проєктне управління в масштабах усієї держави. Сьогодні гармонійне поєднання інструментів стратегічного управління та управління проєктами може забезпечити сталий розвиток соціально-економічної системи будь-якого рівня.

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНІ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ І ФІНАНСАМИ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ЕК-219м Монастирний А.П.

Керівник: к.е.н., доц. Шляга О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

В умовах ринкової економіки, виникає об'єктивна необхідність окреслення тенденцій та перспективних можливостей фінансового розвитку. На вирішення таких завдань спрямована фінансова стратегія суб'єкта господарювання. Дії підприємств і їхніх керівників не можуть зводитися до простого реагування на зміни, що відбуваються у ринковому середовищі. Все ширше визнається необхідність свідомого управління змінами на основі науково обґрунтованої процедури їхнього передбачення, регулювання, пристосування до цілей підприємства, до зовнішніх умов. Тому однією з головних умов ефективного ведення бізнесу в даний час є стратегічне управління.

Для аналізу ефективності фінансової діяльності виробничо-торгівельних підприємств можна обмежитися використанням класичного економетричного апарату. Однак при цьому необхідна наявність детальної статистичної інформації стосовно функціонування підприємств протягом тривалих часових інтервалів. Застосування для аналізу ефективності фінансової діяльності торгівельних підприємств моделей, які позбавлені багатьох недоліків, дають змогу отримувати адекватні результати і формувати відповідні висновки щодо прийняття організаційних рішень.

Моделювання є одним з основних методів дослідження складних систем і способом теоретичного аналізу та практичної дії, спрямованих на розробку і використання моделей. Система моделей фінансової діяльності торговельного підприємства повинна враховувати його типові особливості, а саме: рівень доходів і асортимент товарів торгового підприємства, що реалізуються, знаходяться в певній залежності від характеру попиту, особливостей соціально-економічного складу обслуговуваного населення. В умовах нестабільності підприємства торгівлі незалежно від розміру достатньо автономні від зовнішніх збурень. Оскільки торговельні підприємства максимально наближені до кінцевих споживачів, то у своїй діяльності вони максимально схильні до дії позитивних і негативних чинників державної соціальної-економічної політики. Крім безпосередньої реалізації товарів, торговельні підприємства для зміцнення ринкового положення вимушені надавати значні обсяги додаткових послуг. Виручка від реалізації товарів і, відповідно, прибуток торговельного підприємства залежать від сезонних коливань.

Метод моделювання ґрунтується на можливості вивчення реального об'єкта не безпосередньо, а через розгляд подібного до нього й доступнішого об'єкта – його моделі. Основні переваги методу моделювання полягають у такому: у низці випадків дослідження моделі представляє більш простий процес, ніж дослідження об'єкта; моделювання дозволяє виділити найбільш істотні чинники, які властиві об'єкту, що досліджується, оскільки модель відтворює лише деякі найважливіші в даному досліджені сторони початкового об'єкта; з'являється можливість вивчення поведінки в заданих умовах складних систем, експеримент над якими в реальній обстановці виявився б небезпечним, надмірно дорогим або просто неможливим. До таких систем належить досліджувана нами система торговельних підприємств (ТП). Проведення над нею експерименту в реальних умовах у кращому разі може загрожувати втратою конкурентної переваги (метод проб і помилок видає результати в режимі реального часу, тому не залишається можливостей обдумати й ухвалити рішення в необхідний термін), а в гіршому – банкрутством.

У процесі економіко-математичного моделювання діяльності ТП можна вирішити низку практичних завдань, а саме: аналіз ТП, як складної економічної системи; моделювання варіантів розвитку ТП й прогнозування; пропонування проєкту управлінського рішення в тій або іншій конкретній ситуації. Найважливішим поняттям при економіко-математичному моделюванні є поняття адекватності моделі, тобто її відповідності модельованому об'єкту або процесу. Адекватність моделі є умовне поняття, оскільки повна відповідність моделі реальному зразку неможлива.

Основним апаратом постановки й вирішення завдання оптимального планування в торгівлі є метод лінійного програмування, так як економічна інтерпретація математичних моделей лінійного програмування охоплює широкий спектр застосування в торгівлі.

МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ЕК-219м Рempель О.О.

Керівник: к.е.н., доц. Шляга О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

За останні роки на багатьох промислових підприємствах склалися деякі елементи сучасної системи управління фінансово-економічною діяльністю. Багато в чому цьому сприяла діяльність консультаційних організацій, робота із західними партнерами, передача успішного досвіду західних компаній за допомогою навчання персоналу. Разом з тим, дефіцит оборотних коштів залишається типовою фінансово-економічною проблемою українського промислового підприємства.

Однією з причин дефіциту оборотних коштів є неефективне управління капіталом (і планування як етапу управління). Однією з найважливіших завдань управління підприємством, і, зокрема, управління капіталом підприємства, є стратегічний прогноз перспектив розвитку підприємства. Ключовий момент у визначенні стратегії розвитку підприємства – визначення параметрів розвитку, тобто основних параметрів його фінансово-економічної діяльності. Як правило, більшість підприємств формулює стратегію розвитку в якісних термінах, що не є чіткими цільовими установками для менеджерів підприємств, і до того ж ускладнює оцінку досягнутих результатів в порівнянні з плановаими (необхідний етап ефективного управління – контроль).

Таким чином, підприємствам необхідні моделі і методи, де в якості основних параметрів і змінних виступають характеристики фінансово-економічного стану підприємства. Це дозволяє оцінювати варіанти розвитку і формулювати цільові установки, тобто підходити до формування, а потім і до прийняття рішень, в змістовних інтерпретованих термінах; крім того, робить можливим контроль виконання (плану).

В моделі фінансового розвитку підприємства в якості основних змінних розглядаються обсяг виробництва, терміни оборотності за основними видами оборотних активів і пасивів, частки витрат за елементами витрат. В рамках даної моделі можна отримати кількісну оцінку «внутрішніх резервів» підприємства. Використання запропонованої моделі дозволяє обґрунтовано підходити до управління витратами, активами та пасивами, тобто по суті до питання управління капіталом підприємства. При цьому важливо відзначити, що застосування моделі не вимагає великого обсягу вхідної інформації і значних витрат часу, що дозволяє використовувати її в якості зручного інструменту експрес-аналізу.

Оскільки багато підприємств відносяться до категорії багатопродуктових виробничих систем, для яких характерним є продаж готової продукції зі складу з високими витратами на зберігання, що знижує прибутковість підприємства, то в даному випадку доцільним є вибір підприємствами стратегії з постійним рівнем незавершеного виробництва продукції. Однак в сучасних ринкових умовах ту частину попиту, яка не може бути негайно задоволена, слід вважати втраченою. При такому типі виробництва існує проблема розподілу одиниць (примірників) незавершеної продукції (ОНП) між видами продукції. Тому у дослідженнях багатопродуктових виробничих систем з постійним рівнем незавершеної продукції, значна увага приділяється вирішенню питання вибору фіксованого запасу для продукції в цілому або окремо по кожному виду виробів. Така виробнича система моделюється як система масового обслуговування, що має мережеву структуру (мережу обслуговування), яка складається з простих (одно-машинних) вузлів обслуговування. ОНП, асоційовані з певним видом продукції, формують безліч класів заявок. Для моделювання втрачених продажів використовується вузол «готова продукція» по кожному виду продукції. Наведена мережа обслуговування вважається замкнутою, оскільки сумарна інтенсивність вхідного потоку залежить від кількості заявок, що знаходяться в мережі. Такого роду моделі дозволяють розраховувати вірогідну маршрутизацію, час обслуговування для різних класів клієнтів і повторні відвідування клієнтами деяких класів одного і того ж вузла.

Оскільки однією з найбільш важливих і актуальних проблем, з якими стикаються промислові підприємства в даний час, є ефективне розміщення виробничих ресурсів з метою отримання максимального прибутку, то для зв'язку між розвитком підприємства і операційною діяльністю пропонується використовувати динамічну модель оптимальної виробничої програми підприємства.

Таким чином, економічна стабільність підприємства, його виживання і ефективність діяльності в умовах ринкових відносин нерозривно пов'язані з його безперервним вдосконаленням і розвитком. При цьому вдосконалення організації має здійснюватися за принципом адаптації до зовнішнього середовища з використанням сучасних моделей розвитку підприємства.

ІННОВАЦІЙНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ У ПОЛІГРАФІЧНІЙ ГАЛУЗІ

Автор: студент групи ІПЗ-119м Амелічкін Г.О.

Керівник: к.т.н., доц. Резніченко Ю.С.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

На сучасних поліграфічних підприємствах активно обговорюються назрілі проблеми вдосконалення управління виробництвом на основі застосування сучасних інформаційних технологій. Розробники програмного забезпечення для поліграфічної галузі обґрунтовують можливість підвищення якості управління шляхом створення інтегрованої системи, здатної до поєднання різних інформаційних потоків на підприємстві та оперативного опрацювання достовірних даних для прийняття оптимальних управлінських рішень.

Автоматизацію управління в поліграфії визнано пріоритетним напрямом науково-технічного поступу галузі. Про це свідчать збільшення кількості тематичних публікацій у поліграфічних журналах, спеціалізованих інтернет-форумів та конференцій з проблем автоматизації, створення сайтів, присвячених використанню інформаційних технологій в поліграфії. На спеціалізованих виставках галузі виробники обладнання вживають абревіатури JDF, CIP4, MIS, ERP, виокремлюються за цільовим призначенням окремі павільйони розробників програмного забезпечення.

Зростання обсягів упровадження автоматизованих систем у поліграфічній галузі України зумовлюється наступними передумовами:
- світовий розвиток застосування інформаційних технологій в управлінні;
- загальна технічна та економічна доступність технічного та програмного забезпечення;
- сформованість організаційних структур на поліграфічних підприємствах;
- підвищення вимог до якості управління підприємством;
- особлива галузева тенденція — зниження накладів замовлень, що зумовлює необхідність оперативного управління більшою кількістю замовлень при сталих адміністративних ресурсах та виробничих потужностях.

Існує три рівні упровадження автоматизованих систем управління у поліграфії: на рівні управління обладнанням SCADA; на рівні управління виробничими процесами Workflow (MES); на рівні управління підприємством MIS. Системи першого та другого рівня на ринку пропонують переважно виробники обладнання. Системи першого рівня інтегровані у роботі з обладнанням. Системи другого рівня переважно продаються окремо від обладнання як додаткові програмні модулі до управління виробництвом. Такими вважаються системи відомих світових виробників поліграфічного обладнання, наприклад, PECOM (Man Roland), Opera (KBA), Data Control, Prinect (Heidelberg). Системи третього рівня MIS на ринку переважно висувають компанії-розробники програмного забезпечення. Інколи такі системи пропонують і виробники поліграфічного обладнання, наприклад, Prinance (Heidelberg). Частина систем рівня MIS може бути інтегрована з системами першого та другого рівня за допомогою формату JDF (Logicum, Hit lex, Prinance), але переважна більшість систем MIS таких можливостей на сьогодні не має. Залежно від функціональних можливостей системи MIS можуть відноситися до систем певного класу (MRP, MRP II, ERP чи інші). В описах систем та статтях розробники систем MIS для поліграфії досить часто відносять свої системи до систем класу ERP.

Рівень забезпеченості поліграфічних підприємств сучасними засобами автоматизації бізнес-процесів у глобальному масштабі не перевищує 15%. Проте автоматизація в середньому знижує потребу в запасах матеріалів, коштів та інших активів на 30%, загальний час обслуговування клієнтів скорочується на 20%, вартість бізнесу збільшується на 7%, а його прибутковість зростає на 5-10%. Для вирішення проблемних питань управління в поліграфії необхідно залучати чимало ІТ-спеціалістів, технологів, економістів, бухгалтерів, менеджерів з великим досвідом роботи на поліграфічних підприємствах. І хоча створення діючої універсальної системи управління для поліграфічної промисловості є складним трудо- та наукомістким процесом, структури, які сьогодні інвестують в її розробки, найближчими роками отримають за це винагороду, оскільки попит поліграфічного ринку на згадані системи вже сьогодні набуває активності.

ОСОБЛИВОСТІ АВТОМАТИЗАЦІЇ РОБОТИ ФОТОАТЕЛЬЄ

Автор: студент групи ІПЗ-119м Барсегян В.А.

Керівник: к.е.н., доц. Шляга О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Автоматизація будь-якого об'єкта має на увазі введення в нього функцій, виконуваних машиною, а не людиною. У нашому випадку був обраний об'єкт «Фотоательє», зокрема продукт «Сучасний фотограф». Він містить безліч повторюваних дій щодо оформлення, зокрема при роботі з клієнтами. А оскільки подібна робота виконується вручну, то має сенс автоматизувати хоча б частину роботи таким чином, щоб оператор міг без особливих зусиль оформляти замовлення, друкувати квитанції і талони, звітні документи і т. д. Основна робота буде виконуватися програмою, яка до того ж дозволить оперативно обробляти інформацію.

Розробка програмного продукту «Сучасний фотограф» розрахована на задоволення сучасних потреб фотоательє. На початковому етапі розробки продукт «Сучасний фотограф» вже включає базу з майже 100 фотографій та графіки приватного фотографа-імпровізатора. В програмному продукті зібрані такі жанри образотворчого мистецтва як портрети, пейзажі, побутовий жанр, анімалістичний жанр, міфологічний жанр, графіка. Також ведеться повна збірка проведених: майстер-класів; лекцій та відеоматеріалів; музичних вечорів; творчих вечорів та «Art-dance party».

Актуальність зазначеної розробки полягає у створенні інтерактивного інтерфейсу для користувача з використанням бази даних для збереження даних та обробки інформації. Це простий і безкоштовний метод здійснення аналізу своїх помилок для недопущення їх в подальшому та подальшого приєднання до спілки мініатюристів з можливістю онлайн-коментування робіт інших сучасних фотографів. Художники в своїй роботі використовують Facebook, Twitter, Pinterest, LinkedIn, YouTube і багато інших мереж. Складно вести рахунок кожної мережі, але можливості розкрутки з їх допомогою величезні. Вступ до мистецьких форумів та участь в них – також ефективний спосіб завести нові зв'язки і за необхідності звернутися по допомогу чи за порадою.

Перевагою програми перед ручною роботою є швидкість обробки даних, зручне представлення даних, автоматичне заповнення деяких даних, багаті можливості по обробці даних. Наприклад, оператор легко може обчислити, які матеріали є в наявності, скільки вже витрачено, які грошові витрати це спричинило, також можна отримати статистику відвідуваності, оцінити, з яких районів міста більше клієнтів, які послуги користуються популярністю, які приносять більший дохід тощо. До того ж автоматизація сервісних служб, в даному випадку фотоательє, підвищує рівень сервісу.

Впровадження програми дозволить запровадити нові види послуг, поліпшити якість обслуговування. Наприклад, може бути введена послуга зі створення цифрових фотоальбомів на цифрових носіях (компакт дисках), також можна створити електронний архів фотографій, де клієнти можуть заводити адреси і зберігати там свої фотографії (аналог електронної поштової скриньки в Інтернеті). Реставрація фотографій, додавання кольору в чорно-білі фото, монтаж та інші можливості стають доступними завдяки впровадженню програм автоматизації. Враховуючи те, що клієнти все ще шукають свої фотографії в загальній коробці, переглядаючи одну за однією, стає очевидною необхідність обліку інформації про фотографії. Знову ж таку можливість надає нам програма.

Підводячи підсумок, можна сказати, що вибір теми з автоматизації роботи фотоательє ґрунтується на досить низькому рівні сервісу і наявності великого обсягу ручної роботи, а також на бажанні впровадити сучасні досягнення електронного світу в область побутового обслуговування.

Ні для кого не секрет, що серйозні фірми використовують комп'ютери у своїй роботі. Зайшовши в будь-який салон комп'ютерної техніки, ви можете переконатися в цьому самі. Швидкість, інформативність, постійно зростаючі можливості – ось переваги автоматизації. Окрім того, комп'ютер надає можливість інтеграції з Інтернетом, а це вже принципово інший підхід до обслуговування клієнтів. Уявіть, що було б, якщо замовлення на колективне фото можна було б зробити по мережі і отримати готові матеріали в цифровому вигляді зі свого електронного ящика в архіві фотоательє. Отже, можливостей для автоматизації в цій області велика кількість, тому дослідження особливостей автоматизації роботи фотоательє я затребуваним актуальним завданням.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СТВОРЕННЯ МУЗИЧНИХ ДОДАТКІВ НА ОС ANDROID

Автор: студент групи ІПЗ-119м Бащеванжи В.В.

Керівник: к.е.н., доц. Мержинський Є.К.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Сьогодні Android, мабуть, найпопулярніша в світі платформа для мобільних пристроїв, оскільки Android навколо нас: вдома, в офісі, в камерах і годинниках, в автомобілях і телевізорах. Додатки Android мають доступ до провідного відкритого торгового майданчика для поширення: Google Play. У магазині Google Play більше 1 мільйона додатків, доступних для завантаження на ваш пристрій Android. Вирішити, яку з них завантажити і встановити на телефон або планшет Android, може виявитися складним завданням. Частиною з них ви вже користуєтеся, є і більш нові або просто не знайомі додатки, які варто спробувати.

Згідно зі статистикою BuildFire, компанії-розробники мобільних телефонів, як очікується, створять додатки, які до 2022 року складуть 258,2 мільйона завантажень проти 205,4 в 2018 році. Це означає, що дохід, що генерується компаніями, які займаються мобільними додатками, також швидко зростає. Причина цього полягає в тому, що смартфони пов'язані саме з мобільним програмним забезпеченням.

Мобільні додатки розрізняються залежно від операційної системи, в якій вони працюють – основними з яких є Android і iOS. Це означає, що, якщо ви хочете розробити програму, яка буде працювати для обох, вам доведеться використовувати різні комплекти розробки програмного забезпечення. Платформа iOS – це операційна система, яка підтримує популярну лінійку смартфонів iPhone від Apple. Другий – це Android від Google. Три основних типи мобільних додатків, які можна розробити для iOS і Android:

1) рідні додатки, призначені для конкретної операційної системи, і ще називаються власними. Засновані на власному інтерфейсі, такі додатки демонструють кращу продуктивність з пристроями, для яких вони призначені;

2) гібридні додатки. Додаток Facebook було створено на основі React Native – середовища розробки, заснованої на JavaScript, яка дозволяє створювати додатки з використанням бібліотеки блоків, які можуть обслуговуватися як для iOS, так і для Android. Це хороший приклад того, що являють собою гібридні програми – в основному, комбінація нативних і веб-елементів. Гібридний підхід стане в нагоді, якщо у вас обмежені ресурси і ви зосереджені на розробці кроссплатформенного додатку. З іншого боку, гібридні програми демонструють більш низьку продуктивність у порівнянні з нативними і виявляються більш уразливими з точки зору безпеки;

3) веб-додатки, в основному написані на HTML, CSS і JavaScript, які працюють у вашому браузері, +екранів: такі додатки можуть здатися трохи чужими для смартфона, особливо якщо вам необхідно представляти великий обсяг даних. Тому рекомендується використовувати цей підхід з додатками, які не зовсім легкі і займають занадто багато місця на мобільних пристроях, якщо розробляються спочатку.

Музичні додатки для Android набувають все більшої популярності. Наразі існує чимала кількість подібних додатків, розрахованих на різні потреби користувачів, які чинять вплив на гігієну свідомості чи психіки людей, дозволяють здійснювати усілякі види медитацій для релаксації. При цьому одним з найактуальніших завдань під час створення музичних додатків на ОС Android є вартість дослідження ринку та розуміння кінцевого користувача.

Загалом, створення мобільного додатка – це процес, який потребує консолідованих зусиль бізнесу і тих, хто виконує роботу – зазвичай це команда розробників, фахівців з UX / UI, QAs і PM. Звичайно ж, спочатку потрібно створити саму ідею. Ідея є рушійною силою будь-якого продукту, який ви запускаєте. Як тільки ваша компанія публікує новий додаток в Google Play, ви отримуєте доступ до мільйонів користувачів Android по всьому світу. У той же час ви контролюєте ситуацію, тому що Google Play дозволяє вам вирішувати, як продавати ваші програми. Немає обмежень на кількість додатків, які ви можете опублікувати. З Google Play немає ніяких затримок, і клієнти можуть завантажити і почати використовувати ваші програми практично відразу. Коли ви публікуєте додаток у Google Play, ви самі вирішуєте, чи буде воно поширюватися безкоштовно, продаватися за встановленою ціною або продаватися з продажем продуктів в додатку. Як видавець додатку, ви можете змінювати ціни щоразу, коли виникає необхідність. Усі транзакції автоматично обробляються Google Play і конвертуються в вашу власну валюту, тому вам не потрібно турбуватися про логістику міжнародних продажів.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРОГРАМНИХ ЗАСОБІВ РОЗРОБКИ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

Автор: студент групи ІПЗ-119м Желтухін Р.А.

Керівник: к.е.н., доц. Мержинський Є.К.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

В сучасному світі люди в силу прогресу контактують один з одним через Інтернет. Використовуючи такі засоби як соціальні мережі, люди отримали змогу спілкуватися з іншими з різних частин світу. Це призвело до того, що соціальні мережі стали простором формування та закріплення різних кроскультурних стереотипів. Дані, доступні в соціальних мережах, можуть дати уявлення про людину, громади та суспільство в цілому, що раніше було неможливим в таких глобальних масштабах. Такі цифрові медіа дані виходять за межі фізичного світу для вивчення людських відносин і допомагають визначати популярні соціальні та політичні настрої для регіональних груп без використання опитувань. Соціальні мережі регулярно фіксують основні маркетингові тренди, настрої та напрями та є ідеальними джерелами для вивчення та обробки. Однак, отримання необхідної інформації з соціальних мереж є дуже важким через конкретні виклики, що несуть такі дані. Методи інтелектуального аналізу даних можуть допомогти ефективно оброблювати інформацію з соціальних мереж та обійти три основні проблеми таких даних:

по-перше, дані із соціальних мереж мають величезний розмір, для прикладу, сотні мільйонів користувачів такої мережі як Facebook кожного дня 17 створюють безліч даних. Без спеціального, програмного методу обробки та необхідних алгоритмів та способів, процедура обробки таких даних стає неймовірно ресурсозатратною і не виконається в розумні проміжки часу;

по-друге, соціальні мережі мають в собі «шум», спам, незмістовні дані, пусті повідомлення. Дані такого типу необхідно видаляти з набору чи ігнорувати, що є складною процедурою, для якої потрібно використовувати спеціальні алгоритми;

по-третє, дані із соціальних мереж мають динамічний характер, їм властиві часті оновлення даних, що створює безліч проблем щодо актуальності даних. Інші типи наборів даних не з соціальних мереж містять лише деякі із зазначених проблем, однак їм не властиві усі проблеми зразу. Для прикладу, масив веб-сторінок генерує дані, що є величезними за об’ємом та містять шуми, проте, порівняно з соціальними мережами, вони не мають динамічного характеру, а саме властивості постійно оновлюватись. Для прикладу, звичайне блогове повідомлення та відповідні коментарі, до того ж кожен коментар може містити різного типу дані, як наприклад, текст, відео, зображення. Ще одним аспектом даних, що є у соціальних мережах – це їх реляційний характер, що ускладнює аналіз обробки даних, проте вони це не є новою проблемою для пошуку даних.

На даний час у світі близько 6 найбільших соціальних мереж мають левову частку на ринку, але інші ресурси не перестають створюватися, в яких з’являються якісь унікальні послуги, розміщуються тематичні сторінки, відшукуються унікальні фішки.

Одними з найпопулярніших програмних засобів для розробки соціальних мереж є наступні:

1) Joomla – це професійна CMS, за допомогою якої можна реалізувати левову частку проекту, і його функціоналу вистачить для створення гарної мережі. Важливими перевагами є відсутність оплати за програмне забезпечення (воно є відкритим) та можливість оволодіння даною платформою за 15-20 днів навчання;

2) Drupal – це в принципі дуже схожий на попередню платформу движок, але він дуже важкий в засвоєнні і використанні, і в разі виникнення будь-яких помилок на їх усунення піде досить багато часу;

3) Social Engine – один з лідерів у даній області. Його відрізняє від попередніх платформ те, що він широко використовує PHP у своїй роботі і створює ресурс з якихось частин (модулів), які можна у разі чого, або замінювати на свіжонаписані, або зовсім купити у розробників. Однак даний движок є платним для багатьох додатків, плагінів і скриптів, без яких створення ресурсу такого рівня неможливо.

Таким чином, соціальні мережі є хорошим інструментом для просування і реалізації середнього і малого бізнесу. Система управління користувачами і контентом допоможе автоматизувати процеси бізнесу і ефективніше будувати діалог з покупцем та не допускати помилок в роботі, і в підсумку продавати йому більше. При цьому створення самої соціальної мережі є неймовірним трудомістким процесом як в процесі її розробки, так і в процесі просування та обслуговування.

ДОСЛІДЖЕННЯ ІСНУЮЧИХ МЕТОДІВ ПІДГОТУВАННЯ 3-ВИМІРНИХ ПЕРСОНАЖІВ ДО АНІМАЦІЇ

Автор: студент групи ІПЗ-219м Ільїн О.С.

Керівник: к.т.н., доц. Резніченко Ю.С.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

У наш час комп'ютерна графіка вдало застосовується при створенні усіляких спецефектів в кіноіндустрії, при розробці сучасного інтерфейсу користувача програмного забезпечення та мережевих інформаційних ресурсів, для творчого самовираження людини (цифрова фотографія, живопис, комп'ютерна анімація тощо). Особливе місце в індустрії комп'ютерної графіки займає напрямок створення 3-вимірних моделей високої складності, які застосовуються для 3-вимірної та просторово-часової реконструкції поведінки складних об'єктів. Найбільшу популярність 3-вимірні моделі високої складності отримали в індустрії комп'ютерних ігор.

Технологія розробки 3-вимірних ігрових моделей передбачає виконання низки спеціалізованих послідових дій. Індустрія розробки 3-вимірних ігрових моделей високої складності почала набувати свого поширення одночасно із розвитком комп'ютерних ігор, ігрових тренажерів, навчальних анімаційних фільмів. Ринок такого програмного забезпечення постійно росте та вдосконалюється. На даний момент до послуг фахівців надається понад 50 спеціалізованих програмних продуктів, кожен з яких можливо використати окремо або разом з іншими.

У 3-вимірній комп'ютерній графіці найбільшу увагу приділяють пайплайну, який комбінує процеси перетворення сценарію (вхідних даних) в 3D (стереоскопічну) картинку або в послідовність картинок (відео). Типовий пайплайн поєднує різні методи розробки 3-вимірних персонажів для комп'ютерної гри. Для створення надточних моделей застосовується такий вид моделювання як високополігональні моделювання (High-poly) - створення точних копій об'єкта. Сучасні технології 3D дозволяють створити практично будь-який об'єкт, незалежно від рівня складності. Для створення високо полігональних моделей використовуються програми для «3D-скульптингу»: ZBrush, Mudbox, 3D Coat, Blender та інші. Для ретопології 3D художники використовують різне програмне забезпечення: 3D Coat, Topogun, Maya, Blender, 3DS Max, MODO, ZBrush та інші. Можливості UV-розгортки присутні у такому програмному забезпеченні: 3DS Max, Maya, MODO, Belnder, UV-layout та іншому. Для запікання структур використовуються засоби Substance painter, Maya, 3DS Max, Modo, xNormal тощо. Для physically-based rendering та hand-painted текстурування використовуються засоби Mari, Substance painter, Mudbox, 3D Coat, BodyPaint 3D, Photoshop, Quixel тощо. Протягом вивчення 3D-анімації персонажу автором проаналізовано три основні способи: переміщення та обертання цілого об'єкта, без зміни форми, динамічні деформації та скелетна анімація. Також проаналізовано три методи: анімація по ключовим кадрам, анімація по кривих руху та анімація за траєкторією.

У результаті дослідження існуючих методів для підготування 3-вимірного персонажу до анімації автором обґрунтовано вибір програми ZBrush. Вивчено корисні програмні інструменти, важливі для створення 3-вимірного персонажу, зокрема ZSpheres, що дозволило реалізувати людське тіло, скоректувати пропорції та відтворити пози. З використанням запропонованих базових методів створення 3-вимірних моделей високої складності автором створено модель 3-вимірного ігрового персонажу. Обґрунтовано послідовність використання методів, яку можливо змінювати залежно від мети та сфери використання.

ДОСЛІДЖЕННЯ СЕРВЕРНИХ СИСТЕМ ДЛЯ IOT

Автор: студент групи ІПЗ-229/м Літовко А.В.
litovko_a@econom.zp.com
Керівник: к.т.н. Хараджян О.А.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Концепція «Інтернет речей» - одна з тих нових ідей, які здатні не тільки радикально змінити вигляд телекомунікаційної та інформаційної систем, а й істотно вплинути на спосіб життя людей. В рамках даної роботи розглянута одна з найактуальніших тенденцій розвитку інформаційних технологій - Internet of Things (IoT). З кожним роком збільшується кількість пристроїв, підключених до Мережі. Впровадження «Інтернету речей» сприяє розвитку економіки і підняття рівня життя країни з мінімальними інвестиціями. Технології «Інтернету речей» несуть в собі величезний потенціал, який, на жаль, використовується не повною мірою. Розвиток Розумних міст засноване на застосуванні цих технологій. Метою даної роботи є огляд застосування технологій «Інтернету речей» для розвитку розумних будинків та інфраструктури міста:

- поняття «Інтернет речей», його сутність, основні концепції;
- історія виникнення «Інтернету речей»;
- основні вендори і ринок обладнання «Інтернету речей»;
- поняття «Розумне місто», «Розумний будинок» і які завдання вирішує застосування технологій
- «Інтернету речей» тут;
- розглянути основні технології реалізації «Інтернету речей», в тому числі для Розумного міста;
- детально вивчити і описати протокол LoRaWAN: топологія, архітектура, переваги, обладнання, що використовується для обслуговування мережі, спектр застосування;

Технології Інтернету речей приваблюють своєю простотою. Пріоритетне завдання - вибрати такі, які найбільш результативні. Необхідно буде також оснастити місто великою кількістю сенсорів і датчиків, а також синхронізувати їх роботу. Це є важливим етапом розвитку міста через Інтернет речей.

Ключову роль у розвитку «Інтернету речей» в Розумному місті грають технологічні рішення міжмашинної комунікацій (M2M). Дана технологія - це загальна назва технологій, що дозволяє машинам обмінюватися інформацією один з одним. В основі сучасної бездротової технології M2M використовується стандартна GSM-зв'язок і звичайні SIM-карти. Останні 10 років технологія отримала величезний розвиток. Ринок M2M знаходиться в постійному зростанні. Найчастіше рішення M2M використовуються в транспортних засобах, електроніці, енергетиці. В деяких країнах кейси M2M успішно застосовуються в медицині.

Вивчаючи і аналізуючи теоретичні джерела зроблені висновки - застосування цих технологій надає величезні можливості для поліпшення умов життя людей, оптимізації всіх систем міського життя.

Докладно описані і вивчені сучасні технології «Інтернету речей », найбільш детально вивчений протокол LoRaWAN, як перспективний для впровадження енергоефективної мережі LPWAN на базі технологій "LoRa" з охопленням всіх приватних і багатоквартирних будинків, будівель і міської території в міста. Таким чином, для нашої країни це дуже актуально. Архітектура мережі володіє найкращим співвідношенням між збільшенням терміну служби батарей IoT пристроїв, і забезпеченням дальності зв'язку. Протокол працює в неліцензованому діапазоні і в цьому його унікальність за вартістю і швидкості впровадження.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОГРАМНИХ МЕТОДІВ ОПТИМІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ КАВ'ЯРНІ

Автор: студент групи ІПЗ-119м Нечет В.В.

Керівник: к.т.н., доц. Резніченко Ю.С.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

На сучасному етапі розвитку суспільства автоматизація різних процесів інтенсивно розповсюджується на усі сфери соціуму, зокрема на сферу громадського харчування. На підприємствах громадського харчування якість обслуговування посідає одне з перших місць. Особливу увагу необхідно приділити швидкості обслуговування. Швидке оперативне обслуговування забезпечується шляхом автоматизації основних бізнес-процесів підприємств громадського харчування.

Автоматизація такого підприємства громадського харчування як кав'ярня дає наступні переваги: оперативне управління та аналіз діяльності підприємства; прискорення процесу обслуговування клієнтів; можливість індивідуальної роботи з відвідувачами (гостьові та дисконтні карти); зменшення помилок планування та управлінської діяльності; зменшення зловживань з боку персоналу тощо.

Автоматизацію основних бізнес-процесів кав'ярні запропоновано виконати поетапно: вивчити існуючі автоматизовані системи обліку роботи підприємств громадського харчування; провести дослідження діяльності кав'ярні, описати її основні бізнес-процеси; спроектувати інформаційну базу та побудувати модель потоків даних кав'ярні; розробити програмну систему управління для кав'ярні.

Сутність автоматизованої системи управління полягає у задоволенні інформаційних потреб усіх без винятку співробітників, що мають справу з прийняттям рішень. Така система є корисною на всіх рівнях управління підприємством та вдало доповнює традиційну систему комунікації персоналу (з її нарадами, телефонними дзвінками, наказами тощо), забезпечуючи його актуальною, своєчасною та достовірною інформацією.

У результаті огляду організаційної структури кав'ярні побудовано ієрархічні рівні управління та розподілу праці на окремі функції, при цьому кожен нижчий рівень контролюється вищим рівнем та підпорядковується йому. У результаті аналізу діяльності кав'ярні на кожному рівні розподілено функціональні обов'язки персоналу: директора, бухгалтера, адміністратора, офіціантів та барменів. Побудовано модель потоків даних, яка є основним засобом моделювання функціональних вимог до програмної системи управління. У моделі потоків даних джерела інформації (постачальники, клієнти) породжують інформаційні потоки (накладні, замовлення), які переносять інформацію до підсистем або процесів. Своєю чергою, підсистеми та процеси перетворюють інформацію та породжують нові потоки, які переносять інформацію до інших процесів або підсистем, накопичувачів даних або зовнішнім споживачам інформації.

Таким чином, запропоновано розробити систему управління для кав'ярні з багаторівневою структурою. Від підсистем, розташованих на більш високому рівні, йде потік інформації, що управляє підсистемами, розташованими на більш низькому рівні. Підсистеми нижчого рівня надсилають інформацію про поточний стан об'єкта управління підсистем вищого рівня. Нижній рівень управління є джерелом інформації для прийняття рішень на більш високому рівні. Якщо розглядати потік інформації від рівня до рівня, то кількість інформації зменшується з підвищенням рівня, але при цьому збільшується її семантичний зміст. Також запропоновано додати базу звітів, сформованих персоналом (звіти з продажу, звіти за накладними постачальників, звіти загальних витрат підприємства, фінансові звіти тощо), розрахунок прибутків та витрат кав'ярні, формування графіку роботи персоналу.

Реалізація та застосування запропонованої системи управління для кав'ярні дозволить якісно модернізувати її функціонування: підвищити рівень обслуговування клієнтів, збільшити товарообіг, прискорити взаємодію з постачальниками, максимально спростити ведення звітності тощо.

АНАЛІЗ ФРЕЙМВОРКІВ ЯК ПРОГРАМНИХ ЗАСОБІВ РОЗРОБКИ WEB-ДОДАТКІВ

Автор: студент групи ІПЗ-119м Плаксін О.О.

Керівник: к.е.н., доц. Шляга О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Фреймворки сьогодні являють собою один із сучасних програмних засобів розробки Web-додатків. Фреймворк – це архітектурне рішення, свого роду каркас, який сприяє розробці програмних продуктів зі схожим функціоналом, наприклад веб-сайтів, мобільних додатків тощо. Відмінність фреймворка від бібліотеки полягає в тому, що фреймворк не є самостійним програмним продуктом, який вирішує якусь певну задачу. Фреймворк надає інструменти і обмеження для стандартизації програмного продукту. Він не може бути вбудованим вже в готову систему без змін. Бібліотека ж, в свою чергу, надає готове рішення для певної задачі і може бути додана до існуючої системи в якості модуля без серйозних змін.

Архітектура майже всіх фреймворків заснована на декомпозиції декількох окремих шарів (додатки, модулі і т. д.), що означає можливість розширювати функціональність, виходячи зі своїх потреб, використовувати змінену версію разом з кодом фреймворка або використовувати сторонні додатки. Така гнучкість є однією з ключових переваг фреймворків. Існує безліч open-source спільнот і комерційних організацій, які створюють програми або розширення для популярних фреймворків, наприклад, Django REST Framework, ng-bootstrap і т. д.

Три складові більшості веб-фреймворків «приховані» в трьох ключових словах: «модель», «представлення» і «контролер» (MVC – Model-View-Controller):

1) модель містить всі дані і рівні бізнес-логіки, її правила і функції. Модель застосовується для отримання даних з різних джерел – баз даних, API та ін. Модель не має реалізовувати логіку отримання даних, підключення до бази даних або до API, вона має використовувати цю реалізацію у сервісах. У моделі зазвичай прописується основна частина бізнес-логіки. Це пов’язано з тим, що за правилам «гарного тону» написання коду контролер та представлення не мають містити в собі бізнес-логіку;

2) представлення відповідає за візуальне відображення даних, наприклад, діаграми, графіки і т. д. Згідно існуючих правил візуальне відображення не має містити складну серверну логіку і використовуватися для відображення даних. Це пов’язано частково з розділенням обов’язків між програмістами, які створюють back-end-частину та front-end-частину. При програмуванні на мові PHP використовують шаблонізатори, які потім трансформуються у звичайні PHP або HTML файли, а вже у шаблонізаторах використовується синтаксис, який не відволікає від front-end-частини, щоб front-end-програмістам було зручніше редагувати файли. Однак на мові програмування JS front-end-програмістам доводиться створювати дуже складну логіку майбутніх програмних продуктів, хоча ця логіка направлена лише на відображення даних;

3) контролер просто трансформує дані для команд попередніх двох складових. Відтак, контролер отримує дані від користувача та викликає служби для їх подальшої обробки та зберігання, також викликає служби для відображення результатів для користувача та передає до нього дані, отримані від моделі або сервісів.

Усі зазначені складові веб-фреймворків невіддільні одна від одної, тому важливо як слід у всьому розібратися, щоб уникнути помилок під час роботи програми.

Широке використання фреймворків сьогодні пояснюється також використанням патернів у своїй архітектурі. Деякі фреймворки навіть реалізовують більш зручну архітектурну модель, завдяки якій програміст, не знайомий з патернами, може використовувати переваги патернів, не вдаючись у реалізацію.

Але у фреймворках можна також зустріти суперечні між собою архітектурні рішення, які добре працюють лише у конкретній системі, або стикнутися зі зміненою поведінкою патерну при відсутності змін при цьому його назви. Наприклад, у фреймворку Ларавел є клас Фабрика, який у своєму конструкторі створює об’єкти, що суперечить концепції цього патерну: він частково реалізує патерн, але не є ним, що може збити з пантелику. Також одним з мінусів фреймворку є те, що через щільну структуру він може заважати реалізації деяких патернів, що змушує шукати новий підхід для вирішення проблеми, однак іноді таке рішення є менш продуктивним. Саме через це деякі програмісти створюють свої фреймворки або взагалі відмовляються від них.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДХОДУ ДО ГЕНЕРАЦІЇ ЗВІТІВ БАЗИ ДАНИХ РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ

Автор: студент групи ІПЗ-119м Повстяной І.О.

Керівник: к.т.н., доц. Борю С.Ю.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Аварійно-рятувальна служба являє собою сукупність організаційно об'єднаних органів управління, сил та засобів, призначених для вирішення завдань щодо запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та окремих їх наслідків, проведення пошукових, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт. Основними завданнями аварійно-рятувальних служб є: проведення під час виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах і територіях аварійно-рятувальних робіт; ліквідація надзвичайних ситуацій та окремих їх наслідків; виконання робіт із запобігання виникненню та мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та щодо захисту від них населення і територій; захист навколишнього природного середовища та локалізація зони впливу шкідливих і небезпечних факторів, що виникають під час аварій та катастроф.

Останнім часом кількість та масштаби надзвичайних ситуацій (НС) техногенного та природного походження в світі збільшуються. Професійні аварійно-рятувальні служби і спеціальні (воєнізовані) служби у разі виникнення НС техногенного та природного характеру залучаються для термінового реагування. В цих умовах на перший план виходить швидке та ефективне управління всіма залученими підрозділами в критичних умовах.

Зв'язок є основним процесом, що забезпечує безперервне управління всіма залученими підрозділами під час ліквідації наслідків НС. Система зв'язку має забезпечувати надійне та своєчасне передавання наказів, розпоряджень, команд, сигналів та донесень на всіх етапах дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби (ОРС) цивільного захисту (ЦЗ). Процес обміну інформацією (зв'язок) між пунктами управління та різними посадовими особами підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та інших силових структур під час ліквідації НС відбувається за допомогою засобів зв'язку та телекомунікації. Ефективність та якість управління підрозділами ОРС ЦЗ та їх взаємодія з іншими силовими структурами може бути суттєво покращена за рахунок використання багатофункціональної інформаційно-управляючої системи. Основою такої системи може стати інформаційна технологія (ІТ) як один з найважливіших чинників, що впливає на ефективність управління підрозділами різних рівнів.

Підхід до генерації звітів бази даних рятувальної служби має базуватися на інформаційній технології управління інформаційним обміном в телекомунікаційній мережі критичного призначення і складатися з наступних етапів: збір, обробка, зберігання, ранжування, передача та використання інформації.

На етапі передачі інформації засобами зв'язку виконується відповідний запит на отримання необхідних ресурсів мережі з метою передачі поточного повідомлення з заданою якістю. Саме на даному етапі ефективність управління мережевими ресурсами є головним чинником (важливим параметром є час доведення інформації із максимальною швидкістю та ймовірністю доставки повідомлення). Після цього формуються вихідні дані для розрахунку мережі: моделюється топологія мережі відповідно до наявної структури підрозділу та взаємозв'язків з іншими підрозділами, враховуються характеристики каналів зв'язку та елементів мережі, вимоги до якості обслуговування, часу та ймовірності доставки даного повідомлення. Як показує досвід ліквідацій наслідків НС, зростаючі обсяги інформації, які циркулюють в таких мережах, вимагають нових методів використання та завантаження наявних мережевих ресурсів.

Управління інформаційним обміном в телекомунікаційних мережах критичного призначення (ТМ КП) припускає використання системних методів і алгоритмів управління трафіком, пов'язаних з оптимізацією робочих характеристик мережі, що включають технологію і наукові принципи моделювання, опису і управління трафіком для отримання необхідних робочих характеристик.

Отже, інформаційна технологія управління інформаційним обміном в телекомунікаційній мережі критичного призначення на етапі передачі даних, генерації звітів бази даних і взаємодії підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та інших силових структур має забезпечувати більш якісно вибирати необхідні параметри і характеристики інформаційних потоків між пунктами управління, обирати математичні моделі підсистеми передачі інформації з метою оптимального розподілу потоків в наявній системі зв'язку для своєчасного доведення інформації із забезпеченням гарантованої якості в будь-яких умовах обстановки.

СКЛАДНІСТЬ ТА РИЗИКИ АВТОМАТИЗОВАНОЇ IT-ІНТЕГРАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «МЕТІНВЕСТ ХОЛДИНГ»

Автор: студент групи ІПЗ-219м Потяко В.О.

Керівник: к.т.н., доц. Резніченко Ю.С.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Розвиток сучасних інформаційних технологій дозволяє ефективно здійснювати інтеграцію IT-систем, які обслуговують різні функції, різні підрозділи та різні етапи життєвого циклу продукції або послуг. Традиційно на підприємстві є декілька інформаційних систем. Це особлива риса холдингових структур. Отже, вибір найдоцільнішого шляху інтеграції системи управління IT-послугами та системи електронного документообігу стає складним та достатньо ризикованим завданням.

Єдину IT-систему для автоматизації всієї діяльності та бізнес-процесів компанії реалізувати складно. Часто це приводить до громіздкості, складності та обмежень кожної з бізнес-функцій. По-перше, необхідно забезпечити співіснування загальних об'єктів в системі. По-друге, виникає зайве навантаження там, де можливо обійтися легкими простими сервісами. По-третє, виявляється недостатня гнучкість в результаті зведення всіх об'єктів в купу. Проте один бізнес з декількома IT-системами часто приводить до плутанини, неефективності та зниження продуктивності.

Сьогодні існує можливість використовувати переваги кожного програмного забезпечення, яке оптимально розв'язує невелику локальну задачу, та упроваджувати підсистеми у міру першочерговості та доступності засобів. Сучасна IT-інтеграція реалізується на різних платформах та передбачає обмін даними як через файли, так і прямими методами за допомогою API-сервісів.

Конкретні роботи, які стосуються IT-інтеграції на підприємстві ТОВ «Метінвест Холдинг», охоплюють планування проекту інтеграції, управління проектом інтеграції, проектування та реалізацію програмних інтерфейсів додатків, розробку веб-сервісів та будь-який процес, який враховує міграцію потоків даних або транспортування інформації.

Загальну інтеграцію всіх систем одразу реалізувати досить проблематично та недоцільно через ризики. Тому звичайною практикою є використання стратегії короткострокових, вузькоспеціалізованих цілей, послідовне досягнення яких поступово вибудовує повну інтеграцію шляхом об'єднання різних підсистем, де це необхідно.

Чим більшу кількість IT-систем компанії потрібно інтегрувати, тим складніше виконується інтеграція. Основні складності пов'язані з виникненням проблем у ході сполучення різноманітних вже наявних та дійових на підприємстві систем (різні виробники, розробники, платформи реалізації тощо). Інші складності пов'язані з необхідністю зробити послідовну або уніфіковану структуру даних, призначену пов'язати всі різноманітні системи. Часто виникає громіздка конструкція декількох різних додатків та систем підтримки. Складові такої конструкції відрізняються віком та актуальністю інформації. Крім того, недостатньо добре налагоджений обмін даними між системами перешкоджає швидкому зв'язку між бізнес-одиницями.

У результаті аналізу основних складностей та ризиків IT-інтеграції на підприємстві ТОВ «Метінвест Холдинг» доцільно підкреслити переваги та ключові цінності цього процесу:

- можливість отримати доступ до даних в режимі реального часу різним бізнес-одиницям від різних бізнес-підрозділів;
- можливість отримати загальне, зведене представлення бізнесу за допомогою єдиної панелі звітності, яка об'єднає в собі дані з різних систем;
- прискорення наскрізних бізнес-процесів завдяки усуненню роботи, що дублюється;
- скорочення загальної тривалості бізнес-процесів;
- підвищення продуктивності бізнес-процесів;
- збільшення гнучкості бізнесу в цілому.

ПРО СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗРОБКИ 2D RPG

Автор: студент групи ІПЗ-119м Приходько К.А.

Керівник: к.т.н., доц. Борю С.Ю.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Історія відеоігор починається в п'ятдесятих роках минулого століття. Тоді з'явилися перші пристрої, які пізніше перетворилися в ігрові приставки, портативні ігрові консолі та персональні комп'ютери, які сьогодні є найстаршою ігровою платформою. Термін «відеоігри» (video games) сьогодні використовується для позначення всіх видів ігор, взаємодія з якими організовано за допомогою різних пристроїв для відображення відеоінформації. У цю категорію потрапляють комп'ютерні ігри, ігри для ігрових приставок, для мобільних пристроїв. В наші дні гри продовжують розвиватися. На ринку ігрових консолей є три сильних конкурента. Це Microsoft Xbox 360 (її попередниця – Xbox – з'явилася в 2001 році), Sony PlayStation III і Nintendo Wii.

На сьогоднішній день створення комп'ютерних ігор – це величезна індустрія. Бюджети ігрових проектів досягають десятків мільйонів доларів, а обсяг ринків сучасних ігор – комп'ютерних, консольних, мобільних, оцінюється десятками мільярдів доларів.

Розробка комп'ютерних ігор – це досить чітко налагоджений процес, який має певні етапи, так чи інакше прохідні іграми при їх створенні. Однак життя зазвичай вносить свої корективи навіть у самі чіткі плани. Дуже часто розробники ігор не можуть встигнути доробити гру в скільки-небудь прийнятний термін – яскравий приклад – Duke Nukem Forever, випуску якого весь ігровий світ чекав уже багато років. Практично завжди після виходу комп'ютерної гри за нею йдуть виправлення – вся справа в тому, що розробники, знову ж таки, не вкладаються у відведені їм терміни. Тексти програм ігор нерідко «йдуть» в Інтернет і всі грають в новітню гру задовго до її офіційного релізу. Причому, тут не можна однозначно сказати, чи шкідливо це для ігрових компаній. З одного боку – шкідливо, адже копії гри потрапляють до користувачів абсолютно безкоштовно (не рахуючи витрат на трафік в Інтернеті). Однак, з іншого – часто коди, які «пішли» в Інтернет, є далекими від досконалості і «витік» лише розігріває інтерес до фінальної версії гри. Треба врахувати, що в ігровому бізнесі існує два типи компаній – розробник (developer) і видавець (publisher). Якщо розробник і видавець збігаються – процес розробки гри лише виграє, оскільки розробнику немає потреби переконувати стороннього видавця в доцільності капіталовкладень в розробку.

Серед ігор всіх часів виділяються так звані культові гри. Зазвичай ці ігри набувають мільйони шанувальників, творці таких ігор нерідко стають мільйонерами. Як правило, ігри такого роду дуже повільно старіють – наприклад, сьогодні багато людей із задоволенням грають в ігри десятирічної давності.

Рольові ігри (RPG, Role Playing Game) є іграми, де ви повинні відігравати роль якого-небудь персонажа. Перші рольові ігри виникли завдяки автоматизації класичних рольових ігор, в які грали без участі комп'ютерів – популярність таких ігор визначила популярність комп'ютерних RPG. Зазвичай події в таких іграх розвиваються хід за ходом, в сучасних RPG є епізоди (бої, наприклад), які передбачають гру в реальному часі – можна сказати, що RPG еволюціонують в бік FPS. Серед помітних RPG можна відзначити Planescape: Torment, Baldur's Gate, The Elder Scrolls, Fallout, Final Fantasy, Ultima, Pokemon, Dragon Quest, Neverwinter Nights.

Ігри еволюціонували разом з апаратними можливостями ігрових пристроїв, технологіями програмування, новими ідеями. Не можна сказати, що успіх гри залежить лише від її графічної складової, від майстерності програмістів, або від вдалої ідеї. Але, як правило, ігри, які можна віднести до розряду культових – гри, в які грали і грають мільйони людей по всьому світу, поєднують в собі все перераховане і ще щось таке, що не піддається опису.

Ігровий рушій, також відомий як ігрова архітектура, фреймворк гри або ігровий фрейм, – це середовище розробки програмного забезпечення, призначене для людей для створення відеоігор. Розробники використовують ігрові двигуни для побудови ігор для консолей, мобільних пристроїв та персональних комп'ютерів. Основна функціональність, яку зазвичай надає ігровий движок, включає в себе механізм візуалізації («візуалізатор») для 2D або 3D графіки, фізичний механізм або виявлення зіткнень (і відповідь на зіткнення), звук, сценарії, анімацію, штучний інтелект, мережу, потокове передавання, пам'ять управління, створення потоків, підтримка локалізації, графік сцени та може включати підтримку відео для кінематики. Реалізатори часто економлять на процесі розробки ігор, повторно використовуючи / адаптуючи, в основному, один і той же ігровий движок для створення різних ігор або для допомоги в перенесенні ігор на кілька платформ.

ПРОГРАМНІ МЕТОДИ АНАЛІЗУ ТОРГІВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ НА БІРЖІ КРИПТОВАЛЮТ

Автор: студент групи ІПЗ-119м Ритченко Д.О.

Керівник: к.е.н., доц. Мержинський Є.К.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Сучасний світ цифрових технологій, що стрімко розвивається, дозволяє проводити обмін товарів і грошових знаків на принципово новому рівні – за допомогою криптовалюти.

Криптовалюта – це цифрові гроші, які засновані на криптографічному методі шифрування даних і характеризуються децентралізацією, а також відсутністю єдиного емісійного центру (тобто відсутністю єдиного центру з випуску нових грошей в оборот). Термін «криптовалюта» – прямий переклад англійського «cryptocurrency», тобто віртуальна валюта, захищена криптографією. В першу чергу, криптовалюта – це швидка і надійна система платежів і грошових переказів, заснована на новітніх технологіях і непідконтрольна жодному уряду. Кожен вид подібного платіжного засобу має свою індивідуальну назву і, власне, творця, який розробив спосіб захисту валюти.

Найбільш популярними видами криптовалюти є: Bitcoin – Біткоін (BTC) – перша і найпопулярніша цифрова валюта, яку розробив Satoshi Nakamoto в 2009 році; Litecoin – Літкоін або Лайткоін (LTC)– автором, який розробив в 2011 році цю криптовалюту, є Coblee; Namecoin – Намкоін (NMC) – розроблена Winced в 2011 році. Крім найбільш відомих і популярних видів криптовалюти є також багато менш відомих.

Останнім часом криптовалюта є досить популярним явищем. Майже кожна людина, яка має доступ до інформаційних джерел, хоча б раз чула це слово, а в світі вона є частим предметом суперечок. Навіть на саміті «G-20» 2018 року обговорювалось урегулювання криптовалюти. Зараз, кажуть, що за технологією «блокчейн», на якій базується криптовалюта, стоїть майбутнє. За останній рік кількість криптвалют у світі збільшилась з понад півтори тисячі криптовалют до майже п’яти тисяч. Їх сумарна ринкова капіталізація сягає двохсот трильйонів доларів США. Зростає також популярність криптовалютних бірж через високий рівень коливання вартості токена та низьку комісію за купівлю/продаж криптовалюти.

Криптовалюта та біржі популяризуються і в Україні. Так, 6 листопада 2019 року між представниками міністерства цифрової трансформації України та однією з найбільших криптовалютних бірж «Binance» було підписано меморандум про створення в Україні офісу біржі та сприяння легалізації криптовалют у країні. Відкриття офісу планувалося до кінця 2019 року.

Через високий рівень коливань (волатильність), вартість валюти може швидко збільшитися й принести прибуток. З іншого боку, можна не встигнути зреагувати на стрімкий спад курсу. Як правило, це є дуже сильним недоліком для людей, котрі тримають криптовалюту, через можливість її швидкого знецінення. Високий рівень коливань вартості активів також впливає на те, що для торгівлі на криптовалютних біржах робочий інтервал виміряється годинами, або, навіть хвилинами, що значно нижче ніж на інших типах бірж, де робочий інтервал зазвичай виміряється декількома годинами або днями. Тому за станом криптовалютного ринку потрібний постійний нагляд.

Для вирішення проблеми зі швидкою зміною курсу використовують метод, або алгоритм, який побудований на значеннях статистичних показників торгів, інакше кажучи, технічні індикатори. Технічні індикатори зазвичай, легко можна розрахувати на калькуляторі або табличних процесорах, та реагувати на сигнали індикаторів власноруч, але для розрахунку зручніше використовувати спеціальні програми, так звані торгові боти, які також можна налаштувати на автоматичні повідомлення про зміну тренду, або на автоматичну торгівлю. Зокрема, автоматична торгівля за допомогою технічних індикаторів вирішує проблему з необхідністю цілодобового нагляду за активом.

Значна кількість індикаторів була створена задовго до створення криптовалют. Ці індикатори досі широко використовуються трейдерами. Також саме ці індикатори здебільшого використовуються при торгівлі криптовалютами. В своїй більшості ці індикатори невчасно реагують на різку зміну тренду, яка характерна для криптовалют і тому не є зовсім ефективними. Звичайно, не існує універсального та найефективнішого технічного індикатора і кожен може інакше реагувати на динаміку ринку. Тому розробка програмних методів, які повинні вирішити проблему втрати грошей через високу волатильність, шляхом покращеного реагування на зміну активності криптовалютних активів є актуальним завданням сьогодення. Більше того, технічний індикатор також повинен давати результати і на інших типах бірж, а не лише на криптовалютній.

ЗАСОБИ ПРОГРАМНОЇ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМСТВ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ

Автор: студент групи ІПЗ-119м Семенов П.Є.

Керівник: д.е.н., проф. Левицький С.І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

На сьогодні надзвичайно актуалізувалася задача розвитку засобів програмної підтримки підприємств громадського харчування. У цьому зв'язку вважаємо оптимальною розробку прогресивного веб-додатку для галузі підприємств громадського харчування.

Веб-технологія повністю перевернула уявлення про роботу з інформацією та з комп'ютером взагалі. Виявилося, що традиційні параметри розвитку обчислювальної техніки – продуктивність, пропускна здатність, ємність запам'ятовуючих пристроїв – не враховували головного – зручного інтерфейсу взаємодії системи з людиною. Застарілий механізм взаємодії людини з інформаційною системою стримував впровадження нових технологій і зменшував вигоду від їх застосування. І тільки коли інтерфейс між людиною і комп'ютером був спрощений до природності сприйняття звичайною людиною, зріс інтерес до можливостей обчислювальної техніки.

Створення веб–додатків сьогодні вважається одним з перспективних напрямків діяльності для багатьох компаній, зайнятих у сфері високотехнологічних цифрових і комп'ютерних технологій.

Слово «додаток» зараз відомо кожному користувачеві. Але до додатків відносяться не тільки соціальні мережі та ігри для смартфона. Додатки бувають найрізноманітніші – орієнтовані як на комп'ютерні аксесуари, так і на роботу через браузер. Додатком називають частину програмного забезпечення, яка працює як єдина програма на комп'ютері, мобільному девайсі або через браузер. Одним потрібен постійний зв'язок з Інтернетом, інші спокійно працюють офлайн. Найчастіше слова «додаток» або «application» використовуються в мобільному контексті. Але існують і інші види додатків.

Від звичайних комп'ютерних програм додатки, по суті, не відрізняються. Але під цим словом прийнято сприймати саме спрощені програми, призначені для виконання деяких функцій для користувача або інших програм чи додатків. Так, веб-додаток в наш час – це:

- технологія, яка стрімко розвивається і покликана економити час та ресурси на створенні універсальних додатків (програм), які в свою чергу дають можливість працювати в будь-якому місці, у будь-який час та з будь-яких девайсів не залежно від операційної системи чи технічних характеристик;

- програма, що запускається в інтернет-браузері, основні алгоритми якої обробляються віддаленим веб-сервером. Одним з достоїнств вибору розробки клієнт-серверного додатка є той факт, що користувачі не залежать від операційної системи, тому веб-додатки багатоплатформні.

Веб-додатки зручні у створенні і використанні. Так, для запуску такого додатка не потрібно завантажувати і встановлювати додаткові програми, воно запускається в звичайному інтернет-браузері (Firefox, Chrome, Safari і т. д.); веб-додаток з адаптивним дизайном однаково добре відображається на настільних комп'ютерах і мобільних пристроях; немає потреби в розробці та підтримці декількох розрізнених програм, що значно скорочує бюджет; вся інформація зберігається централізовано на віддаленому сервері, що дозволяє скоротити витрати на експлуатацію (резервне копіювання, адміністрування, інформаційна безпека). Також відмінними особливостями веб-додатків є: масштаб (одночасно ним може користуватися велика кількість людей); вони не вимагають установки на смартфоні і не займають пам'яті на девайсі; оновлювати їх можна завжди, в будь-який час, і це не викликає ніяких складнощів, оскільки після цього нова версія додатка буде доступна всім користувачам.

Таким чином, створення веб-додатків сьогодні вважається одним з перспективних напрямків діяльності для багатьох компаній, зайнятих у сфері високотехнологічних цифрових і комп'ютерних технологій. А для підприємств сфери громадського харчування використання веб-додатків є нагальною потребою підтримки життєдіяльності бізнесу, особливо в умовах пандемій.

ПАТЕРНИ ТА ФРЕЙМВОРКИ У СУЧАСНІЙ WEB-РОЗРОБЦІ

Автор: студент групи ІПЗ-119м Шупляк Б.І.

Керівник: к.т.н., доц. Борю С.Ю.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

На сьогодні патерни та фреймворки є невід'ємною складовою сучасних web-розробок.

Патерни проектування – це архітектурні конструкції створені для вирішення повторюваних проблем в програмуванні програмного продукту. Патерни проектування не є готовим програмним рішенням. Вони являють собою певний рівень абстракції, тобто патерни проектування є концепцією слідуючи якій інженери можуть уникнути потенційних проблем в програмуванні. Патерни можна уявити як креслення без належного рівня деталізації, як наприклад креслення дорожнього перехрестя в якому у нас є тільки концепт але без будь-якої конкретики як це має виглядати. Патерни розрізняються як за рівнем складності і деталізації так і за рівнем охоплення проектованої системи. Найбільш низькорівневими патернами є ідіоми, вони створені під конкретні мови і внаслідок цього втрачається універсальність. Архітектурні патерни більш універсальні, оскільки не прив'язані до конкретних мов програмування. Недоліком є те, що архітектурні патерни вимагають від розробника реалізації повної системи, а не тільки окремих частин програмного продукту. Патерни сприяють більш простій підтримці коду, стандартизації та зменшенню термінів розробки. Такі ж плюси мають фреймворки.

Сучасні редактори коду мають вбудований функціонал, який підсвічує дублікати коду в різних частинах програми, тим самим допомагаючи розробникам тримати код в належному стані. З приводу повторного використання коду висловлювався один з першовідкривачів патернів проектування Еріх Гамма «Існує три рівні повторного використання коду. На самому нижньому рівні знаходяться класи: корисні бібліотеки класів, контейнери, а також «команди» класів, на зразок контейнерів / ітераторів». Фреймворки стоять на самому верхньому рівні. У них важлива тільки архітектура. Вони визначають ключові абстракції для вирішення певних бізнес-задач, представлених у вигляді класів і відносин між ними. Зазвичай фреймворк має набагато більший радіус дії, ніж один клас. Розробник повинен додати свій код до фреймворку, розширивши якийсь із його класів. Фреймворк дозволяє задати якусь свою поведінку, а потім сам викликає його, коли приходить черга щось робити. Є ще середній рівень. Це те, де знаходяться патерни. Патерни проектування менші за обсягом коду, але більш абстрактні, ніж фреймворки. Вони, насправді, є просто описом того, як декілька класів відноситься і взаємодіє один з одним. Рівень повторного використання підвищується, коли відбувається рух в напрямку від конкретних класів до патернів, а потім до фреймворків. Також чудовим в цьому середньому рівні є те, що патерни – це менш ризикований спосіб повторного використання, ніж фреймворки. Розробка фреймворка – це вкрай ризикована і дорога інвестиція. У той же час, патерни дозволяють повторно використовувати ідеї та концепції у відриві від конкретного коду.

У загальному сенсі патерни є скоріше стандартизованим підходом для вирішення однієї проблеми або комплексу проблем. Саме виходячи з цього можна стверджувати, що патерни – це загальне поняття, вони присутні в багатьох сферах життя, їх не винаходять, а відкривають. Шаблони проектування має під собою типові рішення, які часто зустрічаються. Виходячи з цього важко винести певні історичні моменти, як наприклад «Хто перший відкрив патерни?». Однак, якщо конкретизувати питання, можна отримати історичні відомості. Так, концепцію патернів вперше описав Крістофер Александер в книзі «Мова шаблонів. Міста. Будинки. Будівництво». Він описав концепти для проектування навколишнього середовища, які складаються з шаблонів (вони ж патерни), а шаблони відповідали на архітектурні запитання про висоту вікон, кількість поверхів, розміри площі відведених для газонів і дерев тощо.

Ідея Крістофера Александера видалася привабливою чотирьом авторам: Еріху Гаммі, Річарду Хелму, Ральфу Джонсону та Джону Вліссідесу. У 1994 році їх спільними зусиллями була написана книга «Прийоми об'єктно-орієнтованого проектування. Патерни проектування», до якої увійшли 23 патерни, а також були вирішені різні проблеми об'єктно-орієнтованого програмування. Назва книги була занадто довгою, тому незабаром всі стали називати її «Книга від банди чотирьох». У сучасному програмуванні ця книга являє собою щось на кшталт «Біблії для програмістів». З тих пір були знайдені десятки інших об'єктних патернів.

Таким чином, «патерновий» підхід став популярний і в інших областях програмування, тому зараз можна зустріти всілякі патерни і за межами об'єктного проектування.

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ЦИФРОВОЇ ОБРОБКИ ДАНИХ ДЛЯ СЕГМЕНТАЦІЇ ЗОБРАЖЕНЬ

Автор: студент групи КІ-219м, Ковальов Є.В.
yevhenkovalov@gmail.com
Керівник: к.т.н, доц. КІ Твердохліб Ю.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кіяшко 16-б

Створення штучних систем розпізнавання образів залишається складною теоретичної і технічною проблемою. Необхідність в такому розпізнаванні виникає у різних областях. Воно може використовуватися в системах відеоспостереження, в медицині, в технічній діагностиці та в інших областях. Важливість і актуальність даної задачі обумовлена, в першу чергу, зростанням обсягів одержуваної інформації, необхідністю в якісній та максимально швидкій її обробки. Метою роботи є дослідження різних методів сегментації зображення за для подальшої класифікації відокремлених областей. Необхідність вирішення такої проблеми виникає досить часто. Наприклад, в ситуації, коли потрібно проаналізувати, ну скажімо, рентгенівський знімок, його спершу треба сегментувати, а вже потім класифікувати об’єкти на зображенні. З комп'ютерної точки зору, сегментація — це процес розділення цифрового зображення на декілька сегментів (множина пікселів, які часто називають суперпікселями). Мета сегментації полягає у спрощенні і/або зміні представлення зображення для полегшення його аналізу або передачі каналами зв'язку. Сегментацію зображень зазвичай використовують для виділення об'єктів та меж (лінії, криві, і т. д.) на зображеннях. Точніше, сегментація зображень — це процес присвоєння таких міток кожному пікселю зображення, що пікселі з однаковими мітками мають спільні візуальні характеристики.

Результатом сегментації зображення є множина сегментів, які разом покривають все зображення, або множина контурів, виділених з зображення. Всі пікселі в сегменті схожі за деякою характеристикою або за визначеною властивістю, наприклад колір, яскравість або текстура. Сусідні сегменти істотно відрізняються за цими характеристиками. В якості основного метода для вирішення задачі сегментації зображень було обрано вейвлет-перетворення.

Методика використання вейвлет-трансформації використовується для виділення ознак, пов'язаних з окремими пікселями зображення. Для декомпозиції зображення і виділення ознак було застосовано перетворення Хаара в якості основного інструменту, що використовується в вейвлет-перетворенні. Окрема частина статті присвячена математичному аналізу перетворення Хаара, як інструменту стиснення зображень і виділення елементів пікселів зображення з використанням матриць декомпозиції та реконструкції. Описаний метод використовується для опису всієї системи, що забезпечує ідеальну реконструкцію зображення. Запропонований алгоритм декомпозиції вейвлет-зображення Хаара включає в себе сегментацію на основі ознак і порівняння результатів з перетворенням вододілу. Вейвлети стали корисним математичним інструментом в багатьох дослідженнях. Їх використовують в тих випадках, коли результат аналізу сигналу повинен містити не тільки простий перелік його характерних частот (масштабів), але і відомості про певні локальні координати, при яких ці частоти виявляють себе. Таким чином, аналіз та обробка нестаціонарних (в часі) або неоднорідних (в просторі) сигналів різних типів представляють основну область застосувань вейвлет-аналізу. Вейвлет-перетворення є згорткою функції вейвлета з сигналом. Іншими словами, вейвлет-перетворення полягає в розкладі сигналу по базису, сконструйованому з функції (вейвлета), що володіє певними властивостями, за допомогою масштабних змін та переносів.

Отже було виконано дослідження існуючих на даний момент технології сегментації зображень; обгрунтовано їх доцільність, недоліки та переваги та реалізація. Для досягнення цілі в роботі були розглянуті наступні методи сегментації: метод визначення порогів, методи засновані на кластеризації, методи з використанням гістограми, метод виділення країв, детально було розглянуто метод вейлвет трансформації зображення та метод сегметтації водорозділом. Реалізовано 3 приклади роботи різних алгоритмів сегментації. Для вимірювання були використані різноманітні малюнки, фото, симульовані зображення та біомедичні знімки. У всіх дослідах для масштабування використовувалося квадратне вікно розміром до 128 точок. Розроблено програмний продукт (додаток), який призначений для підвищення якості обробки зображень за допомоги сегментації та огляду, використання та порівняння методів цифрової обробки зображень, зокрема вейвлет-фільтрів.

СЕКЦІЯ - 3

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ, МАРКЕТИНГ

Голова - к.е.н., доц. Михайлик Д.П.

.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ ІНОЗЕМНИХ КОМПАНІЙ НА УКРАЇНСЬКОМУ РИНКУ

Автор: студент групи МЕ-219м, Гончарова І.С.
Керівник: д.е.н., проф. Павленко І.І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кіяшко 16-б

За умов поглиблення міжнародного поділу праці та зростання конкуренції ключовою передумовою розвитку національної економіки є стимулювання інвестиційної діяльності й формування достатнього потенціалу для її фінансового забезпечення. Адекватна відповідь на глобальні виклики сьогодення, в контексті посилення євроінтеграційних тенденцій, потребує побудови ефективної стратегії, впровадження національних програм і реалізації дієвих концепцій інноваційно-інвестиційного розвитку національної економіки. Передумовами ефективного функціонування та сталого розвитку іноземних підприємств за ринкової турбулентності, що посилюється та прогресує за ступенем розвитку глобалізаційних процесів, появи нових форматів економічної діяльності, зростання насиченості ринку і конкуренції, є модернізація системи управління та розвиток комерційної діяльності на засадах підвищення її ефективності.

ДОСЛІДЖЕННЮ ПРОБЛЕМ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНОЗЕМНИХ КОМПАНІЙ В УМОВАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ ПРИСВЯТИЛИ СВОЇ ПРАЦІ ТАКІ ВЧЕНІ: І. БЛАНК, Л. БОРЩ, Д. ВАНЬКОВИЧ, В. ГУРОЧКІНА, Т. КІЗИМА, М. КРУПКА, Т. МАЙОРОВА, А. ПЕРЕСАДА, А. ПОДДЄРЬОГІН, О. САВІЦЬКА, В. СКРИЛЬ, А. ХАРКО, Д. ЧЕРВАНЬОВ, В. ШЕЛУДЬКО ТА ІН.

НЕЗВАЖАЮЧИ НА ШИРОКЕ ВИСВІТЛЕННЯ У НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ ПИТАНЬ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНОЗЕМНИХ ПІДПРИЄМСТВ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ, НЕ ВСІ АСПЕКТИ ЦІЄЇ СКЛАДНОЇ І БАГАТОГРАННОЇ ПРОБЛЕМИ З'ЯСОВАНО ТА НАЛЕЖНО ОБҐРУНТОВАНО. ВСЕ ВИЩЕЗАЗНАЧЕНЕ ОБУМОВЛЮЄ АКТУАЛЬНІСТЬ ТА МЕТУ ПРЕДСТАВЛЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.

МЕТА РОБОТИ ПОЛЯГАЄ У ВИЗНАЧЕННІ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНОЗЕМНИХ КОМПАНІЙ НА УКРАЇНСЬКОМУ РИНКУ. ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЗАЗНАЧЕНОЇ МЕТИ БУЛИ СФОРМУЛЬОВАНІ ТА УСПІШНО ВИРІШЕНІ ТАКІ ЗАВДАННЯ:

1) розглянуто сутність, мотивацію створення та форми реалізації іноземних підприємств в Україні;
2) досліджено нормативно-правові аспекти та інституційне середовище функціонування іноземних підприємств;
3) визначено методичні підході до оцінювання ефективності діяльності підприємств в національній економіці;
4) надано організаційно-економічну характеристику ТОВ «Керхер»;
5) оцінено ефективність функціонування іноземного підприємства;
6) проаналізовані зовнішні фактори функціонування іноземної компанії в сучасних умовах;
7) розроблені стратегічні рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності ТОВ «Керхер»;
8) обґрунтовані заходи щодо підвищення ефективності компанії;
9) оцінено вплив розроблених заходів на ефективність функціонування іноземного підприємства.

Для розв'язання поставлених завдань і досягнення мети дослідження було використано такі методи наукового пізнання: загальнонаукові методи аналізу й синтезу, індукції й дедукції – при побудові структури роботи, вивченні предмету дослідження та взаємозалежності його складових частин; системно-структурний аналіз та метод логічного узагальнення – при обґрунтуванні теоретичних засад дослідження ефективності функціонування іноземних компаній; статистичний та порівняльний аналіз – під час аналізу фінансово-господарської діяльності ТОВ «Керхер»; факторний аналіз – під час визначення чинників впливу на зміну рентабельності власного капіталу іноземного підприємства; PEST-аналіз – в процесі дослідження зовнішніх умов функціонування іноземної компанії та визначення ступеню впливу зовнішніх факторів на її діяльність; SWOT-аналіз – під час розробки стратегічних рекомендацій щодо підвищення ефективності функціонування ТОВ «Керхер»; метод прогнозування – при визначенні прогнозного впливу розроблених заходів на ефективність функціонування досліджуваного іноземного підприємства.

Практична значимість отриманих в процесі магістерського дослідження результатів полягає в тому, що запропоновані заходи дозволять підвищити ефективність функціонування іноземного підприємства ТОВ «Керхер» в умовах української економіки.

СЕКЦІЯ - 4

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ

Голова - к.е.н., проф. Оглобліна В.О.

ПРОБЛЕМАТИКА УПРАВЛІННЯ ДЖЕРЕЛАМИ ФОРМУВАННЯ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Автор: студентка групи ФБС–219м Макарова Н.В.
makarova@gmail.com
Керівник: к.е.н., проф. Оглобліна В.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко, 16-б

Враховуючи важливість джерел формування майна для суб'єктів господарювання особливого значення в сучасних умовах трансформації та посткризового розвитку національної економічної системи набувають питання забезпечення ефективного управління цією складовою їх фінансового стану. Відзначаємо значні напрацювання у цьому напрямку вітчизняних науковців, куди відносимо наукові розробки: М.Д. Бедринець та А.В. Сурженко; О.В. Кнейслер та Н.І. Налукової; І.А.Бігдан, В.М. Лачкової, О.В. Жилякової; Т.А. Говорушко; К.Ф. Ковальчука; І. С. Лапіної; Т.Є. Андрєєвої та Д.А. Терещенко і інших.

У той же час, враховуючи значну дискусію навколо визначення сутності терміну джерела формування майна (пасиви, капітал) відзначаємо значну кількість намагань науковців надати визначення терміну «управління джерелами формування майна», що дозволяє поєднавши ряд трактувань сформувати головні ознаки терміну, що і визначають його сутність як економічної категорії, куди відносимо:

- управлінський процес;

- здійснюється відповідними управлінськими підрозділами суб'єкта господарювання;

- за участі всіх працівників суб'єкта підприємницької діяльності;

- направлений на підвищення ефективності формування та використання джерела формування майна підприємства;

- кінцевим результатом цього процесу є підвищення доходності (прибутковості) фінансово-господарської діяльності підприємства;

- кінцевим результатом цього процесу є підвищення статків власників суб'єкта господарювання.

Управління джерелами формування майна на підприємстві повинно спиратись на відповідну інформаційну базу до якої відносимо: управлінську та фінансову звітність підприємства; статистичні дані відносно фінансово-господарської діяльності суб'єкта підприємницької діяльності; законодавчі та нормативні акти України, що стосуються формування і використання капіталу суб'єктами господарювання; регіональні та національні статистичні дані; інформацію ЗМІ та експертів.

Важливою складовою управління джерелами формування майна на підприємстві є функції такого управління, до яких відносимо:

- аналіз;

- планування;

- організацію;

- мотивацію;

- контроль;

- інформування.

При цьому наголошуємо на важливості аналізу в межах менеджменту пасивів підприємства. Відзначаємо, що наукова дискусія навколо визначення сутності та характеристики управління капіталом призвела до наявності значної кількості методи аналізу пасивів.

Враховуючи наведене відзначаємо, що суб'єкти підприємницької діяльності виходячи зі специфіки здійснення власної фінансово-господарської діяльності повинні відбирати методики проведення аналізу джерел формування майна.

ЕТАПИ РОЗРОБКИ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ФБС-229/М Мальченко А.О.
malchenko_a@econom.zp.com
Керівник: к.е.н., доц. Гузенко О.П.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Фінансова стратегія є найважливішою функціональною стратегією підприємства, частиною системи управління.

Алгоритм розробки фінансової стратегії складається з наступних етапів:

1) Діагностика фінансового стану бізнесу на поточний момент. Вивчення даних управлінської звітності в динаміці за попередній стратегічний цикл. При необхідності, проводиться аналіз внутрішньої облікової політики на предмет коректності розрахунку тих чи інших показників. Оцінюється достатність даних для вироблення фінансової стратегії в контексті актуальних стратегічних цілей. Як результат, визначаються причини поточного фінансового стану бізнесу, оцінюємо ризики існуючої бізнес-моделі, визначаємо приховані резерви підвищення ефективності компанії. Додатково може бути підготовлений список рекомендацій з доопрацювання внутрішньої облікової політики.

2) Оцифровка фінансових цілей компанії. Оцифровку фінансових цілей верхнього рівня проводять за різними сценаріями в контексті актуальної бізнес-стратегії. Для цього визначаються цільові фінансові KPI (прибутковості, оборотності, ліквідності). На їх основі розраховуємо потреба бізнесу в основному і оборотному капіталі. Далі визначається оптимальна структура джерел фінансування, розраховуємо прогнозну рентабельність капіталу. Як рахункового інструмента розробляється спрощена фінансова модель компанії. Як результат, оцінюється можливість і умови досягнення фінансових цілей верхнього рівня, а також вплив бізнес-стратегії на зростання вартості бізнесу.

3) Визначення цілей фінансової стратегії. На даному етапі визначається фокус і розробляються «стрижні» фінансової стратегії. Зокрема, визначаються основні пріоритети в роботі фінансово-економічної служби (ФЕС) на основі цільових показників компанії, оцінки якості виконання фінансових функцій. Визначаються внутрішні проекти розвитку, спрямовані на зростання ефективності бізнесу (наприклад, впровадження системи контролінгу).

4) Розробка дорожньої карти реалізації фінансової стратегії

На заключному етапі розробляється план реалізації стратегії через декомпозицію цілей і внутрішніх проектів розвитку, зокрема, визначаємо процедури і інструменти випереджаючого управління фінансовими і діловими ризиками, показники і точки контролю за ефективністю реалізації фінансової стратегії. Додатково визначаються необхідні ресурси (в т.ч. компетенції) для реалізації стратегії і зв'язок з іншими функціональними стратегіями (IT, HR та ін.).

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РИНКОВОЇ СТІЙКОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студентка групи ФБС–219м Масліхова О.О.
soboleva@gmail.com
Керівник: к.е.н., доц. Гнєушева В.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко, 16-б

Управління та забезпечення ринкової стійкості нерозривно пов'язане зі здійсненням фінансового менеджменту на підприємстві. У той же час необхідно відмітити значну проблематику у розробці та реалізації складових фінансового менеджменту на українських підприємствах, особливо малого бізнесу, що в наслідок проблем з підготовкою персоналу та завантаженості його оперативною роботою не в змозі ефективно управляти власним фінансовим станом. Наголошуємо на необхідності забезпечення ринкової стійкості українських малих підприємств на базі оптимізації їх фінансового менеджменту у сучасних умовах трансформації економіки країни.

Проблематику ринкової стійкості, фінансового менеджменту, взаємозв'язку та взаємовпливу фінансового менеджменту і ринкової стійкості суб'єктів господарювання, у тому числі малого бізнесу розкривали у своїх дослідженнях наступні вітчизняні та закордонні науковці: Н.П. Борецька, І.Б. Висоцька, Н.М. Гапак, Т.В. Донченко, Н.О. Ковальчук, В.М. Кремень, О.М. Мельник, Н.М. Притуляк, Р.Р. Табєєва, К.Ф. Чегринець та інші.

Забезпечення ринкової стійкості малого підприємства має досягатися за рахунок синергії виробничих, організаційно-кадрових, інноваційних, інвестиційних, ресурсозберігаючих, фінансово-економічних і інших факторів підприємства.

Проблема сталого розвитку малих підприємств включає в себе два завдання:

- забезпечення локальної стійкості протягом де якого періоду, прийнятого за контрольний;

- забезпечення умов керованості в період планового розвитку.

Отже, огляд літератури дає можливість визначати ринкову стійкість підприємства шляхом застосування стратегічного менеджменту в контексті стратегічного розвитку підприємства.

Тому, на нашу думку, поняття «ринкова стійкість» є ширшим і включає в себе окрім фінансової стійкості ще й стійкість господарських зв'язків, стійкість рівня конкурентоздатності продукції, стійкість цінової стратегії підприємства та ін.

Таким чином, проаналізувавши існуючі підходи, доцільно запропонувати визначення ринкової стійкості підприємства як стану підприємства, при якому, попри вплив негативних ринкових чинників, воно має достатньо ресурсів (високу платоспроможність, ефективне виробництво, наявність власних новітніх розробок, ефективний менеджмент тощо) для забезпечення стабільної роботи й подальшого розвитку н даному ринку. Висока ринкова стійкість малого підприємництва передбачає позитивну динаміку якісно-кількісних показників розвитку системи до стану оптимізації основних параметрів, в умовах стабільності внутрішнього і зовнішнього оточення, при раціональному використанні ресурсів підприємства та впровадженні новітніх технологій.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ

ПРИБУТКОМ СУБ`ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Автор: студентка групи ФБС–119м Осіпова В.В.
nreznikova34@gmail.com
Керівник: к.е.н., доц. Гнєушева В.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко, 16-б

Різноманітні напрями фінансово-господарської діяльності підприємств, які пов'язані як із поточною діяльністю, так і з вирішенням задач тактичного та стратегічного менеджменту, насамперед пов'язані з раціональним формуванням і перерозподілом фінансових ресурсів з метою досягнення визначених фінансових результатів. При цьому, враховуючи різні аспекти та горизонти планування діяльності підприємства, найважливішим є процес управління прибутком, тобто процес дослідження і прийняття управлінських рішень за всіма основними аспектами його формування, розподілу та використання на підприємстві.

Проблемам управління прибутком підприємств присвячені роботи таких учених, як І.О. Бланка, Ю.Ф Брігхема, М. Ерхардта, Л.Л. Куц, Н.Г. Пігуль, А.М. Поддерегіна, С.Ф. Покропивного та ін.

Учені-економісти приділяють постійну увагу теоретичним і практичним аспектам управління прибутком підприємства, в першу чергу визначаючи сутність терміну.

Формулюючи сутність управління прибутком, І.О. Бланк і В.В. Худа акцентують увагу на процесі розроблення та прийняття управлінських рішень впродовж формування, розподілу та використання прибутку, тобто на поточних цілях досягнення максимального кінцевого результату підприємства в короткотерміновому періоді.

В.І. Блонська та П.П. Адамович під управлінням прибутком розуміють побудову системи управління, що враховує тактичні та стратегічні аспекти управління, спрямована на підвищення кінцевих результатів діяльності суб'єкта господарювання, яка розглядається як сукупність взаємопов'язаних елементів, кожен з яких виконує певну роботу, спільна дія яких забезпечує досягнення механізму отримання прибутку заданої величини.

Ми погоджуємось з думкою С.Т. Скибенко та М.В. Чемериса, що управління прибутком можна трактувати як систему функцій, методів, інструментів, важелів, пов'язаних із формуванням, розподілом і використанням прибутку, що застосовуються з метою досягнення тактичних (забезпечення прийнятного рівня рентабельності діяльності) і стратегічних цілей підприємства (зростання його вартості) .

Головною метою управління прибутком є визначення шляхів найбільш ефективного його формування та оптимального розподілу, що спрямовані на забезпечення розвитку діяльності підприємства та зростання його ринкової вартості .

Виходячи з головної мети, управління прибутком дає змогу вирішувати такі завдання:

– забезпечення максимізації розміру прибутку, що формується відповідно до ресурсного потенціалу підприємства;

– забезпечення оптимальної пропорційності між рівнем прибутку і допустимим рівнем ризику;

– забезпечення високої якості прибутку, що формується;

– забезпечення виплат необхідного рівня доходу на інвестований капітал власникам підприємства;

– забезпечення формування відповідного обсягу фінансових ресурсів за рахунок прибутку відповідно до завдань розвитку підприємства на майбутній період;

– забезпечення постійного зростання ринкової вартості підприємства;

– забезпечення ефективності програм участі персоналу щодо прибутку підприємства .

Ефективне управління прибутком підприємства можливе при дієвій та правильно сформованій системі управління прибутком підприємства. При цьому, система управління прибутком підприємством – це сукупність взаємопов'язаних елементів, кожний з яких має функціональне призначення та спільна дія котрих, за певних умов, забезпечує досягнення механізму отримання прибутку заданої величини.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Автор: студентка групи ФБС–219м Соболєва І.І.
soboleva@gmail.com
Керівник: к.е.н., проф. Оглобліна В.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко, 16-б

Загальновідомо, що стан національного страхування виступає індикатором ефективності та завершеності проведення економічних програм, пов'язаних зі зміною ролі держави у забезпеченні соціального захисту населення та формування нових принципів державного регулювання економіки країни. В умовах посткризового розвитку економічної системи України страхова діяльність, як і будь – яка підприємницька діяльність знаходиться у стадії жорсткої конкурентної боротьби. Індикатором конкурентоспроможності суб'єкта господарювання на ринку є його фінанси, тому стійкий фінансовий стан страхових компаній є запорукою їх життєдіяльності в умовах ринкової економіки.

Ринок страхових послуг є одним з важливих елементів національної економіки, фінансового ринку та ринку фінансових послуг будь – якої країни. Відзначаємо ключове значення цього ринку для економіки України в умовах її посткризового відновлення, оскільки за рахунок ринку страхування забезпечуються з однієї сторони оптимізація ризиків юридичних осіб та домашніх господарств, а з іншої – економіка та її складові отримують інвестиційні ресурси, які вкрай важливі вітчизняним виробникам в умовах дефіциту власних коштів, що був викликаний значним періодом кризового розвитку національної економічної системи.

Наведене вище та тенденції розвитку світового ринку фінансових послуг призводять до трансформації українського ринку страхування, що потребує вивчення стану і тенденцій його розвитку.

Проведені дослідження відмічають значні проблеми ринку страхових послуг України у 2017 – 2019 роках, що почали вирішуватись тільки з початком відновлення національної економіки після закінчення економічної кризи.

Дослідивши напрацювання вітчизняних вчених можемо відмітити такі проблеми українського ринку страхування:

1. Низькій рівень доходів юридичних осіб та домашніх господарств.
2. Не достатня довіра з боку домашніх господарств страховим компаніям та страховому ринку.
3. Слабкий розвиток страхування життя та не розуміння більшістю населення країни особливостей такого страхування.
4. Недостатній розвиток інвестиційної діяльності страхових компаній у контексті відновлення національної економіки.
5. Використання ряду страхових компаній для виведення іноземної валюти за межі території України.
6. Недостатній рівень статутних капіталів страховиків та низькі темпи інвестування у їх розвиток.
7. Недостатня інноваційна активність страхових компаній України.

Спираючись на дослідження українських науковців можемо виділити перспективи розвитку ринку страхових послуг України:

– удосконалення законодавчої бази подальшого розвитку страхової діяльності (чітке регламентування організаційно-економічних питань розвитку страхування, розробка законодавчої бази і методології проведення медичного страхування);
– створення конкурентного середовища і вдосконалення організаційної структури ринку;
– врахування тенденцій і особливостей розвитку страхових ринків розвинених країн;
– сприяння розвитку страхового посередництва;
– створення умов для розвитку інфраструктури страхового ринку;
– створення єдиного реєстру страхових агентів, що дасть можливість мінімізувати кримінальні схеми на ринку страхування;
– забезпечення страхового ринку висококваліфікованими кадрами;
– забезпечення високого рівня страхової культури населення.

Таким чином відмічаємо значні проблеми розвитку ринку страхових послуг в Україні на фоні значних перспектив його розширення.

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ФБС–119м Стогній К.С.
stogniy@gmail.com
Керівник: к.е.н., доц. Гнєушева В.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко, 16-б

Процес управління фінансовим результатом, як визначальна складова у загальній системі управління підприємством, потребує уточнення сутності з посиланням на судження різних вчених, що його досліджували.

На думку Н.Г. Пігуль, управління фінансовими результатами включає в себе процес розробки та впровадження найбільш результативних рішень в межах формування, розподілу та використання прибутків (збитків) суб'єктів господарювання з врахуванням координації такого управління з іншими складовими системи управління підприємством.

Вчені Т.А. Говорушко та М.І. Арич розглядають управління фінансовими результатами діяльності комплексно, в межах розробки та реалізації комплексу організаційно-управлінських заходів щодо підвищення ефективності управлінських рішень у контексті формування, розподілу та використання прибутків (збитків) суб'єктів господарювання.

О.В. Согачева та А.Г. Варфоломєєв під управлінням фінансовими результатами розуміють сукупність заходів щодо управління кредитним та грошовими відносинами суб'єктів господарювання відповідними працівниками підприємств.

Слід зазначити, що говорячи про процес управління фінансовим результатом суб'єкта господарювання, багато вчених теоретиків та практиків частіше за все мають на увазі управління саме позитивним результатом – прибутком, його розподілом та перерозподілом, рідше – мінімізацію збитків, зведення їх до нуля та стратегію поновлення отримання прибутку. З огляду на це, відзначимо І.О. Бланка, який характеризує процес управління фінансовими результатами у контексті розробки та реалізації управлінських рішень в межах їх формування і розподілу з метою отримання максимального зиску власниками суб'єктів підприємницької діяльності.

Враховуючи думки науковців, щодо сутності фінансових результатів та процесу управління ними, головним призначенням управління можна вважати максимізацію позитивного фінансового результату та своєчасне виявлення та усунення недоліків у розвитку підприємства, пошук резервів для покращення фінансового стану і забезпечення фінансової стійкості.

Зазначена мета покликана забезпечувати одночасно гармонізацію інтересів власників, через отримання прибутку від діяльності, інтересів персоналу підприємства, через покращення фінансового стану, інтересів держави, через стабільний розвиток підприємництва в цілому.

Виходячи з мети, виділимо основні завдання управління фінансовими результатами:

– забезпечення формування достатнього обсягу фінансових ресурсів відповідно до завдань та цілей розвитку підприємства в наступному періоді;

– досягнення та подальше утримання належного рівня конкурентоспроможності підприємства у короткостроковому та довгостроковому періодах;

– забезпечення виплати необхідного рівня доходу на інвестований капітал власникам підприємства;

– отримання оптимальної пропорції між рівнем сформованим фінансовим результатом та припустимим рівнем ризику;

– забезпечення високої якості сформованих фінансових результатів.

Отже виходячи з основної мети та завдань, управління фінансовими результатами розглядають як систему принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням такого стану фінансових ресурсів, їх формуванням і розподілом, яка дозволила б підприємству розвиватися на основі зростання прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності і кредитоспроможності, а також забезпечення і підтримки фінансової рівноваги підприємства .

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ФБС-229/М Філатов Я.В.
filatov_ya@econom.zp.com
Керівник: к.е.н., доц. Гузенко О.П.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Управління фінансовими результатами діяльності підприємства передбачає собою два аспекти: перший, що розглядає дану діяльність як функцію фінансового менеджменту та другий - управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємства ототожнюється з процесом управління прибутком.

Управління фінансовими результатами є цілою системою організаційно - управлінських заходів, одним із елементів якої є управління прибутком, метою якого є визначення методів його найбільш ефективного формування, розподілу та використання, що забезпечить стабільний розвиток підприємства та приріст його ринкової вартості. Діяльність з управління прибутком підприємства є надзвичайно важливим аспектом його діяльності, тому повинна проводить у чіткій послідовності кроків, які передбачають здійснення відповідних управлінських рішень.

Об'єктом дослідження виступає ТОВ „Системавтоматика".

До шляхів максимізації фінансових результатів діяльності ТОВ „Системавтоматика" можна віднести: нарощування обсягів виробництва електровимірювальних приладів, які користуються підвищеним попитом; розширення орієнтації на ринок попиту і пропозиції, який розкриває більш вигідні умови реалізації електророзподільної та контрольної апаратури; постійне вдосконалення якісних параметрів електровимірювальних приладів та розширення їх асортименту; проведення політики мінімізації витрат електровимірювальних приладів та процесу їх реалізації; постійне впровадження заходів, спрямованих на продуктивність праці виробників електророзподільної та контрольної апаратури та розширення маркетингових досліджень. Разом з тим, фінансовим менеджерам товариства доцільно розробити фінансову стратегію із врахуванням основного елементу фінансових результатів діяльності, а також передбачити можливість впровадження процесу управління фінансовими результатами діяльності (прибутку) ТОВ „Системавтоматика" на основі планування і контролю.

ТОВ „Системавтоматика" доцільно проводити не тільки розробку заходів, які націлені на максимізацію прибутку на основі виручки від реалізації продукції та мінімізацію її собівартості, а перш за все розробляти стратегію максимізації фінансових результатів як від операційної, так і звичайної діяльності. Це надасть можливість в майбутньому уникнути зайвих ризиків та приймати рішення, які дійсно будуть впливати на рівень прибутковості діяльності товариства.

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БІЗНЕС-ОДИНИЦІ

Автор: студентка групи ФБС–219м Шамшур В.О.
lerochkashamshur@gmail.com
Керівник: д.е.н., проф. Жерліцин Д.М.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко, 16-б

В умовах посткризового розвитку економіки України актуальними залишаються питання теоретичного обґрунтування та методичного забезпечення фінансової безпеки вітчизняних підприємств. Динамічні зміни, циклічний розвиток економіки, нестабільне внутрішнє і зовнішнє середовище обумовлюють необхідність удосконалення управління фінансовою безпекою підприємств України. Саме ефективне управління фінансовою безпекою дозволить вітчизняним суб'єктам господарювання адаптуватися до мінливих факторів ринкової економіки, досягти фінансової рівноваги, стабілізувати фінансові результати, збільшити вартість підприємства.

Дослідження теоретико - методичних основ управління фінансовою безпекою підприємств активно здійснюються у світовій та вітчизняній науковій літературі. Серед зарубіжних науковців варто виділити А. Бєрлє, Ю. Благова, В. Катькала, Ш. Валітова, О. Вільямсона, К. Мерфі, Д. Волкова, М. Дженсена, І. Івашковську, Г. Мінза, Г. Шиназі та ін. Протягом останніх років суттєвий вклад у дослідження зазначеної тематики внесли такі вітчизняні науковці, як: О. Ареф'єва, О. Барановський, Д. Баюра, О.Г. Блажевич, І. Бланк, К. Горячева, О.Р. Бойкевич, М. Бутко, О. Василик, Т.Г., Ю.М. Воробйов, Л. Грицина, І. Д'яконова, М. Єрмошенко, В. Москаленко, Н.Н. Пойда-Носик, Т.Ю. Загорельська, І. Івасів, О. Костюк, Т. Кузенко, А. Кузнєцова, Д. Леонов, Т. Момот, Н. Сабліна та ін.

При наявність значної кількості робіт, недостатньо дослідженими залишаються проблеми пошуку нових форм і методів управління фінансовою безпекою, які б забезпечували їх зв'язок із фінансовою стратегією, гарантували ефективність управлінських рішень, максимізацію прибутку підприємств, зміцнення конкурентних позицій, зростання ринкової вартості в умовах посткризового розвитку економіки країни.

Проблематика забезпечення фінансової безпеки є нагальною для більшості українських суб'єктів господарювання. Особливо великої важливості вона набула у період кризового та посткризового розвитку національної економіки. В таких умовах помилки в забезпеченні (управлінні) фінансової безпеки призводять до банкрутства підприємства. Наведена ситуація потребує детальної оцінки фінансової безпеки суб'єктів підприємницької діяльності з використанням відповідних методик.

Відзначаємо, що питань оцінки фінансової безпеки на підприємстві торкались у своїх наукових напрацюваннях такі вчені, як: І. Александрова, О. Ареф'єва, К. Горячева, Р.Папехін, Л.Покропивний та ін. Однак, не зважаючи на значну кількість розробок методик оцінки фінансової безпеки, у більшості наведена проблема потребує подальшого вирішення і дослідження.

Відзначаємо, що методичний підхід оцінки рівня фінансової безпеки підприємства, що використовує в якості критерію оцінки лише абсолютні значення фінансової стійкості є досить не повним і «вузьким», оскільки не приділяється увага таким складовим фінансового стану суб'єкта господарювання, як власний капітал, прибуток, рентабельність, інвестиційні вкладення.

Ю.Б. Кракос та Н.І. Сєрик намагались в межах власного методичного підходу до оцінки фінансової безпеки підприємства виходити з того, що на неї впливає значна кількість ключових показників, що характеризують різні їх підсистеми до яких відносили: управлінську діяльність, економічну діяльність, фінансову діяльність, виробничу діяльність та ділову активність. При цьому, отримані значення обраних оціночних показників в межах визначення рівня фінансової безпеки підприємства слід співставляти зі значеннями у спеціальній діагностичній матриці, що виступають критеріями оцінки. Відзначаємо, що ця методика є досить складною та не перевіреною у практичній діяльності вітчизняних суб'єктів підприємницької діяльності. Багато питань викликає побудова діагностичної матриці.

Окремо необхідно відмітити, що оцінка рівня фінансової безпеки на конкретному підприємстві потребує підбору індивідуальних методик проведення оцінювання та їх перевірки на практиці.

При цьому, в межах оцінки рівня фінансової безпеки на визначеному підприємстві важливим є проведення аналізу галузі, в якій воно працює.

ЕНЕРГОКООПЕРАТИВИ ЯК НОВИЙ ПІДХІД У ІНВЕСТИЦІЙНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ ПРОЕКТІВ СОНЯЧНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Автор: студент групи ФБС-119к Юхименко К.М.
c.chernishov@hotmail.com
Керівник: д.е.н, проф. Жерліцин Д.М.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул.Кияшко 16-б

Енергетика завжди була однією із найбільш динамічно зростаючих та розвиваючихся галузей в економіці України. Швидкий ріст викликає потребу у вирішенні нових проблем та необхідність якісної трансформації організаційно-економічних процесів на підприємствах галузі.

За даними Eurostat на 2018-й рік Україна посідає 9-те місце серед європейських країн за загальним обсягом генерації електроенергії. 16-го лютого 2020-го року Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України "Держенергоефективності" опублікувало звіт-дослідження, в якому визначила, що на 2018-й рік, частка відновлювальної енергетики у загальній генерації України, склала 7%, що є доволі високим показником.

Відповідно дослідженню "Держенергоефективності" у період 2014-2018 років відсоток відновлювальних джерел енергії у загальній генерації україни зріс майже в 2 раза, з 3,9% у 2014-у до 7% у 2018-у відповідно. Це свідчить про ефективне управління залученням інвестицій у розвиток ВДЕ в Україні, за допомогою різних інструментів.

Головним інструментом заохочення інвесторів вкладати у "зелену" енергію став "зелений тариф" - економічний механізм спрямований на заохочення генерації електроенергії відновлюваною енергетикою. Зазвичай включає в себе 3 головні умови:

- Гарантований доступ до енергомереж;
- Довгострокові контракти на купівлю електроенергії;
- Фіксовані високі ціни на купівлю електроенергії;

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення „зеленого" тарифу» був прийнятий 25 вересня 2008 року. Закон передбачає обов'язкове придбання постачальниками електроенергії (енергоринком) від наступних джерел:

- Малі гідроелектростанції (встановленою потужністю до 10 МВт);
- Вітрові електростанції;
- Сонячні електростанції;
- Електростанції, що використовують біомасу як паливо.

Закон України від 04.06.2015 р. № 514-VIII щодо створення конкурентних умов для виробництва «чистої» енергії. Відповідно до чинного Закону «зелений» тариф прив'язано до курсу євро до 2030 року, що дозволяє нівелювати ризики інфляції. Також скасовано вимогу щодо «місцевої складової» та запроваджено надбавку до тарифу за використання українського обладнання.

На сьогодні ставки українського зеленого тарифу одні з найвищих в Європі, що призвело як до негативних, так і позитивних явищ. Негативним явищем є спроба монополізації ринку "зеленої" енергії великими гравцями ринку, на кшталт української компанії DTEK, що за рахунок власних ресурсів почали будувати надзвичайно великі електростанції, що укупі з халатністю Національного транзитного оператора "Укренерго" призвело до кризи в українській енергосистемі: розбалансування енергомережі та дефіцит бюджету. Позитивною стороною стала поява в Україні першого енергокооперативу - нової для української енергетики бізнес моделі.

Енергетичні кооперативи – є об'єднаннями громадян, підприємств та організацій, метою яких є реалізація різноманітних локальних проектів у сфері відновлювальної енергетики. Найчастіше такі об'єднання спрямовують свої зусилля на децентралізоване, екологічне і незалежне від компаній та концернів, виробництво енергії (дослідження FEAO).

Основними особливостями енергокооперативу є робота зі спільнотою та робота із мікроінвестиціями. Успішним прикладом енергокооперативу є "Сонячне Місто" (м.Славутич, Київська область), візьмемо його за приклад.

Організаційною формою є однорівневе “споживче товариство”, базовою одиницею в якому є “пай”, що вартує 500$ і надає право приймати участь у загальних зборах. На відміну від системи акціонерного товариства, кожен член кооперативу має рівне право голосу, а кількість паїв впливає лише на розмір дивідендів. Такий розмір вартості паю робить інвестиційним проектом із найнижчим порогом входу в Україні, дозволяючи вивільнити ресурси не тільки великих інвесторів, а й середнього класу.

Бізнес моделлю кооперативу є робота із ДП “Гарантований покупець”, яке гарантовано викуповує усю електроенергію вироблену ВДЕ за зеленим тарифом. Запланована окупність підприємства становить 8 років, що доволі мало для проектів у сфері енергетики.

Розвиток руху зі створення енергокооперативів є позитивним маркером розвитку ринку електроенергії, і дозволяє вирішити не тільки проблему вивільнення фінансових ресурсів середнього класу, а й сприяє децентралізації енергомережі та створенню мікромереж - головному елементу розвитку вільного ринку енергії в Україні.

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Автор: студентка групи ОП–219м Гімішлі О.А.
gimishli.ksenia@ukr.net
Керівник: к.е.н., проф. Оглобліна В.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко, 16-б

В даний час перед національною системою бухгалтерського обліку визначені фундаментальні завдання з модернізації його теоретико-методологічної конструкції в рамках розвитку елементів методу, розширення складу об'єктів, розширення інформаційного простору. Це дозволить сформувати інформаційне забезпечення управління конкурентоспроможністю вітчизняних підприємств та економічної системи країни на основі нових еколого-, та соціально-орієнтованих методів управління.

Вагомий внесок в формування положень обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємств здійснено в працях В.В. Євдокимова та Л.В. Гнилицької, а еколого- та соціально-орієнтованого бухгалтерського обліку - В.М. Жука, І.В. Жиглей, О.А. Лаговської. Проблемам аудиту та контролю присвячені праці В.П. Бондаря, Т.А. Бутинець, І.К. Дрозд. Дослідження розвитку теорії та методології обліку та аналізу екологічних аспектів господарської діяльності підприємств здійснюють зарубіжні вчені: Т. Волтерс, Дж. Беббінгтон, М. Дж. Епспеін, Ц. Ларрінага-Гонзалес, Р. Грей, Р. Коухи, М.Дж. Мілне, Д.Л. Оувен, Ц.А. Тілт та ін.

Найбільш прозоро взаємозв'язок економічних, екологічних та соціальних елементів розвитку суспільства прослідковується крізь призму господарської діяльності підприємства. Розвиток економіки та стан екології тісно взаємопов'язані. Екологія є міждисциплінарною наукою, проблеми якої набувають глобального характеру. Актуалізація питання забезпечення механізму формування та використання екологічних показників на рівні держави вимагає побудови ефективної системи господарювання на рівні підприємств як основних забруднювачів НПС та споживачів природних ресурсів. Саме тому в сучасних умовах економічної нестабільності та екологічної кризи є потреба трансформації системи управління господарської діяльності промислового підприємства, що спрямована на забезпечення його економіко-екологічної безпеки, яка, в свою чергу, є гарантом сталого розвитку.

Сталий розвиток як теорія трансформації економічної системи в напрямі збереження збалансованого розвитку економічної системи та її взаємодії з соціальним і природнім середовищами набуває все більшої актуальності в сучасних умовах суспільного розвитку. Адже сталий розвиток сприяє комплексному підходу до управління економіко-екологічною безпекою як всієї системи, так і її окремих елементів. Така актуальність пов'язана, в першу чергу, з цілями сталого розвитку та її основної мети – забезпечення життєдіяльності наступних поколінь. Досягнення вказаних цілей обумовлює параметри трансформації та розвитку теоретико-методологічних основ управління економічною безпекою суб'єкта господарювання як основного агента економічної системи. Трансформація системи управління економічною безпекою підприємства обумовлює необхідність зміни її методології та параметрів інформаційного забезпечення, основним джерелом якого виступають системи обліку і аналізу.

Сталий розвиток, положення якого є пріоритетними при управлінні економічними системами різних рівнів, формує систему управління безпечним функціонуванням суб'єктів господарювання різних галузей національної економіки. Це, в свою чергу, обумовлює необхідність перегляду діючих підходів до системи управління промисловими підприємствами та її інформаційних підсистем, зокрема: планування, бухгалтерський облік, внутрішній контроль та економічний аналіз.

ВПЛИВ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ НА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Автор: студентка групи ОП–119м Морозова Д.В.
morozovadarina1998@gmail.com
Керівник: к.е.н., доц. Абубекерова А.З.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко, 16-б

У сучасному світі основою фіскальної політики є податкова політика держави, від ефективності реалізації якої залежить соціально-економічний розвиток країни. Українські реалії в цьому аспекті свідчать, що протягом останніх років основний акцент податкової політики зроблено на оподаткуванні податками на споживання, які забезпечують близько 55% податкових надходжень Зведеного бюджету. На податок на додану вартість (ПДВ) припадає 73% податків на споживання, що пояснюється широким колом платників, високою ставкою цього податку та його низькою чутливістю до коливань економічної кон'юнктури. Саме тому, вибрана тема дослідження є досить важливою та актуальною.

Проблемам визначення ефективності податку на додану вартість та стан його впливу на формування дохідної частини бюджету приділяли увагу низка науковців, таких як В. Валігура, В. Горин, В. Мазярчук, Н. Малініна, А. Паскалова, Ж. Піскова, Ю. Сибірянська, І. Таранов, Ю. Турянський та інші.

Мета статті – дослідити особливості впливу податку на додану вартість на процес формування доходів державного бюджету України.

За період з 2015-2019рр. частка надходжень податку на додану вартість у ВВП, доходах державного бюджету України та податкових надходженнях мала хвилеподібну динаміку. Питома вага ПДВ у податкових надходженнях за середнього значення 37,9% коливалася від 22,6% до 39,2%, у доходах бюджету за середнього значення 35,0% коливання були від 22,1% до 33,8%. Питома вага ПДВ у ВВП країни була найменшою у 2017 році. Крім того, вона також демонструвала коливання і за середнього значення 9% коливалась від 7,5% до 10%. Проте варто зазначити, що податок на додану вартість має суттєвий вплив на перерозподіл ВВП через бюджет держави. Наприклад, в країнах ЄС частка цього податку у ВВП варіює від 3,4% до 9,2%. Дослідження досвіду країн ЄС та України щодо оподаткування податком на додану вартість дали можливість констатувати, що питома вага податку на додану вартість у ВВП України наближається (у 2016, 2017, 2018 роках навіть перевищує) до практики Данії, Естонії, Фінляндії і Швеції в цьому аспекті. За досліджуваний період 2015-2019рр. простежується недовиконання плану з податку на додану вартість в Україні (коефіцієнт збирання менше одиниці за винятком окремих періодів), і найбільшим воно було у 2018р. Серед причин зниження фактичних надходжень було падіння виробництва, зниження економічної активності, а також уповільнення соціально-економічного розвитку.

Результати розрахунку коефіцієнта еластичності податку на додану вартість за період 2015-2019рр. надали можливість стверджувати, що цей податок був нееластичним, а це свідчить про неефективність чинного механізму оподаткування в Україні.

Отжез метою підвищення фіскальної ефективності ПДВ в Україні з метою збільшення дохідної частини державного бюджету необхідно реалізувати комплекс наступних заходів:

1. Вирішення завдання підвищення фіскальної ефективності ПДВ потребує реалізації двох ключових завдань: по-перше, боротьби з необґрунтованим розширенням податкового кредиту; по-друге, перекриття можливості перенесення бази оподаткування на суб'єктів господарської діяльності, які не сплачують ПДВ.
2. Відновлення принципу нейтральності ПДВ можливо досягти шляхом запровадження диференційованих ставок податку для різних груп товарів.
3. У рамках вирішення проблеми з відшкодування ПДВ держава має проводити політику симетрично жорстких заходів. Мають бути встановлені жорсткі обмеження, які, з одного боку, встановлять низку вимог щодо права на податковий кредит, з іншого – зобов'яжуть уряд безумовно і оперативно відшкодовувати підтверджений обсяг ПДВ.

Таким чином, виконання визначених вище заходів нададуть можливість підвищити фіскальну ефективність та регулюючу роль ПДВ та сприятимуть розробленню ефективної фіскальної політики. Подальшими перспективами щодо наукових пошуків з метою підвищення ролі ПДВ у дохідної частини бюджету є оцінка його втрат, що пов'язані з існуванням тіньового сектору в Україні.

ПРОЦЕС АДМІНІСТРУВАННЯ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ В УКРАЇНІ

Автор: студентка групи ОП-110м Овдієнко А.А.
anastasia20132014@gmail.com
Керівник: к.е.н., доц.Абубекерова А.З.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул.Кияшко 16-б

Акцизний податок є одним з найбільш практичних засобів мобілізації доходів бюджету держави, що дозволяє швидко та систематично накопичувати необхідні для функціонування держави великі суми. Через цінові механізми акцизний податок може непрямо впливати на обсяги виробництва та реалізації окремих підакцизних товарів як на митній території України, так і в сфері зовнішньоекономічної діяльності. В Україні акцизне оподаткування має ряд недоліків, які знижують його фіскальну ефективність і регуляторні можливості, незважаючи на досить тривалу історію становлення його розвитку. Саме тому, вибрана тема дослідження є досить важливою та актуальною.

Питанням, які пов'язані з сутністю та механізмом справляння акцизного податку та його адміністрування, присвячені наукові праці В. Андрущенко, З. Варналій, В. Вишневський, О. Десятнюк, Т. Єфименко, А. Крисоватий, П. Мельник, А. Соколовська та інші.

Мета статті – дослідити особливості процесу адміністрування акцизного податку в України.

Прийнято вирізняти два аспекти впливу податкового адміністрування на загальну ефективність системи оподаткування, які можуть бути оцінені в цифровому вимірі: затратність адміністрування податків та ефективність контролюючого впливу системи адміністрування податків. Саме фіскальна ефективність визначається основним показником здійснення податкового адміністрування. Даний показник прямо залежить від цілого комплексу внутрішніх чинників, до яких належать: логічність і стабільність податкового законодавства; узгодженість законодавчих і нормативних актів; оптимальність органів, які адмініструють податки; обґрунтованість та доцільність застосовуваних технологій адміністрування податків та їх адекватність наявним економічним реаліям. Також одним із основних показників оцінки якості адміністрування податків залишається рівень мобілізації податків до бюджету країни.

Концепція адміністрування акцизного податку базується на принципах, які закладені в її основу і відображають вихідні ідеї, положення теорії, економіко-правові норми, і включає принцип законності, фіскальної достатності, економічності, стабільності, рівномірності і зручності сплати.

Практична реалізація принципів покращить процес адміністрування акцизного податку і гармонізує взаємовідносини між платниками і контролюючими органами.

Адміністрування акцизного податку передбачає повну реалізацію функцій, дія яких є комплексною, системною, а пріоритетність визначається фіскальною політикою держави.

Запроваджений в Україні механізм електронного адміністрування акцизного податку є позитивним кроком у сфері вдосконалення податкового адміністрування. Його основними перевагами є: перехід до більш зручного, швидкого й економного без паперового юридично значимого документообігу; удосконалення процедури підготовки, подачі/доставки, обліку та зберігання документів, їх аутентифікація, цілісність, конфіденційність і неспростовність; криптографічний захист інформації під час передачі по відкритих каналах; мінімізація фінансових ризиків шляхом підвищення конфіденційності інформаційного обміну документами; економія ресурсів унаслідок використання оперативного електронного архіву; можливість швидкого пошуку й перегляду електронних документів, а також визначення їх юридичної сили за електронним цифровим підписом; значне скорочення процедури підписання договорів, оформлення та подання податкової та фінансової звітності; мінімізація участі працівників ДФС; швидкий і надійний обмін електронними документами з партнерами, контрагентами, органами, що здійснюють контроль, незалежно від віддаленості адресата.

Отже, підвищення рівня фіскальної ефективності акцизного оподаткування можливо за рахунок удосконалення його адміністрування, а саме за рахунок: спрощення податкових процедур для платників податку; встановлення економічно обґрунтованих податкових пільг та посилення контролю над їх цільовим використанням; запровадження електронного документообігу в процесі адміністрування акцизного податку.

Таким чином, в Україні необхідно впроваджувати комплексний підхід до рішень, спрямованих на довгострокову перспективу – гармонізацію податкових надходжень та підвищення не тільки кількісного, а й відносного приросту податкових надходжень від підакцизних товарів. Основним завданнями удосконалення оподаткування акцизним податком в Україні є формування ефективної системи акцизного податку з використанням економічно обґрунтованого рівня його ставок і забезпечення виконання ним функції, пов'язаної з обмеженням споживання окремих товарів-шкідливих для здоров'я людини.

ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТНИКАМИ НОВІТНІХ ЕЛЕКТРОННИХ СЕРВІСІВ ПРИ СЛАТІ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК В УКРАЇНІ

Автор: студентка групи ОП–210м Оглобліна В.О.
va.ogloblina@gmail.com
Керівник: к.е.н., доц. Абубекерова А.З.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко, 16-б

В Україні на державному рівні поширюється функціонал сервісу Електронний кабінет платника податків, переводяться у електронний формат певні види реєстрів податкового обліку, запроваджуються технології електронних перевірок (зокрема камеральних), робляться певні кроки у напрямку спрощення процедури адміністративного оскарження, скорочується кількість перевірок платників податків.

Податкові реформи супроводжувалися вдосконаленням податкових інститутів. Так 31липня 2014р. Верховна Рада прийняла Закон України № 1621-VII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України», який, серед іншого, запроваджує електронну систему адміністрування ПДВ і став першим нормативним актом, який пропонує суцільне електронне адміністрування одного із основних загальнодержавних податків України. Поступовий перехід системи адміністрування податків на технології електронного врядування дозволяє стверджувати, що питання запровадження системи електронного документообігу вже не є справою окремих суб'єктів господарювання, а належить до низки пріоритетів держави, що актуалізує необхідність розробки методологічних та організаційних засад електронного документообігу в сфері оподаткування.

Електронний кабінет платника надає платникам податків можливість працювати з контролюючими органами дистанційно в режимі реального часу. Програмне забезпечення даного сервісу дозволяє безкоштовно формувати, підписувати та подавати суб'єктами господарювання звітність до органів ДПС та Державної служби статистики України в електронному вигляді. Крім того, вбудований веб-портал «TAXER» надає клієнтам Акредитованого центру сертифікації ключів (АЦСК) інформаційно-довідкового департаменту ДПС можливість підписати та відправити електронну звітність до органів ДПС із будь-якого браузер без додаткової інсталяції програмного забезпечення.

На сьогодні Державна податкова служба України запровадила оновлену версію електронного сервісу Електронний кабінет платника, що працює цілодобово, у режимі реального часу на безоплатній основі через мережу Інтернет без встановлення спеціального програмного забезпечення.

Електронний кабінет платника складається з двох функціональних частин: відкритої (загально доступної) та приватної (особистий кабінет).

Вхід до відкритої частини надається усім користувачам без винятку та дозволяє переглянути довідкову інформацію, новини, податковий календар та інформацію з реєстрів ДПС, які є загально доступними.

Електронний документообіг у системі оподаткування – це сукупність нових технологій роботи з документами, які дозволяють організувати постійну взаємодію систем, що забезпечують різні операції з обробки документів. До таких технологій належать:

а) технології розпізнавання текстів, що трансформують паперові вхідні документи у виключно електронну форму подання;

б) електронний аналог власноручного підпису;

в) засоби передавання даних;

г) засоби збереження електронної інформації.

Названі вище технології дозволяють підсистемам, що виконують різні функції, органічно доповнювати одна одну. Подібна взаємодія дозволяє значно підвищити ефективність праці держ службовців під час роботи з документами. Електронний документообіг дозволяє створити в органах влади єдиний інформаційний простір, інтегруючи в єдиний вузол усі документальні системи. Інтеграція здійснюється без зниження якості роботи з документами, зі збереженням традицій вітчизняного діловодства. Всі оброблювані документи зберігаються в єдиному сховищі, що дозволяє забезпечити оптимальний пошук і вибірку інформації в процесі підготовки матеріалів.

Електронний кабінет платника податків є дієвим засобом реалізації таких можливостей:

- подавати декларації з використанням електронного цифрового підпису і переглядати подану та/або сформовану податкову звітність (звітність подається пакетом (декларація з усіма

додатками);

- обов'язкові реквізити звітності автоматично заповнюються даними платника, наявними в базі даних ДПС;
- немає розриву в часі між відправленням звітності платником, отриманням ним повідомленням про доставку звітності ДПС і отриманням підтвердження про прийняття звітності;
- квитанції про отримання і прийняття надходять платнику протягом декількох хвилин;
- можливість імпортувати сформовані в бухгалтерських програмах, наприклад 1С, електронні звіти в кабінет платника, з перетворенням в пакет документів і подальшим направленням до ДПС;
- перевірити звітність на наявність арифметичних помилок;
- провести звіряння своїх розрахунків з бюджетом та отримати Акт про проведене звіряння, не витрачаючи час на відвідування органів ДПС тощо;
- заздалегідь визначити розмір пені, що буде нарахована після погашення суми боргу;
- отримувати нагадування щодо строків подання звітності та сплати податків, зборів (обов'язкових платежів);
- отримувати інформацію щодо особистих реєстраційних даних (податковий номер платника податків, назва платника податків, основний вид діяльності, ПІБ бухгалтера та директора тощо);
- подавати заяви та отримувати в електронному вигляді довідки про відсутність заборгованості з податків, зборів, платежів, що контролюються органами фіскальної служби;
- переглядати інформацію щодо стану своїх розрахунків з бюджетом, зокрема про заборгованість зі сплати податків, зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

ОКРЕМІ МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Автор: студент групи ОО-229/М Красавчикова М.Г.
krasavchikova_in@econom.zp.com
Керівник: к.е.н., доц. Ізмайлов Я.О.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

При розробці методики внутрішнього аудиту випуску і продажу готової продукції автором враховувалися наступні положення.

По-перше, обсяг і цілі внутрішнього аудиту в кожному випадку різні і залежать від розміру і структури особи, що підлягає аудиту і вимог його керівництва.

По-друге, внутрішній аудит процесу випуску та продажу готової продукції проводиться на підставі прийнятої облікової політики, первинної документації, облікових регістрів, Головної книги, звітності, з обов'язковим проведенням аналізу.

В якості розрахункових аналітичних показників можуть бути використані: величина чистих активів; величина чистих оборотних активів (власних оборотних коштів); коефіцієнти оборотності оборотних активів, матеріальних оборотних коштів (запасів), готової продукції, дебіторської заборгованості; оборотність оборотних активів, матеріальних оборотних коштів (запасів), готової продукції, дебіторської заборгованості за період в днях; коефіцієнти рентабельності оборотних активів, готової продукції, продажів, витрат по звичайних видах діяльності по прибутку від продажів і ін.

По-третє, при проведенні внутрішнього аудиту необхідно переконатися в дотриманні правил складання та оформлення первинної документації і записів в облікових регістрах, дотриманні методології обліку і оцінки витрат, собівартості виробленої, відвантаженої та проданої продукції, залишків виробничих ресурсів, валовий собівартості продажів, виручки і фінансового результату від продажів.

По-четверте, методологія внутрішнього аудиту побудована на використанні різних методів контролю: традиційних методів контролю (контролю на базі системи відхилень від нормативів (інвентарний контроль, звірка розрахунків, використання центрів відповідальності, використання обліково-контрольних точок аудіювання та ін.); контролю на базі застосування процесних методів (контроль первинної документації за формальними ознаками і по суті, контроль облікових записів, арифметичний контроль сум в процесах заготовляння, виробництва, випуску продажу готової продукції)); інжинірингових методів контролю на базі механізмів контрольного і аудиторського інжинірингу.

По-п'яте, досліджені автором оптики аудиторського контролю відрізняються рядом контрольних функцій, що забезпечують ефективний контроль процесу випуску та продажу готової продукції.

По-шосте, економічна спрямованість внутрішнього аудиту пов'язана з максимізацією прибутку в розрізі відповідних оптик контролю і аудиту з спрямованістю від аналітичного до синтетичного станом (традиційні методи аудиторського контролю), збереженням і динамікою власності від синтетичних до аналітичними показниками (інжинірингові методи аудиторського контролю).

Внутрішній аудит не тільки дає інформацію про діяльність самої організації, але і підтверджує правильність і достовірність звітів менеджерів. Використовуючи інформацію внутрішнього аудиту, керівництво підприємства може оперативно і своєчасно здійснювати необхідні зміни всередині підприємства.

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Автор: магістр групи ОО- 119м Томіліна Н.К.
tomilina93@gmail.com
Керівник: д.е.н., доц. Ізмайлов Я.О.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Внаслідок здійснення глобалізаційних процесів, посилення конкуренції та швидких змін ринкових умов перед суб'єктами господарювання постають нові завдання, котрі потрібно вирішувати спільними зусиллями персоналу та в найкоротші терміни. Прийняття ефективних управлінських рішень, які забезпечують позитивні результати діяльності не тільки підприємству, але і суспільству в цілому, є можливим лише за допомогою отримання своєчасної, повної, достовірної, об'єктивної інформації про господарську діяльність підприємств, що надає система бухгалтерського обліку та звітності. Тому поліпшення організації бухгалтерського обліку господарської діяльності набуває важливого значення на шляху реалізації концепції сталого розвитку.

В сучасних умовах розвитку економіки України відбувається модифікація існуючих та поява нових завдань організації бухгалтерського обліку. Це обумовлено переорієнтацією даних бухгалтерського обліку та звітності на нових користувачів, трансформацією мотивів та запитів всіх зацікавлених в обліковій інформації учасників господарських відносин, що надається через офіційні сайти в мережі Інтернет. Складові організації бухгалтерського обліку господарської діяльності в суспільстві знань доцільно розглядати крізь призму відносин на двох рівнях: 1) внутрішній (характеризує відносини всередині підприємства між бухгалтерами, іншими працівниками, менеджерами, інвесторами тощо); 2) зовнішній (характеризує взаємовідносини підприємства з покупцями, постачальниками, потенційними інвесторами, конкурентами, державними органами, а саме фіскальною службою, місцевою владою, міністерствами та відомствами всіх рівнів, пенсійним фондом, соціальними фондами, екологічною інспекцією тощо)

Оновлення принципів організації обліку господарської діяльності підприємств за уточненими змістовно-класифікаційними ознаками та їх застосування на практиці є важливим для достовірного відображення об'єктів бухгалтерського обліку в мінливих умовах господарювання. Рекомендована система принципів організації бухгалтерського обліку із запропонованим визначенням їх сутності забезпечить отримання облікової інформації, властивості якої дозволяють приймати ефективні, раціональні, обґрунтовані та зважені управлінські рішення, що є надійним підґрунтям для забезпечення розвитку українських підприємств на інвестиційно-інноваційних засадах.

Резервами удосконалення системи бухгалтерського обліку на підприємствах України є оптимізація виконуваних функцій підрозділами та обліковими працівниками, менеджерами, аудиторами, економістами, фінансистами, через розподіл додаткових або об'єднання існуючих посадових обов'язків і повноважень. Для підвищенні рівня організації бухгалтерського обліку на українських підприємствах також слід звернути особливу увагу на ергономічне і соціальне забезпечення облікових працівників, формування моделей мотивації праці та покращення якості рівня компетентнісних якостей персоналу.

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Автор: студент групи ОО-229/М Шелефонтюк К.О.
shelefontuyk_k@econom.zp.com
Керівник: к.е.н., доц. Ізмайлов Я.О.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Метою аудиту власного капіталу є підтвердження законних підстав діяльності економічних суб'єктів, правильності формування та зміни власного капіталу і достовірності (реальності) відповідних показників власного капіталу в бухгалтерській фінансовій звітності.

Розглянутий вид аудиту складається з перевірки за чотирма основними напрямками:

особливості функціонування організації, установчих документів та здійснюваних видів діяльності економічного суб'єкта;

розрахунки з засновниками по виплаті доходів та по внесках до статутного капіталу;

формування та зміна статутного капіталу організації;

стан і рух інших видів капіталу і резервів.

Аудит власного капіталу включає перевірки:

перевірка законності функціонування економічного суб'єкта і відповідність її установчих документів;

перевірка законності внесених змін до Статутного капіталу організації;

перевірка реальності і достатності розрахунків акціонерів щодо формування Статутного капіталу;

перевірка формування та використання резервного та додаткового капіталу;

перевірка розподілу і відображення отриманого фінансового результату.

Аудит власного капіталу, як і будь-який інший вид аудиту неможливий без проведення процедури планування. З неї і потрібно починати перевірку власного капіталу економічного суб'єкта.

На етапі планування встановлюються терміни і стадії роботи; створюється робоча група фахівців для проведення перевірки; визначаються ділянки аудиту, які мають найбільше значення для формування думки аудитора після закінчення аудиту; розподіляються обов'язки між спеціалістами; оцінюється система внутрішнього контролю економічного суб'єкта.

Аудитору необхідно враховувати те, що складові власного капіталу відображаються в бухгалтерському обліку одночасно з відображенням активів або зобов'язань, які призводять до зміни структури власного капіталу.

При аудиторській перевірці особливу увагу потрібно приділяти вивченню поелементної розшифровки залишків власного капіталу.

Якісно вироблена аудиторська перевірка дозволяє уникнути безлічі розбіжностей між працівниками підприємства та акціонерами, таких як: неправомірне використання резервного капіталу (на виплату дивідендів по простих акціях); необгрунтоване розподіл отриманого прибутку (без рішення зборів акціонерів); необгрунтоване зменшення або збільшення загальної суми статутного капіталу; невідповідність даних аналітичного і синтетичного обліку власного капіталу; використання коштів додаткового капіталу на придбання об'єктів основних засобів економічного суб'єкта.

СЕКЦІЯ - 5

МЕНЕДЖМЕНТ, ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Голова - к.е.н., доц. Панкова М.О.

ТЕОРЕТИКО – МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студентка групи ПТБ-219м Білокопитова І.Г.
18200508@ukr.net
Керівник: к.е.н., доц. Бублей Г.А
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

Створення необхідних передумов для підтримання економічної безпеки має ґрунтуватися на ефективній системі заходів із необхідним правовим, фінансовим, організаційним та інформаційним підґрунтям, що в свою чергу передбачає формування оптимальної системи забезпечення економічної безпеки підприємства, яка, враховуючи особистісні властивості підприємства та характер його взаємозв'язків з суб'єктами зовнішнього середовища, створюватиме оптимальні умови його стійкого існування з моменту заснування до моменту ліквідації.

Система забезпечення економічної безпеки є унікальною для кожного підприємства, оскільки залежить від рівня розвитку і структури виробничого потенціалу, ефективності його використання та галузевої специфіки, кваліфікації кадрів, виробничих зв'язків, конкурентного середовища, ризикованості діяльності тощо. Вона такж є функціональною системою, яка відбиває процеси взаємодії інтересів і загроз, її утворюють теоретичні та методичні компоненти реалізації функцій безпеки, спрямовані на захист інтересів суб'єктів господарювання від існуючих загроз.

Підтримання економічної безпеки це складний процес, у якому беруть участь, як внутрішні, так і зовнішні суб'єкти забезпечення економічної безпеки, що мають чітко встановлені функції та повноваження. При цьому внутрішніми суб'єктами забезпечення економічної безпеки є керівники (власники) підприємства, штатний підрозділ економічної безпеки, керівники і ключовий персонал усіх його структурних підрозділів.

Останнім часом поняття економічної безпеки набуло нових ознак. Воно відбиває такий стан економічних відносин підприємства, який забезпечує його спроможність протистояти негативним впливам зовнішнього середовища. У цьому зв'язку економічна безпека підприємства стала розглядатися як можливість забезпечення його стійкості в різноманітних, у тому числі й у несприятливих умовах, які складаються в зовнішньому середовищі, що спричинило зміну поглядів на діяльність із забезпечення безпеки, котра стала орієнтуватися на сприяння узгодженості внутрішніх інтересів підприємства з інтересами суб'єктів зовнішнього середовища та на швидке усунення загроз, які існують як у внутрішньому так і зовнішньому середовищі підприємства.

Найоптимальнішим з позицій узгодженості інтересів підприємства та його корпоративних можливостей щодо захисту цих інтересів є ресурснофункціональний підхід, згідно з яким економічна безпека визначається як стан найефективнішого використання економічних ресурсів, при якому здійснюється запобігання впливу загроз і забезпечується стійке функціонування підприємства в умовах сьогодення та в майбутньому. Основною перевагою ресурсно-функціонального підходу порівняно з іншими підходами є його комплексний характер, оскільки в рамках цього підходу визначаються основні процеси, що впливають на рівень забезпечення економічної безпеки, проводиться аналіз розподілу та використання ресурсів підприємства, розглядаються економічні індикатори, що відбивають досягнутий рівень забезпечення економічної безпеки та розробляються заходи щодо стійкого функціонування та розвитку підприємства.

Забезпечення економічної безпеки має комплексний характер та включає інформаційну, технологічну, технічну, правову, кадрову складову, що дає можливість підтримувати стійке функціонування підприємства.

На наш погляд, стрижневим елементом забезпечення економічної безпеки в умовах інформаційної економіки є інформаційна складова, яка передбачає збір даних про чинники зовнішнього та внутрішнього середовища з метою формування стратегії та тактики протидії загрозам діяльності підприємства, а також його сталого розвитку.

Проте досвід використання інформації як чинника у забезпеченні економічної безпеки засвідчив безсистемність в отриманні та узагальненні даних фахівцями з економічної безпеки і, як наслідок, їх низьку пристосованість до потреб економічної безпеки, що призводить до зростання інформаційних ризиків при прийнятті рішень щодо стійкого функціонування та розвитку підприємства. Це спонукає до запровадження в систему інформаційного забезпечення технологій обліку та аналізу та виокремлення окремого компоненту забезпечення економічної безпеки підприємства – обліково-аналітичного забезпечення.

ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ПРИМІЩЕНЬ З УРАХУВАННЯМ КОМФОРТНОСТІ МІКРОКЛІМАТУ

Автор: студентка групи ПТБ-219м Дичок Г.А.
anna2018dichok@gmail.com
Керівник: к.е.н., доц. Панкова М.О.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

Старе як світ твердження про те, що економія — це той самий заробіток, сьогодні як ніколи актуальне щодо використання енергетичних ресурсів. Відсутність енергозаощадження та постачання газу з Російської Федерації протягом багатьох років поставило Україну у залежність, зменшилось конкурентоспроможність та породило багато викликів у всіх сферах.

«Нині ми сфокусувалися на енергоефективності України, на тому, щоб отримувати незалежність за рахунок розвитку власного видобутку газу, запровадження альтернативних джерел енергії, нетрадиційних джерел палива. Я вважаю, що цей напрям має надзвичайно високий потенціал», — зауважив Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман. Відтак нацрада реформ дала старт створенню фонду енергоефективності, який має зробити крок до енергонезалежності нашої країни.

Близько 40 % світового енергоспоживання та 1/3 викидів парникових газів припадає на будівлі. Саме тому зростають вимоги щодо ефективного використання енергії будівлями у рамках адаптації українських стандартів до міжнародних. Крім того, слід враховувати обмеження, обумовлені вимогами щодо якості мікроклімату, які регламентуються сучасними стандартами та показниками. У цьому випадку актуальним є досягнення компромісу між зниженням енергоспоживання будівель та забезпеченням належного рівня теплового комфорту.

Ефективність споживання енергії в будівлі залежить не тільки від конструкції будівлі й інженерних систем, джерел енергії, погодно-кліматичних умов, але і від того, які вимоги до умов комфортності пред'являє людина.

З огляду на структуру енергоспоживання об'єктами невиробничої сфери та вартість різних видів енергоресурсів, а також посилення норм у сфері теплового захисту будівель, найбільш поширеними і інвестиційно привабливими енергозберігаючими заходами є заходи, спрямовані на скорочення споживання теплової енергії, серед яких перевага віддається різного роду герметизуючим будівлю заходам (накладення теплової ізоляції на зовнішні огороджувальні поверхні, заміна віконних і дверних блоків на блоки з більш високим опором теплопередачі і більш низьким коефіцієнтом повітропроникності).

Зазначені заходи, безумовно, забезпечують економію теплової енергії в натуральному і грошовому вираженні, однак при цьому знижується комфортність мікроклімату в приміщеннях. Герметизація будівель з природною вентиляцією призводить до зниження повітрообміну приміщень, що погіршує мікроклімат і знижує працездатність людини. Тривала дія несприятливих факторів внутрішнього середовища приміщення на організм людини може негативно впливати на його здоров'я.

Аналіз цих факторів у комплексі їх взаємного впливу потребує подальшого вивчення і є актуальним. «Вся Європа йде шляхом енергоефективності. І це дає їй змогу скорочувати споживання традиційних енергоресурсів, підвищувати енергоефективність, розвивати економіку країн, збільшувати кількість робочих місць, покращувати якість надання послуг і рівень життя», — зазначив Голова Держенергоефективності й висловив упевненість, що Україна також стане енергоефективною з європейським рівнем споживання та використання енергоресурсів. Тому сьогодні нам потрібно інвестувати саме в енергоефективність, тоді ми будемо конкурентоздатною країною з розвиненою економікою та високим рівнем життя людини.

КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студентка групи ПТБ-119м Красков Н.Р..
kraskov.nikita.ua@gmail.com
Керівник: к.е.н., доц. Панкова М.О.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

Під класифікацією в загальному розумінні вважають систему розподілення об’єктів (процесів, явищ) за класами, групами тощо, відповідно до визначених ознак. Хоча класифікація є в тій чи іншій мірі умовною і суб’єктивною відповідно до суб’єкта, який її здійснює, і його здатністю розрізняти ознаки об'єктів класифікації, все ж вона допомагає спростити розуміння та відображення речей, забезпечуючи групування однорідних об’єктів за відповідними кодами.

Оборотні активи, поряд з засобами праці та робочою силою, є одним з основних компонентів продуктивних сил, які впливають на виробництво та розподіл суспільно необхідного продукту як на рівні кожного конкретного підприємства, так і на рівні економіки загалом. А тому обґрунтована класифікація таких активів має важливе значення, як мінімум, з двох позицій:

З наукової точки зору – формуючи теоретичний базис для глибшого розуміння природи оборотних активів та їх функцій в життєвому циклі будь-якого суб’єкта господарювання;

В прикладному аспекті – даючи можливість підприємству визначити оптимальний склад і структуру, потребу та джерела формування оборотних активів, а також правильно організувати їх бухгалтерський облік з відповідною аналітичною деталізацією.

З одного боку, дослідження класифікації дозволяє виявити нові критерії розрізнення та групування активів і тим самим удосконалити забезпечення прийняття рішень, надавати наявну інформацію. Чим більше ознак класифікації виділено, тим більша ймовірність пізнання об’єкта.

З іншого боку, виявлені і сформульовані потреби управління активами обумовлюють вибір критеріїв класифікації і поділ сукупності оборотних активів підприємства відповідно до них.

Водночас єдиного переліку класифікаційних груп та ознак, в межах яких би розкривався зміст та структура оборотних активів вітчизняних підприємств (особливо сільськогосподарських), не виділено. Але беззаперечним залишається той факт, що розвиток економічно обґрунтованої класифікації оборотних активів слугує одним з інструментів удосконалення теорії і практики їх обліку та аналізу, що робить дослідження даного питання актуальним та перспективним.

обґрунтована класифікація оборотних активів має насамперед наукове, а також і прикладне значення, дозволяючи побудувати чітку систему знань про ці активи та правильну систему обліку та аналізу їх наявності та руху й управління ними. За результатами проведеного дослідження було отримано такі результати: вибрано та систематизовано ознаки класифікації оборотних активів, виділені вітчизняними авторами; означено необхідність розподілу класифікаційних ознак між оборотними активами і оборотним капіталом та фактично здійснено відповідний розподіл; запропоновано класифікацію оборотних активів за формою функціонування для потреб сільськогосподарських підприємств: окрім матеріальної та речової форми цих активів, виділено в окремі підгрупи біологічну форму оборотних активів та перехідну, яку представляють незавершене виробництво та дебіторська заборгованість.

ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студентка групи ПТБ-219м Леонова Г.В.
anna_leonova@ukr.net
Керівник: к.е.н., доц. Бублей Г.А
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

Посилення ролі конкуренції на внутрішньому та світовому ринках, з одного боку, та отримання більшої свободи у виборі інструментів забезпечення конкурентоспроможності – з іншого, вимагають від керівників підприємств прийняття виваженіших управлінських рішень, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності підприємств. Зазначені питання в сучасній економіці України мають універсальний характер і є актуальними для підприємств багатьох галузей.

Аналіз конкурентного середовища організації передбачає дослідження чинників, які впливають на силу конкурентної боротьби. Конкурентоспроможність підприємства відображає рівень реалізації потенційних можливостей підприємства із набуття й утримання протягом досить тривалого часу конкурентної переваги, порівняно з конкурентами, а саме: ефективності системи продажів (маркетингової та збутової інфраструктури); рівня цін на реалізовану продукцію, що залежить від собівартості виробництва й реалізації продукції підприємства; якісних характеристик продукції тощо. Завдання аналізу конкуренції в галузі – оцінити кожний чинник конкуренції та визначити рівень його тиску, а також виробити ефективну стратегію, щоб захистити підприємство від впливу конкуренції.

Для аналізу форм та інтенсивності конкуренції на ринку титану продукції нами запропоновано сценарний підхід для ТОВ "Запорізький титано-магнієвий комбінат". Сценарний підхід, як метод управління, містить сукупність інструментів, використання яких дозволяє здійснити інтерпретацію поточного стану об’єкту відносно майбутніх подій, розробити заходи, що дозволять уникнути небезпек у майбутніх економічних відносинах, на основі врахування якісних даних й вибору стратегії толерантної з позиції всіх зацікавлених сторін ринкових відносин. На нашу думку, у такому контексті сценарний підхід може використовуватися для управління розвитком підприємств на освоєних та нових ринках.

На основі теоретичного аналізу доцільно виокремити основні етапи застосування сценарного підходу для управління зовнішньо-економічною діяльністю металургійного підприємства. Першим етапом було визначено формування переліку сильних та слабких сторін роботи підприємства, можливостей та загроз, що його очікують. Ми врахували, що в теоретичних джерелах сукупність факторів має широкий перелік і залежить від мети, об’єкту та предмету дослідження, тому для апробації вибрали ті групи факторів, які визнані експертами як найбільш впливові. На нашу думку, експертний підхід дозволяє посилити вірогідність якісної оцінки макросередовища та потенціалу суб’єкта на конкретному локальному ринку. Другий етап містить сукупність інструментів, застосування яких має за мету структурувати сукупність виявлених в процесі аналізу можливостей та загроз на групи за ступенем та вірогідністю впливу на діяльність підприємства. На третьому етапі власне здійснюється прогнозування: узагальнення здобутої інформації та розробка нових тактичних та стратегічних орієнтирів діяльності підприємства з урахуванням його сильних та слабких сторін і викликів локального ринку. Завершальним етапом сценарного прогнозування є оцінка отриманих результатів та вибір найбільш перспективного сценарію на основі усіх ключових факторів.

Загострення конкурентної боротьби та формування нових високотехнологічних сегментів на міжнародних ринках підвищує ступінь невизначеності ринку, за цих умов стратегічний аналіз набуває особливої актуальності. При цьому важливу роль відіграє SWOT-аналіз як діагностичний прийом стратегічного управління, який передбачає дослідження зовнішнього та внутрішнього середовищ підприємства. Процес виявлення сильних і слабких місць підприємства дає можливість максимального удосконалення його діяльності та виявлення його прихованих потенційних можливостей.

Таким чином, систематизувавши методи можна дійти наступних висновків: 1) доцільним є розмежування сфер використання різних методів; 2) методи, які характеризують рівень менеджменту підприємства, дозволяють оцінити (встановити) конкурентну перевагу підприємства через ефективність менеджменту підприємства; 3) для визначення стратегічного стану підприємства, при формулюванні і для оцінки альтернативних варіантів його стратегії не завжди достатньо застосувати лише матричний аналіз. Іноді виникає необхідність проведення стратегічного аналізу на основі застосування методів, які характеризують рівень фінансово-економічної діяльності підприємства; 4)усім методам властиві окремі недоліки та переваги, які визначають можливість їх застосування у практиці вітчизняних підприємств; 5) позитивного ефекту від застосування того чи іншого методу можна досягти в результаті досить напруженої та творчої роботи команди висококваліфікованих професіоналів.

ДЕЯКІ НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Автор: студент групи ПТБ-229/М Лукоянов М.А.
lukoyanov_m@econom.zp.com
Керівник: к.е.н., доц. Гузенко О.П.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Удосконалення виробничих процесів - це дуже широка тема, яка припускає безліч підходів. Загалом можна виділити кілька основних напрямків вдосконалення виробництва: управління виробничою потужністю; управління запасами; безперервне вдосконалення; управління ланцюгом поставок і постачання; нарощування виробничих можливостей.

Для управління виробничою потужністю необхідно виявити найбільш «слабкі» місця. Немає великого сенсу в тому, щоб підвищувати, наприклад, ефективність кожної одиниці. Усвідомлення того факту, що виробничі потужності обмежені потужностями найменш продуктивного ділянки, дозволяє не витрачати часовий ресурс на виявлення так званих збитків, пов'язаних з простоєм того чи іншого обладнання чи інших учасників виробничого процесу.

Бачення цілісної картини дозволяє менеджеру ефективно управляти виробничою потужністю і робити наступні кроки:

- виявляти і усувати фактори, що знижують виробничу потужність. При усуненні таких проблемних факторів ресурси слід направляти туди, де віддача буде максимальна.
- підвищувати ефективність виробничої системи слід шляхом вирівнювання навантаження на різних виробничих ділянках. Підвищення продуктивності окремо взятого учасника процесу, швидше за все, значного впливу на загальну ефективність не зробить.
- так звані, простої працівників або обладнання на ділянці, що є вузьким місцем, можуть призводити до простоїв решти виробництва, і як наслідок, призводити до значних витрат. І тут важливо зрозуміти, що проблема виникає, коли простий в одному місці веде до зупинки всього виробничого процесу. Простої людей або обладнання на інших ділянках можуть і не впливати на продуктивність системи в цілому і самі по собі не представляють проблеми.
- у разі схильності до коливань обсягу виробництва, в слабких місцях потрібно мати запас потужностей. Якщо виробничі потужності з працею забезпечують мінімальний обсяг виробництва, то спроби наростити його приведуть до акумуляції запасів комплектуючих і напівфабрикатів на складах. А це по суті своїй вилучені з обігу і «заморожені» кошти підприємства. В протилежному випадку збільшуються терміни випуску готової продукції, що, безумовно, також може мати для підприємства негативні наслідки.
- у деяких галузях завантаженість обладнання, що значно перевищує 80%, передбачає аналіз і діагностику виробничих потужностей.
- так само на виробничу потужність впливає структура виробничих процесів. Зустрічається невідповідність структури виробленої продукції виробничих процесів.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студентка групи ПТБ-219м Маслова А. Г.
AMaslova@chumak.com,
Керівник: к.е.н., доц. Панкова М.О.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

На сьогоднішній день однією з найбільш актуальних проблем є підвищення конкурентоспроможності, особливо важливого значення вона набуває для українських підприємств в умовах ринкової та світової економіки.

В свою чергу саме поняття «конкурентоспроможність підприємства» не має узагальненого визначення, в сучасній економічній літературі науковці не змогли дати чітке визначення цьому поняттю. Наявність у сучасній економіці великого різноманіття методичних підходів для оцінки конкурентоспроможності підприємства зумовлює виокремлення груп методів:

1. Методи, засновані на аналізі порівняльних переваг найбільш поширені та мають простий розрахунок,але вони не дають змогу оцінити конкурентні переваги тверезо,а також майже не відображають взаємодію виробника продукції з ринком.

2. Методи, що базуються на теорії рівноваги підприємства та галузі якісно оцінюють зовнішні умови виробництва для покращення продуктивності, але практично не характеризують здатність підприємства до адаптації, тобто вплив факторів внутрішнього середовища.

3. Методи побудовані на основі теорії ефективної конкуренції здійснюють детальний аналіз внутрішнього стану підприємства, дають можливість розрахувати та порівняти середньогалузеві показники,але через великий обсяг розрахунків ці методи не дозволяють оцінити динаміку факторів,які можуть вплинути на рівень конкурентоспроможності.

4. Методи,основані на теорії якості товару приділяють увагу аналізу якості виготовленої продукції, виходячи зі споживчої цінності товару, що випускається, головним недоліком розглянутого методу є те, що він практично не враховує ефективність виробничо-господарської діяльності підприємства,а також застосовується для підприємств одного виду продукції.

5. Матричні методи надають можливість дослідити розвиток процесів конкуренції в динаміці , але концентрація уваги здійснюється лише на одній стратегії.

6. Інтегральний метод оцінки дозволяє отримати оцінку інноваційного потенціалу не тільки за допомогою єдиного узагальнюючого показника,але і за допомогою його складових, недоліком даного методу є складність виявлення резервів підвищення рівня конкурентоспроможності,обмеженість використання для підприємств зі значною номенклатурою.

Досягнути підвищенню конкурентоспроможності можливо при вирішенні ряду проблем,які повстали перед нами та виявлення перспективних напрямків підвищення конкурентоспроможності: поглиблене вивчення попиту споживачів на ринку,впровадження нових ресурсозберігаючих технологій, вмінням ефективно розпоряджатися власними та позиковими ресурсами в умовах конкурентного ринку, навчитися аналізувати та виявляти переваги та недоліки товарів-аналогів,які виробляються конкурентами, розвивати свої вміння у проведенні цінової політики, насамперед завдяки використання обґрунтованої рекламної політики,орієнтування уваги фактори на зовнішнього та внутрішнього середовища.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК ФАКТОР СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студентка групи ПТБ-219м Міщенко М.А.
mishchenkom24@gmail.com
Керівник: к.е.н., доц. Панкова М.О.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

Сучасний стан розвитку глобалізованої економіки передбачає функціонування підприємств в умовах постійної конкуренції. Оцінка конкурентоспроможності підприємства є важливою умовою його перемоги у конкурентній боротьбі. У ситуації, коли чимало аналогічних підприємств на ринку здійснює свою діяльність, важливим є правильне визначення рівня конкурентоспроможності підприємства та конкурентних переваг. Вдале використання цих переваг є ключовими факторами формування власної стратегії перемоги підприємства у конкурентній боротьбі.

Питання управління конкурентоспроможністю підприємств досліджено у наукових працях як українських, так і зарубіжних вчених Г. Азоєва, І. Злидня, О. Мних, М Портера, І. Сіваченка, Р. Фатхутдінова, та ін. Незважаючи на значні досягнення в теорії й практиці управління конкурентоспроможністю підприємства та досягнення ним конкурентних переваг, є ряд проблем, які залишаються предметом дискусій і обговорень вчених-економістів і потребують подальшої розробки. Зокрема потребують доопрацювання питання оцінки досягнутого рівня конкурентоспроможності продукції та підприємства

Сучасні умови функціонування підприємств перетворюють процес оцінки конкурентоспроможності підприємства на самостійну ділянку аналітичної роботи, результати якої можна використовувати як інформаційну базу при ухваленні управлінських рішень із стратегічних питань, при плануванні інноваційної, технічної і продуктової політики а також при формуванні механізму управління конкурентоспроможністю, визначенні резервів і посиленні конкурентних позицій підприємства на конкретному ринку. Сьогодні для успішного функціонування промислового підприємства оцінка його конкурентоспроможності є об'єктивною необхідністю. Як процес виявлення сильних і слабких місць підприємства вона дає можливість максимального удосконалення його діяльності та виявлення його прихованих потенційних можливостей. Оцінка конкурентоспроможності промислового підприємства також є найбільш запитаною процедурою при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності і виході на зарубіжні ринки. Але і в межах внутрішнього ринку підприємства зазнають впливу іноземних конкурентів, що обумовлений посиленням процесу глобалізації. У зв'язку з цим вимоги до процедури оцінки конкурентоспроможності підвищуються [3].

Для оцінки досягнутого рівня конкурентоспроможності у світовій та вітчизняній практиці використовуються кількісні та якісні методи. Заслуговують на увагу методики оцінки конкурентоспроможності підприємства на основі теорії конкурентних переваг М. Портера, метод різниць, на основі теорії ефективної конкуренції, маркетингової стратегії, на основі оцінки конкурентоспроможності продукції підприємства та ін.

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ПРИБУТКОВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ПТБ-219м Морозова А.В.

pma-41@ukr.net
Керівник: к.е.н., доцент Панкова М.О
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Прибуток підприємства, резерви його підвищення, фактори впливу на нього, питання управління прибутковістю, являються предметом дослідження багатьох науковців, однак не зважаючи на це дане питання залишається не достатньо вивченим на даному етапі розвитку економічних відносин.

Під прибутковістю слід розуміти стійке економічне явище, що проявляється як підтверджена здатність підприємства генерувати позитивний фінансовий результат від здійснення як основної так і всієї господарської діяльності. Таким чином, прибутковість - це перевищення доходу над здійсненими витратами, в розмірі достатньому для ефективного подальшого функціонування . Поняття прибутковості виражає ступінь ефективності використання прибутку і ступінь ефективності управління ним. Підвищення прибутковості можливе за рахунок пошуку резервів і шляхів збільшення прибутку.

Процес накопичення прибутку відбувається під впливом факторів внутрішнього та зовнішнього характеру.

Внутрішні фактори впливу на прибуток підприємства - це фактори, які залежать від діяльності підприємства: обсяг діяльності підприємства, стан та ефективність використання ресурсів підприємства, рівень доходів, рівень витрат, ефективність цінової та асортиментної політики .

Зовнішні фактори впливу на прибуток підприємства - це фактори, які не залежать від діяльності підприємства: державне регулювання цін в сучасних умовах на товари, які входять до споживчого кошика, подорожчання послуг інших галузей народного господарства, система оподаткування, зміна нормативних документів по кредитуванню, збільшення облікової ставки за користування кредитними, політика держави по формуванню доходів, відсутність індексації доходів населення залежно від темпів інфляції.

Для підвищення прибутковості діяльності підприємства, треба шукати не використані можливості, а саме резерви збільшення прибутку. Такі резерви можна знайти на стадіях планування виробництва, безпосередньо на виробничому етапі та етапі реалізації продукції. Визначення поняття резерву підвищення прибутку базується на науково обґрунтованій методиці розробки заходів по його мобілізації .

Розглядаючи резерви максимізації прибутку, слід звернути увагу на те, що прибуток залежить як від доходів підприємства, так і від його витрат. Отже, збільшення прибутку можна досягти двома способами: зменшити витрати на виробництво або збільшити дохід від реалізації. Тому перед підприємством постає питання правильно сформувати цінову стратегію й обрати оптимальний обсяг виробництва.

Для того, щоб рівень прибутковості ставав кращим, на підприємстві повинні здійснюватися заходи тільки в наступному порядку .

- організаційні (удосконалювати виробничу структуру, удосконалювати

організаційну структуру управління, диверсифікувати виробництво, реструктурувати виробництво тощо);

- технічні (оновити техніко-технологічну базу, переозброїти

виробництво, вдосконалити вироби, які виробляються)

- економічні важелі та стимулювання (удосконалювати тарифну систему, форму і систему оплати праці, прискорити обіг оборотних коштів тощо).

У разі проведення змін не в такому порядку, позитивні зрушення у ефективності діяльності будуть малопомітними, або відсутніми взагалі

Пошук резервів підвищення прибутку має здійснюватися в 3 етапи .:

- етап аналітичний – вияв і кількісне оцінювання резервів;

- етап організаційний – розробка комплексу інженерних, соціальних, організаційних, технічних та економічних заходів, які забезпечують використання виявленого резерву;

- етап функціональний – практичне втілення заходів та контроль за здійсненням.

1. Резерви збільшення прибутку через підвищення обсягів випуску та реалізації продукції.

2. Наступний напрям збільшення резервів прибутку - це зниження витрат на виробництво та реалізацію продукції.

3. Ще одною рекомендацією по знаходженню резервів збільшення прибутковості, це посилення якості продукції.

4. Виробництво, яке механізоване потребує менше робітників, і це, веде до скорочення і витрат на оплату праці. Через нове устаткування можна збільшити випуск продукції, яке призведе до зниження витрат в розрахунку на одиницю продукції. Але після того, підприємству треба виходити на нові ринки збуту продукції – і в Україні, і за кордоном. Таким чином, потрібно виділити деякі фінанси на рекламу, це завжди приносить результат .

5. Підвищення прибутку відбувається через підвищення продуктивності праці. З ростом продуктивності праці знижуються витрати праці в розрахунку на одиницю продукції, а таким чином,

зменшується і питома вага заробітної плати в структурі собівартості. Для того, підприємству необхідно активно почати використовувати різноманітні мотиваційні засоби:

- перевести щонайбільше працівників на відрядну форму оплати праці,
- працівникам погодинної форми у більшому розмірі сплачувати роботу в позаурочний час,
- забезпечувати доставку працівників на роботу та з роботи за узгодженими маршрутами,
- надавати матеріальну допомогу працівникам з нагоди ювілейних та інших визначних дат.

На підприємстві мають проводитись профілактичні оздоровчі та медичні обстеження працівників за свій рахунок , організовувати санаторно-курортні лікування для робітників та інвалідів праці ..

6. Велику частку в боротьбі за скорочення собівартості та підвищення прибутку має дотримання найсуворішого режиму економії на всіх ділянках виробничо-господарської діяльності підприємства. Послідовне здійснення на підприємствах режиму економії виявляється у зменшенні витрат матеріальних ресурсів на одиницю продукції, скороченні витрат на обслуговування виробництва, керування й інших непродуктивних втрат. Необхідно регулярно здійснювати інвентаризацію запасів і устаткування з метою ліквідації надлишків. Ці надлишки необхідно продавати за ринковими цінами .

7. Необхідно покращувати норми та нормативи. Технічно обґрунтовані норми й нормативи, їх своєчасний перегляд, з одного боку, впливають на оплату праці, а, з іншої – на формування ціни, тому виявлення резервів приводить до зниження суспільно-необхідних втрат робітників .

8. Одним з резервів збільшення прибутку на промисловому підприємстві є більш широке використання вторинних ресурсів та попутних продуктів. Доля вторинної сировини в загальному обсязі матеріальних ресурсів, які використовуються у господарстві країни, все зростає .

9. Резервом збільшення прибутку суб'єктів господарювання є ліквідація невиробничих виплат по заробітній платі, по оплаті цілодобових простоїв і часів внутрішньозмінного простою, доплат за роботу в додаткові години, ліквідація невиробничих витрат і втрат у складі витрат по обслуговуванню підрозділів виробництва і управління .

10. Велику роль в підвищенні прибутку відведено маркетингу. Практика світової торгівлі показала, що безліч видів новітніх виробів не зацікавлюють свого покупця на ринку без відповідної організації маркетингу. Тому в ринкових умовах господарювання увагу слід приділяти маркетингу .

11. Для збільшення обсягів отримуваного прибутку підприємствам необхідно встановити чітку тактику при встановленні цін. У цінах повинні відображатись суспільно необхідні витрати на виробництво і реалізацію продукції, її споживчі властивості, якість, платоспроможний попит. Від правильності розрахунків ціни залежить обсяг отримуваного прибутку, ліквідність і платоспроможність підприємства, його фінансовий стан .

Таким чином, для підвищення прибутку потрібно дивитися комплексно на техніко-економічний аналіз роботи підприємства: здійснювати аналіз техніко-економічних показників підприємства й організаційного рівня виробництва, використовувати виробничі потужності і основні засоби, сировини і матеріалів, робочої сили, господарських зв'язків і т. д.

Прибуток є основною метою діяльності підприємства, джерелом фінансування його розвитку, вдосконалення його матеріально-технічної бази та продукції, забезпечення всіх форм інвестування, об'єктом оподаткування та джерелом сплати податків; а під прибутковістю слід розуміти стійке економічне явище, що проявляється як підтверджена здатність підприємства генерувати позитивний фінансовий результат від здійснення як основної так і всієї господарської діяльності. Автором було проведено дослідження факторів, які впливають на прибуток, серед яких були виділені зовнішні та внутрішні. В роботі узагальнені резерви збільшення прибутку, а саме: підвищення обсягів випуску та реалізації продукції; зниження витрат на виробництво та реалізацію продукції; покращення якості продукції; підвищення продуктивності праці; дотримання найсуворішого режиму економії на всіх ділянках виробничо-господарської діяльності підприємства; вдосконалення норм та нормативів; більш повне використання вторинних ресурсів та попутних продуктів; застосування правильної тактики при встановленні цін. Залежно від того, яке положення підприємство займає на ринку, який рівень фінансового забезпечення, які є наміри щодо змін, керівництво обирає та застосовує відповідний набір доцільних заходів, щодо знаходження резервів підвищення прибутковості підприємства. Таким чином, можна зробити висновок, що комплексний техніко-економічний аналіз роботи підприємства може значно скоротити шлях до досягнення основної мети підприємства – до максимізації прибутку.

СПІВВІДНОШЕННЯ ТЕРМІНІВ «ТОРГІВЕЛЬНА МАРКА», «ЗНАК ДЛЯ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ», «БРЕНД» У ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Автор: студент групи ПТБД-1199м Мосько Д.П.
prometeynews@gmail.com
Керівник: к.е.н., доц.Волошина К.А.
ЗІЕІТ, Україна, Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

Відповідно до Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», товарний знак - це позначення, за яким товари і послуги одних осіб відрізняються від товарів і послуг інших осіб.

В Цивільному Кодексі України зазначено, що торговельною маркою може бути будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень, які придатні для вирізнення товарів чи послуг, що виробляються однією особою, від товарів чи послуг, що виробляються іншими особами. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, літери, цифри, зображувальні елементи, комбінації кольорів.

Досліджено, що сучасний ринок переповнений різноманітними видами товарів і послуг. Для того, щоб споживач міг відрізнити і віддати перевагу якісному товару чи послузі, використовуються товарні знаки або - торговельні марки. Торговельною маркою є будь-яке позначення або система позначень фірми або її товарів і послуг, виконаних у певному графічному стилі.

Встановлено, що уся суть і важливість полягає в тому, що добре розроблена марка привертає увагу покупців, формує позитивний образ виробника, вказує на якість продукції. У повсякденному житті як визначення для торговельних марок можна зустріти різні назви: логотип, емблема, корпоративна або фірмова марка, бренд, торговельна марка, товарна марка, торговельний знак, слоган, фірмовий знак.

Створення торгової марки - це початок процесу брендингу. Товарний знак засвідчує офіційну реєстрацію торгової марки чи бренду. Можливо зареєструвати словесний, візуальний або комбінований товарний знак. Логотип є товарним знаком, але потребує юридичного захисту від копіювання, тобто потрібно подбати про його реєстрацію.

Завоювати популярність на ринку, знайти зв'язок з покупцями - такі основи для виходу торгової марки в категорії брендів. Орієнтація на бренд спрощує процес вибору та приносить задоволення від товару. Юридичне оформлення торговельної марки - це запорука успіху на ринку.

Можна виснувати, що термін “торгова марка” не може бути належною заміною поняття “знак для товарів і послуг” у законодавстві України, оскільки “торгова марка” має вужчий зміст, є терміном на позначення товарних знаків тільки для предметів матеріально-речовинної природи і підлягає використанню торговими підприємствами.

Бренд – це економічна категорія і категорія маркетингу. Оскільки бренд може бути представлений різними засобами індивідуалізації, не кожна торговельна марка чи найменування визнаються брендом. Формалізувати визначення поняття бренд шляхом його законодавчого закріплення вбачається недоцільним.

Доведено, що торговельна марка відрізняється від бренда тим, що є лише основою бренда; для торговельної марки не мають суттєвого значення такі властивості позначення як певний рівень відомості серед споживачів та якість, як основа здобуття репутації; торговельна марка - це лише один із різновидів нематеріальних активів підприємства, які можуть стати основою бренда, вона має просту структуру; обсяг правової охорони торговельної марки обмежується самим позначенням; торговельна марка може стати брендом за умови ефективного використання усіх видів активів підприємства.

Рекомендовано вживання різних термінів на позначення одного поняття узгодити у національному законодавстві.

СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ПТБ-229/М Оганесян Д.М.
oganesyan_d@econom.zp.com
Керівник: к.е.н., доц. Гузенко О.П.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Головною метою стратегічного управління основними засобами є забезпечення склад основних засобів за якісними і вартісними параметрами з урахуванням оптимізації витрат на досягнення поставлених цілей. Тактичне управління відтворенням основних засобів має направлятися на розробку комплексу заходів, спрямованих на ефективне їх використання, що в першу чергу визначається їх оптимальним розподілом для виконання виробничого завдання.

Етапами стратегічного управління основними засобами є:

1. Розробка довгострокової і короткострокової програми планування величини основних засобів, а також масштабів відтворювальних процесів у відповідності зі стратегічними цілями розвитку підприємства і прогнозних показників потреби ринку в продукції підприємства. Результатом реалізації даного етапу стане формування набору кількісно-якісних показників - індикаторів активності процесів відтворення.

2. Управління розвитком ресурсних можливостей підприємства в контексті реалізації стратегічних цілей в області відтворення основних засобів. Розуміння логіки процесів розвитку визначає необхідність планомірного поліпшення стану всіх ресурсів підприємства, а не тільки фіксованих активів, в контексті забезпечення їх узгодженості та наступності. Результатом даного етапу повинна стати синхронізація кількісно якісних характеристик процесів відтворення основних засобів з іншими відтворювального процесу.

3. Інкорпорація процедур економічного, інформаційного, технічного забезпечення управлінських рішень в існуючу організаційну структуру підприємства для реалізації комплексу управлінських функцій відтворення основних засобів. Результатом даного етапу має стати розробка організаційно-економічного механізму стратегічного управління відтворювального процесу на підприємстві в цілому і відтворенням основних засобів.

4. Удосконалення системи управління через виділення в якості об'єкта мотивації, планування, Організовування, аналізу і контролю процесів відтворення основних засобів, відповідно до стратегічних завдань, які сформульовані для підприємства і з урахуванням досягнень галузевих конкурентів. Результатом цього етапу стане практична реалізація всіх управлінських функцій щодо процесів відтворення.

5. Стратегічний аналіз результативності відтворювальних процесів. Вибудовування причинно-наслідкових залежностей між активністю процесами відтворення основних засобів і розвитком підприємства дасть можливість сформувати стратегічне бачення процесів відтворення у керівництва і всіх працівників підприємства.

На всіх етапах процесу управління ресурсним потенціалом виникає необхідність в його оцінці, ймовірність і адекватність якої підвищує рівень обґрунтованості прийнятих управлінських рішень.

ОЦІНКА ВПЛИВУ ІННОВАЦІЙ НА ЗБЕРЕЖЕННЯ РЕСУРСІВ ПІДПРЄМСТВА

Автор: студентка групи ПТБ-219м Солодовніков В.В.
vasiliy15031990@gmail.com
Керівник: к.е.н., доц. Бублей Г.А
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

Ефективність функціонування підприємств залежить від раціонального використання ресурсів, зниження виробничих витрат, що забезпечує зростання прибутку та конкурентоспроможності суб'єкта господарювання, а також його економічний розвиток. Як показує світовий досвід, головним фактором розвитку підприємств і всієї економічної системи є інновації, оскільки вони сприяють створенню нових техніки і технології, наукомісткої продукції, впливають на зниження витрат ресурсів. Цей фактор розвитку дуже важливий для промислового сектора економіки України, оскільки він характеризується наявністю фізично та морально застарілої матеріально-технічної бази, високим рівнем ресурсомісткості виробництва, що обумовлює низьку конкурентоспроможність вітчизняних підприємств.

Упровадження інновації, прогнозування і визначення оптимальної величини інвестицій в інновації у напрямку найефективнішого використання ресурсів сприяє економічному зростанню суб'єктів господарювання і всього господарського комплексу України. Тому активізація інноваційної діяльності, що забезпечує ресурсозбереження, і, як результат, підвищення ефективності роботи та ринкової конкурентоспроможності – це актуальна проблема для промислових підприємств.

Інноваційний тип розвитку дозволяє скорочувати споживання всіх видів ресурсів на одиницю продукції, збільшувати обсяг виробництва, підвищувати продуктивність праці, якість і конкурентоспроможність продукції. Низький рівень інноваційного розвитку і техніко-технологічної оснащеності промисловості України обумовлює зниження ефективності виробництва, екстенсивний економічний розвиток, за якого приріст ВВП досягають в основному за рахунок кількісного збільшення факторів виробництва (тобто ресурсів) за майже незмінної технологічної бази. Це також призводить до зменшення власних засобів підприємств і скорочення їх інвестиційно-інноваційної діяльності.

Для оцінки впливу впроваджуваних інновацій на процес виробництва застосовують такі фактори, як витрати за напрямами інноваційної діяльності, а саме: рівень загальних витрат на інноваційну діяльність; рівень інноваційних витрат на впровадження нових машин, обладнання, установок, інших видів основних виробничих фондів (ОВФ); рівень інноваційних витрат на впровадження нових технологій; рівень витрат на проведення досліджень і розробок.

На основі методів кореляційно-регресійного аналізу можна виразити взаємодію інноваційного та виробничого процесів у кількісному співвідношенні, розрахувати результативні показники операційної діяльності відповідно до середнього значення інвестиційних витрат на інновації, оцінити взаємозв'язок факторів інноваційної діяльності й економічних показників підприємства, прогнозувати, а отже, і планувати їх величину. Дані процедури формують інструмент керування процесом ресурсозбереження шляхом упровадження інновацій і є основою для створення механізму інноваційної діяльності з ресурсозбереження на підприємстві.

Запропонований підхід до аналізу інноваційної діяльності передбачає виявлення і пояснення закономірностей впливу величини інноваційних витрат на заощадження ресурсів і підвищення ефективності роботи підприємства за допомогою економіко-математичного моделювання. Цей підхід ґрунтується на оцінці й прогнозуванні впливу рівня витрат за напрямами інноваційної діяльності на результати процесу виробництва і дозволяє створити систему керування інноваціями для ресурсозбереження й забезпечити максимально ефективне використання ресурсів.

На підставі узагальнення існуючих науково-методичних підходів до визначення сутності оцінки впливу інновацій на процес ресурсозбереження пропонуємо розглядати інноваційний розвиток підприємства як шлях освоєння інновацій, що забезпечують прогресивне техніко-технологічне оновлення виробництва, підвищення ефективності використання ресурсів та діяльності підприємства на його основі, а процес ресурсозбереження – як комплекс заходів зі скорочення витрат ресурсів, які забезпечують зниження ресурсомісткості продукції, і, як результат, зростання ефективності виробництва, за рахунок найбільш раціонального їх використання.

СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА РІЗНОВИДИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА

Автор: студент групи ПТБ-229/М Флоря Є.В.
florya_e@econom.zp.com
Керівник: к.е.н., доц. Гузенко О.П.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Диверсифікація як процес розглядається з двох позицій: як розширення виробництва і як розширення реалізації. З точки зору управління виробничими і технологічними процесами такий вид диверсифікації може здійснюватися за трьома основними напрямками:

1. Технологічна диверсифікація, яка передбачає таке вдосконалення технології діючого виробництва або обладнання, яке дозволить підвищувати якість створюваної продукції або поширювати її асортимент. При цьому обов'язковою умовою є збереження загальної спеціалізації підприємства або конкретного його структурного підрозділу.

2. Векторна (спрямована) диверсифікація. В цьому випадку розуміється розширення існуючого виробництва за напрямками, які раніше не були освоєні на підприємстві. Таке розширення виробничої структури можливе в декількох випадках: або підприємство володіє незапитаними, частково завантаженими виробничими потужностями, або наявна певна кількість вільного, або тимчасово незайнятого виробничого персоналу або обладнання, а стратегічні більш вигідним є його утримання на даному підприємстві, або у підприємства є значні відходи основного виробництва, що по своїм специфічним особливостям гідні для втягнення в вторинну переробку, однак, це не можливо при існуючому технологічному і трудовому забезпеченні.

3. Багатовекторна (дифузна) диверсифікація, яка здійснюється поза основним напрямком розвитком основного виробництва, але на його юридичній, територіальній і інфраструктурній основі. Термін “дифузна” нам представляється декілька не коректним, оскільки за логікою розуміється хаотичність і навіть анархічність виробництва, в той час, як цій напрямок вимагає особливої збалансованості, виваженості і економічної визначеності і передбаченості, наскільки це в принципі можливо в умовах ринку. І все ж дифузія в контексті диверсифікації передбачає розосередження виробничого потенціалу, його деконцентрацію, реструктуризацію. Основою для прийняття рішення про багатовекторний розвиток виробництва є власне кон'юнктура ринку і особливості конкурентної боротьби у відношенні до продукції основного виробництва і виробництва, яке освоюється.

Таким чином, диверсифікація - неминучий і необхідний процес в стратегії діяльності будь-якого підприємства в умовах ринкової економіки. Разом з тим окремі моменти цього процесу вимагають спеціальних економіко- математичних розрахунків і обгрунтування, формування нових, нетрадиційних управлінських рішень, деякі з яких ми опишемо в подальшому.

ДОСЛІДЖЕННЯ ШЛЯХІВ ПОКРАЩЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студентка групи ПТБ-119м Хвощевська А. О.
anna2018dichok@gmail.com
Керівник: к.е.н., доц. Панкова М.О.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

Основні засоби як головний елемент матеріально-технічної бази підприємства повинні використовуватися раціонально й ефективно, що багато в чому залежить від своєчасності одержання надійної і якомога повнішої аналітичної та обліково-економічної інформації. У цьому зв'язку зростає роль об’єктивного і достовірного аналізу ефективності використання підприємством основних засобів, аби на цій основі можна було запропонувати шляхи вдосконалення управління ними.

З погляду економічної категорії, основні засоби – це частина постійного виробничого капіталу, яка виступає у формі засобів праці та поступово, протягом багатьох виробничих циклів, переносить свою вартість на виготовлений продукт

До показників, які характеризують забезпеченість підприємства основними засобами, належать: фондомісткість, фондоозброєність, коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства . Фондомісткість є величиною зворотною до фондовіддачі. Цей показник дає можливість визначити вартість основних засобів на одну гривню виробленої продукції і характеризує забезпеченість підприємства основними засобами. За нормальних умов фондовіддача повинна мати тенденцію до збільшення, а фондомісткість – до зменшення. Забезпеченість підприємства основними виробничими засобами визначається рівнем фондоозброєності праці.

Останню розраховують як відношення вартості основних виробничих засобів до чисельності працівників підприємства. Збільшення рівня фондоозброєності є позитивним фактором. Коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства визначається як відношення вартості основних виробничих засобів (за вирахуванням суми їхнього зносу) до вартості майна підприємства. Якщо коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства сягає критичної позначки (0,2 - 0,3), то реальний виробничий потенціал підприємства буде низьким і треба терміново шукати кошти для виправлення становища.

До показників, які характеризують ефективність використання основних засобів, належать: фондовіддача, рентабельність основних засобів, сума прибутку на одну гривню основних засобів. Найбільш загальним показником, який характеризує ефективність використання основних засобів, є фондовіддача. Стан основних виробничих засобів характеризують через такі коефіцієнти: зносу основних засобів; придатності; оновлення; вибуття (приросту) основних засобів

Основні засоби — це частина постійного виробничого капіталу, яка виступає у формі засобів праці та поступово, протягом багатьох виробничих циклів, переносить свою вартість на виготовлений продукт. Необхідною умовою раціональної організації обліку основних засобів є їх класифікація. – визначення різних груп основних засобів та їх об’єднання за спільними функціями у виробничому процесі. Це, зокрема, має домінуюче значення для організації бухгалтерського обліку. Щоб використання основних засобів було справді економічно вигідним та ефективним, необхідно стежити за його технічним станом; залучати фахівців при проведенні складних ремонтів; вивчати ринки виробництва; залучати спеціалістів маркетингового відділу; підвищувати рівень спеціалізації виробництва; усувати простої; модернізувати устаткування; поліпшувати склад, структуру й стан основних засобів; удосконалювати планування, управління й організацію праці та виробництва.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи МО-229м Бочковська О.О.
bochkivska@gmail.com
Керівник: к.е.н., доц.Волошина К.А.
ЗІЕІТ, Україна, Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

Основною метою інвестиційної політики є створення оптимальних умов для активізації інвестиційного потенціалу. Основними напрямами інвестиційної політики виступають заходи щодо організації сприятливого режиму для діяльності національних та зарубіжних інвесторів, збільшення прибутковості та мінімізації ризиків в інтересах стабільного економічного й соціального розвитку. Інвестиційна політика підприємства виходить зі стратегічних цілей його бізнес-плану.

Як показали дослідження, при формуванні інвестиційної політики підприємство повинне дотримуватись наступних правил: опрацювати інвестиційну політику у відповідності із законодавчими та нормативними актами України; дослідити взаємодію інвестиційних проектів та визначити їх дію на усі складові системи; встановити можливість вибору при прийнятті управлінських рішень; обрати такі проекти, котрі гарантують максимальну ефективність інвестицій; забезпечити ліквідність інвестицій; скоротити до мінімуму інвестиційні ризики; передбачити можливу нестабільність інвестиційної політики в залежності від зміни факторів зовнішнього середовища; своєчасно прийняти рішення про реінвестування вивільненого капіталу.

Інвестиційна політика досліджувалась як складна система, що управляє інвестиційними ресурсами підприємства. До основних задач інвестиційної політики віднесено ефективний розподіл інвестиційних ресурсів, досягнення високих результатів при реалізації інвестиційних проектів. Узгодження із інноваційною, податковою, обліковою та кадровою політикою є головною умовою досягнення успіху інвестиційної політики підприємства.

Досліджувались: визначення цілей та задач інвестиційної політики; вивченя та врахування факторів зовнішнього середовища; формування інвестиційної політики за основними напрямами інвестування; складання інвестиційної програми підприємства; контроль за виконанням інвестиційної програми.

Розроблена концепція управління інвестиційною політикою підприємства передбачає створення єдиного принципу управління на засадах системного підходу щодо інвестиційної діяльності та передбачає систему науково обґрунтованих принципів управління інвестиційною діяльністю підприємства в умовах, орієнтованих на ринок. В основі різних видів розрахунків покладна концепція вартості грошей у часі; тоді при формуванні методичних підходів щодо оцінки ефективності окремих інвестиційних проектів у рамках інвестиційної діяльності саме ця концепція знаходить своє відображення.

Реалізація управління інвестиційною політикою залученням, акумулюванням та розподілом фінансових ресурсів передбачає здійснення цілеспрямованого комплексу заходів.

Розглянуто різні методи оцінки ефективності інвестиційної політики підприємства, де задіяні різні показники ефективності, зокрема: оцінка фінансового стану інвестицій та оцінка ефективності вкладень.

Окремо досліджувались питання відносно того, що ефективність інвестиційної політики базується на такій концептуальній основі інвестиційної діяльності як необхідність повернення вкладеного капіталу в максимально коротші строки.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи МО-119м Гуцол А.Н

pma-41@ukr.net

Керівник: к.е.н., доцент Панкова М.О

ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Реалізація будь-якої стратегії підприємства передбачає проведення стратегічних змін. В залежності від обраної стратегії зміни можуть мати як помірний, так і трансформаційний характер, проте в кожному з варіантів вони посилюють невизначеність у функціонуванні підприємства, а отже, потребують адекватних інструментів своєчасного реагування. Одним із таких інструментів є управління. Власне, стратегічне управління можна розглядати як систему управління стратегічними змінами, обумовлених обраною стратегією або її коригуванням у процесі реалізації. Тобто стратегічне управління пов'язане з розробкою та інформаційно-аналітичним забезпеченням стратегії підприємства.

Управління диверсифікаційними процесами можна визначити як упорядковану сукупність рішень і дій, спрямованих на виявлення і раціональне використання найбільш вигідних можливостей урізноманітнення напрямів діяльності підприємства, і, як наслідок не лише впровадження нових видів діяльності, але і розширення спектру фінансових та маркетингових інструментів, або ж техніко-технологічного оновлення.

Поняття диверсифікації надзвичайно багатогранне та ще не отримало єдиного визначення. Учені розглядають його з різних сторін, адже не можна не зважати на постійний розвиток суспільства та підприємництва. Підсумовуючи усі проаналізовані визначення, сформулюємо власне визначення: диверсифікація – це не лише зміна асортименту продукції, що випускається, але й повна переорієнтація ринків збуту, розподілення ризиків та зниження залежності від циклічності бізнесу й впливу факторів бізнес-середовища. Саме тому дослідження цього напряму все ще є актуальним та перспективним. До напрямів подальшого дослідження диверсифікації можна віднести подолання опору державних структур, орієнтацію виключно на внутрішні резерви та залучення інвесторів до процесу диверсифікації. Також цікавим є перехід диверсифікації зі сфери виробництва в невиробничу сферу.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИБОРУ ДЖЕРЕЛ ІНВЕСТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Автор: студент групи МО-229/М Дегтярьов С.В.
degtyariov_s@econom.zp.com
Керівник: к.т.н., доц. Магар Н.Г.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Вибір джерел інвестування інновацій залежить від розміру і типу підприємства, що реалізує інновації; фінансового становища; ступеня залежності підприємства; рівня диверсифікації діяльності (ступеня спеціалізації його інноваційної діяльності); радикальності інновації; розміру і характеру потенційного ефекту від реалізації інновації; рівня ризику, пов'язаного з впровадженням результатів інноваційної діяльності; резерву часу на освоєння інновації.

Специфіка венчурних інвестицій в порівнянні з інвестуванням вже функціонуючого і зростаючого підприємства, полягає в тому, що перші пов'язані зі значними ризиками. Ці ризики виправдовуються тим, що реалізація інноваційного проекту, який є об'єктом вкладення, оцінюється як високодохідна. Співвідношення ризику і прибутковості венчурних інвестицій змінюється протягом життєвого циклу венчурного підприємства, визначає кількість потенційних інвесторів, а також джерела і умови інвестування. Так, на етапі організації венчурного бізнесу джерелами інвестування є кошти засновників підприємства, що направляються на розробку нової науково-технічної продукції, для якої організований венчур. Надалі венчур перетворюється в акціонерне товариство закритого типу, що дає можливість залучити ризиковий капітал - кошти банків, страхових компаній і т.п., які направляються на створення зразка нової продукції і підготовку до виробництва.

Однією з головних умов активізації інноваційної діяльності вітчизняних підприємств є її належне інвестиційне забезпечення. Сьогоднішня ситуація у фінансовому секторі України характеризується відсутністю довгострокової стратегії розвитку, дефіцитом власних джерел інвестиційних ресурсів, неефективною амортизаційної політики, нерозвиненістю ринку капіталів, і, як наслідок, обмеженням можливостей підприємства по використанню можна більшого числа джерел інвестування. Наведені недоліки зменшують потенційні можливості впровадження інноваційних проектів і гальмують здійснення інноваційної діяльності підприємства в цілому, незалежно від форми власності та організаційно-правової форми господарювання.

У процесі обгрунтування рішення про вибір того чи іншого джерела інвестування фінансовий менеджмент підприємства може скористатися відповідними критеріями, до яких слід віднести наступні: прибуток (або рентабельність) і ліквідність; структура капіталу; накладні витрати, пов'язані із залученням коштів (витрати, зумовлені емісією цінних паперів, публікацією звітності в засобах масової інформації і т.п.); оптимізація оподаткування та об'єктивні обмеження, пов'язані з можливим низьким рівнем кредитоспроможності, визначеними законодавчими обмеженнями по залученню того чи іншого джерела інвестування; чинне законодавство про банкрутство; дивідендна політика, або так звана концепція Shareholder-Value, і інші.

Таким чином, вітчизняним підприємствам-новаторам з метою забезпечення інноваційної діяльності необхідними ресурсами потрібно враховувати вищенаведені критерії вибору джерел інвестування.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Автор: студент групи МО-229м Демиденко Н.Ю.
n.demidenko35@gmail.com
Керівник: к.т.н., Магар Н.Г.
ЗІЕІТ, Україна, Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

Основою забезпечення стійкого функціонування підприємств та їх здатності до розвитку є забезпечення належного рівня конкурентоспроможності, прибутковості, платоспроможності, стійкості та, як наслідок, зростання ринкової вартості підприємства. Ці параметри залежать від ефективності управління ними як на рівні підприємства в цілому, так і від взаємо узгодженості дій усіх підрозділів та фахівців підприємства.

Предметом економічного управління є економічна діяльність підприємства, під якою розуміється комплекс різних видів діяльності, які здійснює підприємство. Головним призначенням економічного управління підприємством є забезпечення координації, взаємоузгодження та загальної спрямованості усіх цих видів діяльності, гармонізація усього спектру економічних відносин, що формуються в процесі здійснення цієї діяльності як у межах підприємства, так і з агентами зовнішнього середовища.

Досліджено, що економічне управління будується на цілеспрямованих рішеннях, що приймаються на основі аналізу та багатоваріантних економічних розрахунків на майбутній період з урахуванням індикативного планування, яке має характер рекомендацій загальнодержавного чи регіонального рівнів. Сучасні державні програми є орієнтирами для розробки конкретних планів кожним суб'єктом господарювання. Сутність упровадження економічного управління суб'єктом господарювання полягає в розробленні планів роботи та заходів забезпечення їхнього виконання на велику, середню і малу перспективи.

Встановлено, що при постійному ускладненні зовнішніх умов функціонування підприємств, підвищення вимог зацікавлених осіб впровадження концепції економічного управління уможливить забезпечити досягнення поставленої мети - належний економічний стан підприємства, який є передумовою його довготривалого існування та розвитку, зростання цінності підприємства для усіх груп стейкхолдерів. З метою вдосконалення та створення ефективного функціонування сучасної системи економічного управління підприємством необхідно: застосовувати сучасні засоби і методи керування в межах обраної концепції управління, для забезпечення прийняття ефективних рішень, а також організаційних, кадрових і технічних рішень; удосконалювати організаційну структуру підприємства; покращення інформаційної системи управління підприємством, для можливості швидкого доведення рішень до виконання; використовувати світовий досвід, а також шукати шляхи співпраці всередині країни з іноземними партнерами для забезпечення необхідного рівня якості розвитку системи економічного управління на підприємстві.

Встановлено, що успішне функціонування системи управління ефективністю діяльності підприємства багато в чому визначається ефективністю її організаційного забезпечення. Система організаційного забезпечення управління ефективністю діяльності підприємств є взаємопов'язаною сукупністю внутрішніх структурних служб і підрозділів підприємства, які забезпечують розроблення і прийняття управлінських рішень з окремих питань планування, формування, розподілу і використання прибутку і несуть відповідальність за результати цих рішень.

МЕХАНІЗМ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

Автор: студентка групи МО-229/м Климович О.В.
Klimovichelena1968@gmail.com
Керівник: к.т.н., Магар Н.Г.
ЗІЕІТ, Україна, Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

Розвиток України як демократичної, соціальної, правової держави є неможливим без її активної взаємодії з громадянським суспільством. Участь громадян в управлінні державними справами, яка включає й їх участь у державному управлінні, є конституційним правом громадян.

Водночас нині доводиться констатувати застарілість і вкрай низьку ефективність багатьох механізмів участі громадян і громадськості загалом у державному управлінні.

Досліджено, що вплив громадськості на державотворення має давні витоки і традиції та здійснюється через певні механізми, властиві тим чи іншим історичним етапам розвитку суспільства та держави. Поняття "громадянське суспільство" вперше вживається в працях Аристотеля, де він вивів його від слова "громадяни", тобто "суспільство громадян".

За своєю сутністю, тобто за походженням, громадянське суспільство виникає одночасно з державою.

За формою свого буття громадянське суспільство є системою інститутів громадянського суспільства (політичних партій, громадських організацій, профспілок тощо).

Досліджено, що громадянське суспільство представлене передусім системою своїх саморегульованих інститутів, виникнення, модернізація чи занепад яких зумовлюється самими потребами громадянського суспільства та змістом легітимних механізмів його взаємодії з державою.

Встановлено, що саме громадськість є формуючим чинником для механізмів державного управління й одночасно кінцевим споживачем результатів дієвості відповідних механізмів.

В процесі досліджень сформована думка, що у міжелекторальний період громадяни беруть участь в управлінні державними справами не лише індивідуально, а й колективно. Насамперед через інститути громадянського суспільства - громадські організації, професійні та творчі спілки, організації роботодавців, благодійні й релігійні організації, органи самоорганізації населення, недержавні засоби масової інформації та інші непідприємницькі товариства і установи, легалізовані відповідно до законодавства. Механізми участі громадськості в державному управлінні - це система нормативно-правових та державно-управлінських механізмів, які створюють легітимні умови й засоби реальної участі соціально активних громадян в управлінні державними справами, зокрема через їх залучення до державного управління.

За результатами досліджень поняття участь громадськості представляється як система дій, методів, інструментів та механізмів, об'єднаних на засадах відповідного алгоритму участі громадян у визначенні та розв'язанні їхніх проблем.

ОКРЕМІ ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Автор: студент групи МО-119/М Михайленко С.С.
mikhailenko_s@econom.zp.com
Керівник: к.т.н., доц. Магар Н.Г.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Для формування стратегії конкурентоспроможності підприємств необхідно визначити конкретні стратегічні цілі і розробити план заходів для їх впровадження в діяльність підприємства. Це важливо з наступних причин:

- керівництво має усвідомлювати, до чого має прагнути, і це розуміння повинно бути єдиним;
- необхідно встановити критерії реалізації системи стратегічних цілей, за якими в подальшому можна судити, здійснилося чи то, що планувалося зробити.

Для формування стратегічних цілей діяльності підприємства необхідно виконання наступних критеріїв: уявити стратегічні цілі підприємства у вигляді, зрозумілому всім співробітникам підприємства; чітко розділити відповідальність за виконання стратегії між учасниками; створити механізм контролю, що дозволяє відстежувати виконання стратегії.

Для формування стратегії конкурентоспроможності підприємства розділимо стратегічні цілі на проекції: фінанси, маркетинг, виробництво, персонал, управління.

Проекції «фінанси» відповідають наступні цілі: збільшити прибутковість підприємства; скоротити простої і знизити витрати на усунення браку; підвищити ліквідність діяльності (забезпеченість договірних відносин).

Проекції «маркетинг» відповідає збільшення частки ринку.

Проекції «виробництво» відповідають такі стратегічні цілі: зробити ефективну завантаження ОС; провести модернізацію ОС і виробничого обладнання; скоротити терміни будівництва; налагодити систему підготовки виробництва; підвищити продуктивність праці.

Проекції «персонал» відповідають такі стратегічні цілі: забезпечити стабільність кадрів; розробити систему мотивації персоналу.

Проекції «управління» відповідають такі стратегічні цілі: впровадити систему менеджменту якості; організувати управління ризиками в ході роботи.

Для вирішення виникаючих проблем необхідно максимально ефективно використовувати внутрішні ресурси організації, звертати свої погляди не тільки на вивчення конкурентів, клієнтів, посередників, постачальників або навколишнє середовище, але на самих себе, свої внутрішні можливості, які є унікальними і визначають наявність конкурентної переваги. Завдяки наявності безлічі зовнішніх загроз конкурентоспроможність є вразливою структурою для впливу негативних чинників, що впливають на досягнення сталого розвитку підприємства. І управління конкурентоспроможністю підприємства можливо в рамках системного підходу і розробкою шляху пошуку і вдосконалення складових системи. Процес формування системи управління конкурентоспроможністю можна розділити по логічно пов'язаних між собою етапів, реалізація яких безпосередньо залежить від організаційно-правової форми підприємства, від галузевої особливості її функціонування.

СУТНІСТЬ МАРКЕТИНГОВОГО КОМПЛЕКСУ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студентка групи МО-119м Северінов О.С.
sash.sewerinov@yandex.ua
Керівник: к.е.н., доц. Панкова М.О.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

На сьогоднішній день, в управлінській діяльності сучасного підприємства маркетинг є однією з основних філософій ведення бізнесу, що дозволяє підприємствам виживати, активно розвиватися й конкурувати на ринку, в результаті чого їхні доходи постійно збільшуються, витратна частина знижується, і, відповідно, зростає прибуток. У дослідженнях вітчизняних та зарубіжних науковців сформульовано загальні теоретичні основи вітчизняного маркетингу, але швидкий розвиток сучасного ринку, зростаюча увага до підвищення якості, зміни в цінах та спрямованість на споживачів вимагають постійних досліджень маркетингового комплексу.

Теорія та практика бізнесу доводить, що, як правило, об'єкти маркетингового аналізу ринку, споживачів, конкурентів і факторів маркетингового середовища маркетолог змінити не може. В ході маркетингової діяльності необхідно досліджувати елементи ринку, визначити рівень їхнього впливу на маркетингову діяльність підприємства й використовувати в практичній діяльності рекомендації проведеного аналізу. Стан же елементів (інструментів) комплексу маркетингу підприємства маркетолог має змогу змінювати для підвищення ефективності власної маркетингової діяльності. Він може розробити влучні маркетингові комплекси для максимальної кількості ринків та цільових груп споживачів, має змогу маніпулювати елементами комплексу маркетингу, розширюючи його дію та максимізуючи ефективність від маркетингової і виробничо-комерційної діяльності.

Доцільно вважати, що при розробці маркетингового комплексу компанії оптово-роздрібної торгівлі необхідно відштовхуватися від фундаментального його викладу, але при цьому враховувати й використовувати диференційований підхід до механізму його формування. Диференційований підхід пов'язаний з маркетинговими особливостями об'єкта прикладення маркетингових заходів, суб'єкта здійснення маркетингової діяльності, кон'юнктури та особливостей ринку функціонування й інших специфічних складових і обставин.

Слід підкреслити, що маркетинговий комплекс, як управлінська модель маркетингового впливу на споживчий ринок, дисциплінує маркетолога й упорядковує маркетингову діяльність. Однак, мало мати маркетинговий комплекс підприємства, необхідно використовувати його в діях на ринку. Внаслідок реалізації цього комплексу буде максимізовано прибуток від виробничо-комерційної діяльності конкретного підприємства. Оптимізацію комплексу маркетингу необхідно здійснювати із застосуванням вивіреного механізму його розробки за результатами дослідницьких маркетингових заходів, що обґрунтовують вибір конкретного комплексу маркетингу і його реалізацію на конкретному споживчому ринку.

На думку автора, механізм формування ефективного маркетингового комплексу підприємства оптово-роздрібної торгівлі являє собою сукупність інструментів, важелів, методів, форм і способів регулювання, функціонування котрої здійснюється з метою підвищення ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємства. За результатами досліджень елементів ринку функціонування підприємства, факторів, що на нього впливають, а також аналізу власних можливостей, доцільно виділити мету впливу комплексу маркетингу, а потім запустити механізм формування комплексу маркетингу підприємства для конкретної виділеної цільової групи.

При цьому, результати маркетингових досліджень ринку та аналізу власних можливостей підприємства з обліком галузевих маркетингових особливостей виступають своєрідними важелями функціонування розглянутого механізму. У цьому випадку методом виступають різні прикладні методи здійснення маркетингових досліджень і збору маркетингової інформації, використання яких обумовлює одержання необхідних результатів-важелів.

СТРУКТУРА ТА ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВ ПІДЗЕМНОЇ РОЗРОБКИ КОРИСНИХ КОПАЛИН

Автор: студент групи МО-119м Скок Є.О.
Eugeneskok@gmail.com
Керівник: к.т.н., Магар Н.Г.
ЗІЕІТ, Україна, Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

У видобувних підприємствах основними активами виступають корисні копалини, розвідування, видобування і переробка яких вимагають значних витрат, що вирізняються значною неоднорідністю за своїм змістом, періодами і місцями виникнення, джерелами покриття. Їх структурування та потреби у розкритті інформації мають велике значення при визначенні методів їх обліку та контролю.

Для структурування витрат на використання природних ресурсів слід ураховувати вплив природних, техніко-технологічних та організаційно-економічних факторів на заготівельний, виробничий та збутовий процеси.

Видобування корисних копалин зазнає переміщення у райони із нерозвиненою інфраструктурою, що призводить до збільшення витрат на видобуток і транспортування природної сировини. на результати виробничо-комерційної діяльності видобувних підприємств Технічні та технологічні фактори основних стадій виробничого процесу при розвідці та видобуванні мають певний вплив. Такі показники як основні параметри та продуктивність виробничого устаткування, прогресивні технологій у розвідці та видобуванні суттєво впливають на якість і повноту видобутку, сприяють зниженню втрат при видобуванні та на інших стадіях виробництва.

Організаційно-економічні фактори залишаються важливою умовою стійкого розвитку підприємств, адже це питання залежить від якості управління підприємством та економічних умов, що склалися в державі та світі. Природні ресурси та витрати на їх видобування, заготівлю і обробку, що формують вартісну оцінку таких активів, класифікують за багатьма ознаками, зокрема: залежно від матеріальної основи за придатністю для промислового використання; за критерієм вичерпності; за можливістю відновлення; за рівнем вивченості; за ступенем визнання та відображення в балансі користувача запасів; за рівнем капіталізації витрат на видобування і переробку природних ресурсів.

За результатами досліджень встановлено, що серед означених групувань найбільш важливою для практичного визнання та відображення в системі обліку і звітності є структура витрат за рівнем капіталізації. Залежно від механізму здійснення цих процедур може бути одержана різна величина прибутку підприємства. Встановлюючи облікову політику, підприємство має змогу самостійно обирати різні варіанти капіталізації чи декапіталізації витрат і доходів, визначати способи їх списання на кінцеві результати і таким чином добиватися бажаної результативності.

Чітке трактування процесів, пов’язаних з капіталізацією витрат особливо важливе стосовно видобутих природних копалин, адже вони тісно пов’язані між собою і від схеми розподілу витрат залежать результати діяльності підприємств, що видобувають і використовують природні ресурси. Відповідно до методу повних витрат, витрати, що спричинили зростання запасів, мають бути капіталізовані.

Як показали дослідження, структурування витрат при використанні природних ресурсів для цілей обліку і контролю доцільно здійснювати з їх групуванням за окремими стадіями процесу природокористування, що в кінцевому підсумку утворюють замкнутий цикл: від підготовчих робіт та до реалізації видобутих і перероблених природних ресурсів та одержання певного результату.

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студентка групи МО-119м Тройникова В.В.
viktoria.troinikova@ukr.net
Керівник: к.е.н., доцент Панкова М.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, ул. Кияшко 16-б

Аналізуючи стан економіки сьогодення, бачимо необхідність використання інновацій як основу якісних зрушень. За сучасних умов господарської діяльності інновація стала рушійною силою економічного, технологічного, політичного, екологічного, соціального розвитку суспільства. Тому інноваціями необхідно управляти. Саме управління інноваційною діяльністю є ключовим елементом, від ефективності якого залежить розвиток суспільства, загалом, та активізація підприємницької діяльності, зокрема. У зв'язку з цим особливого значення набувають проблеми вивчення управління інноваційною діяльністю.

Наукові та теоретичні засади управління інноваційною діяльністю знайшли своє відображення у наукових працях українських та зарубіжних вчених: А. С. Гальчинського, В. М. Гейця, Л. Є. Довганя, П. Друкера, Т.Г. Дудара, П. Н. Завлина, С. М. Ілляшенка, В. О. Козловського та інших, які зробили значний внесок у формування теорії управління інноваційною діяльністю. Незважаючи на велику зацікавленість учених до вивчення питання управління інноваційною діяльністю, можна говорити про відсутність систематизації, а в деяких випадках і врахування специфіки системи управління інноваційної діяльності. Зазначене негативно впливає на результативність впровадження нововведень і зумовлює необхідність подальших досліджень особливостей управління інноваційною діяльністю.

Управління інноваційною діяльністю вітчизняного підприємства, на нашу думку, слід розглядати як діяльність, яка передбачає прогнозування, планування, організування, мотивування та контролювання з метою досягнення соціального, економічного, науково-технічного ефекту.

Так, із народженням нової ідеї, застосуванням індивідуальних здібностей, активності, цілеспрямованості, особистої праці та професіоналізму вищого рівня управління з'являються об'єктивні і суб'єктивні передумови для розвитку інноваційної діяльності та ефективного його управління. Ефективне управління інноваційною діяльністю перевіряється на практиці: наукові розробки, наукова діяльність, наукові дослідження. Тому, враховуючи вищеозначене, управління інноваційною діяльністю може розглядатися, як забезпечення виконання поставлених стратегічних цілей, використовуючи ресурси, інтелект, ідеї, мотиви поведінки інших людей, що є найважливішим чинником, який впливає на ефективні соціальні, економічні та технологічні нововведення.

Взагалі, управління інноваційною діяльністю є відкритою системою. Вхід у систему – інформація про зовнішнє середовище прямої дії: постачальників, споживачів, конкурентів, зовнішнє середовище опосередкованої дії: демографічні, економічні, політичні, правові, науково-технічні, соціально-культурні фактори та внутрішнє середовище: місія, стратегія, політика. Інформаційне забезпечення управління інноваційною діяльністю ґрунтується на зборі та накопиченні більшої кількості інформації, необхідної для перетворення її на нововведення. Вихід із системи – якісні і кількісні характеристики інноваційної діяльності. Процес трансформації інформації у нововведення здійснюється завдяки суб'єктам управління інноваційної діяльності та об'єктам управління інноваційної діяльності. Інноваційна діяльність реалізується через працівників підрозділів підприємства: науковців, дослідників, розробників. Необхідно зазначити, що ефективне управління інноваційною діяльністю залежить від розуміння доцільності співпраці "владних стимуляторів" (керуючої системи) та "кваліфікованих стимуляторів" (керованої системи). Управління інноваційною діяльністю передбачає здійснення керівником певних функцій: прогнозування, планування, організації, мотивації, контролю, орієнтуючись на них, здійснюється діяльність відповідних підрозділів.

ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ПАРАДИГМИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЗРОСТАННЯ ЙОГО ЗНАЧЕННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

Автор: студент групи МО-119м Щербак Р.В.
sherbakrostislachik12329@gmail.com
Керівник: к.т.н., Магар Н.Г.
ЗІЕІТ, Україна, Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

На засадах публічного адміністрування здійснюється складний процес інтеграції України до Європейського Союзу, де визначено критерії щодо адміністративних процедур, яких мають дотримуватись органи публічної влади з метою відповідності цінностям демократичного суспільства. Визначені критерії визначають сутність європейського адміністративного простору. Сформовані принципи мають застосовуватись й можуть бути взяті за основу формування моделі управління, наближеної до тієї, що існує в Європейському Союзі.

Публічне адміністрування як політична категорія розглянуте як фаза у циклі розроблення публічної політики; реалізації публічних інтересів; колективного виконання того, що не може бути добре виконане індивідуально; як діяльність уряду.

Розглянуті специфічні принципи розвитку публічного адміністрування. Під принципами публічного адміністрування розуміють основні настанови управлінської діяльності, що визначають сутність суспільних процесів, особливість адміністративних органів і суспільства.

Досліджено, що основними видами публічного адміністрування є такі: надання публічною адміністрацією адміністративних послуг і здійснення виконавчо-розпорядчої діяльності (за змістом); зовнішня та внутрішньо-організаційна адміністративна діяльність публічної адміністрації (за спрямуванням владного впливу публічної адміністрації); втручальне, сприяльне та забезпечувальне адміністративне провадження (за юридичними наслідки для об'єктів адміністративного впливу).

Форми публічного адміністрування визначаються як системні утворення, які взаємодіють один з одним, однак вони не є взаємозамінними. Вони є універсальними щодо конкретних галузей і сфер владного впливу.

Під методами публічного адміністрування розглянуті способи практичного виконання суб'єктами публічної адміністрації своїх адміністративних зобов'язань, що відповідають характеру й обсягу наданої їм компетенції.

Доведено, що сучасна парадигма публічного адміністрування передбачає визначення процесу управління як суб'єкт-суб'єктного відношення, що виділяє взаємозв'язок двох підсистем: тієї, що управляє, і тієї, якою управляють. У цьому зв'язку публічне адміністрування набуває характеру співуправління; управління надскладними системами, що являють собою вплив на їх власний механізм саморегуляції і самоуправління з метою його оптимізації. Основною засадою ефективного публічного адміністрування в управлінні суспільством виступає досягнення адекватності цих двох підсистем.

Досліджено, що публічне адміністрування розвивається на засадах закону синергії як загального закону організації. Синергія означає співдружність, сумісні дії. Цей закон означає сукупність елементів, які утворюють організовану систему, якщо її потенціал більше суми потенціалів елементів, які в неї входять окремо. Зміст зводиться до того, що властивості цілого не зводяться до суми властивостей його частин; ціле більше суми своїх частин. Внаслідок дії закону синергії проявляється синергетичний ефект, який зумовлений появою нової якості, стає достоїнством цілого.

СЕКЦІЯ - 6

ПРАВО
ТА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ

Голова - к.ю.н., доц. Гулевська Г.Ю.

Протидія інформаційним війнам як елемент національної безпеки: досвід Запорізького регіону (2014-2020 роки)

Автор: студент групи ПУА-229м Я. В. Абазарис
Керівник:– *к.ю.н., доцент Г. Ю. Гулєвська,*
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

ПРОТИДІЯ ІНФОРМАЦІЙНИМ ВІЙНАМ ЯК ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ДОСВІД ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ (2014-2020 РОКИ)

Використання нових прогресивних інформаційних технологій в суспільному житті, несе вагомий внесок в розвиток держави та Запорізького регіону зокрема. Але створення єдиного інформаційного простору стало, в умовах російської збройної агресії проти України на окупованих територіях, з якими Запорізький регіон має безпосереднє сусідство, джерелом практично нерозв'язних або важко розв'язних проблем. Використання проти України майже всієї відомої інформаційної зброї і призвела до загострення міжрегіональних конфліктів, недовіри до влади, виникнення значного агресивно налаштованого прошарку населення, розділення їх практично на 2 табори, штучно створеного «мовного конфлітку» та «диванних військ». Аналізуючи найактивніший період ведення інформаційної війни проти України (2014-2020 роки) на прикладі Запорізького регіону, можна зробити висновки, що сучасне українське інформаційне суспільство було не готовим до такої війни. Не вироблені механізми захисту від інформаційних впливів, методи управління інформаційним суспільством при інформаційних загрозах, суспільство не розуміється у визначенні засобів інформаційного впливу, не уміє відділяти фейки від достовірної інформації, не знає принципів визначення достовірності інформації в цілому.

Оскільки Запорізький регіон довгі роки знаходився під впливом російськомовних та проросійських ресурсів генерування інформації, довелося стикнутися з глобальною проблемою негативно налаштованих громадян, які зневірилися в теперішній владі та прагнуть до кращого життя, а це марево кращого життя якраз і навіювалось за допомогою засобів інформаційного впливу. До теперішнього часу постає питання, як забезпечити інформаційну безпеку у регіоні та достовірність інформації, яка потрапляє до інформаційного простору запорізького читача, методами управлінської діяльності місцевих органів влади.

Наша країна знаходиться у розпалі інформаційної війни, одним із основоположних інструментів якої є фейк. Поняття фейк дуже широке, але в контексті цієї роботи доцільніше буде надати визначення поняття фейкові новини. Основним середовищем поширення фейків є ЗМІ і соціальні мережі. Але помилковою є думка, що фейк це явище суто притаманне мережі інтернет. Насправді ж воно так само характерне і для традиційних ЗМІ. Такий стан справ пояснюється тим, що український (а зокрема і запорізький) медіа- та інформаційний простір не контролюється на належному рівні та не піддається управлінню збоку управлінських органів. Саме тому державна інформаційно-управлінська політика повинна забезпечувати належний розвиток ЗМІ, орієнтованих на демократичний розвиток українського суспільства, регіону та держави загалом.

Найбільш актуальним завданням у сфері забезпечення інформаційної безпеки держави на сьогодні є формування відповідних положень національного інформаційного законодавства щодо правового забезпечення діяльності в інформаційній сфері відповідних суб'єктів, у першу чергу державних органів, на які державою покладено виконання пов'язаних з цим функцій. Постає потреба у виробленні нових засобів, методів і способів забезпечення інформаційної безпеки державного управління, моніторинг інформаційного середовища, наявності загроз та небезпек. Проведений нами аналіз дає можливість стверджувати, що система гарантування інформаційної безпеки має бути міжвідомчою і ієрархічно організованою, її структура і організація мають відповідати структурі державного управління з чіткою координацією дій окремих сегментів.

Таким чином, слід визнати, що Україна, її державні органи влади, громадянське суспільство та засоби масової інформації (далі –ЗМІ) не були готові до такої масованої військової та інформаційної агресії. Саме тому перед державними, регіональними, громадськими інституціями постає масштабне завдання - розробка термінових ефективних заходів щодо нейтралізації інформаційної агресії Російської Федерації проти України та протидії її подальшому розгортанню, оскільки Запорізький регіон знаходиться в безпосередній близькості до окупованих територій України.

Крім того, інформаційні проблеми, що постали перед регіоном, вказують на потребу вжиття негайних заходів щодо розробки нової стратегії національної безпеки України та розроблення сучасної системи управління інформаційною безпекою держави

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ВИРІШЕННЯ ДЕЯКИХ ПРОБЛЕМ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Автор: студент групи ПУА-229/М Білик Л.В.
bilik_l@econom.zp.com
Керівник: к.ю.н., доц. Косяк О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Витоки інституту державних закупівель дуже різні. Кожна держава має свою історію розвитку і фактори, які сприяли формуванню сучасного механізму державних закупівель. Проаналізувавши рівень розвитку органів державних закупівель за кордоном, ми виявили, що українська система відстає і національне законодавство потребує радикальних змін.

Після вивчення деяких принципів державних закупівель в Європейському Союзі, виявлення позитивних і негативних аспектів даного функціонування і визначення їх серед тих принципів, які Україна могла б прийняти для поліпшення своєї власної системи державних закупівель, слід зазначити наступне.

Одна з проблем при аналізі застосування директив Європейського Союзу полягає в застосуванні порогових контрактів, коли директиви повинні застосовуватися тільки до контрактів, вартість яких перевищує певний рівень.

Друга проблема - це проблема бізнесу, оскільки директиви Європейського Союзу, з огляду на мету такого бізнесу, застосовуються тільки до державних установ та іншим органам державного сектора. Це правда, що не можна не враховувати виключення із загального правила, а саме особливу процедуру закупівель комунальних послуг, яка в різних країнах регулюється по-різному.

Третя проблема - це застосування технічної специфікації, яка визнана невід'ємною частиною тендерної документації, що надається учасникам тендеру і на основі якої вони готують свої пропозиції. Важливо, щоб пропозиції були конкурентоспроможними, порівнюваними, оціночними і змістовними тільки в тому випадку, якщо дотримується вимога об'єктивності.

Четверте питання - наявність певних критеріїв для визначення кращої пропозиції. Директиви Європейського Союзу зазначають, що ефективність конкуренції можлива тільки при наявності оцінки групи показників, які включають ефективність, функціональність, обслуговування клієнтів, ціну та інші аспекти.

П'яте питання в перенесенні правил державних закупівель Європейського Союзу в національне законодавство - це інструментальний напрямок орієнтованості цих закупівель для реалізації супутніх напрямів політики, не перешкоджаючи досягненню фундаментальної мети державних закупівель.

Одним з найбільш ефективних інструментів створення системи державних закупівель, аналогічній системі європейських закупівель, заснованої на прозорості та ефективності, є створення всеосяжного законодавства про фінансовий контроль, який знизить податковий тиск на контрольовані об'єкти і забезпечить чітке регулювання процесу контролю закупівель. Це пояснюється не тільки дефіцитом держбюджету, а й необхідністю закуповувати якісні товари, роботи і послуги за доступними цінами.

Впровадження електронної тендерної площадки, безсумнівно, є одним із способів поліпшення внутрішньої системи державних закупівель. У світлі цього твердження, система електронних закупівель Prozorro, як платформа для децентралізованих електронних торгів, тепер є важливою частиною всієї національної системи державних закупівель.

МЕХАНІЗМИ УЗГОДЖЕННЯ ІНТЕРЕСІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА ІНСТИТУТІВ ГРОМАДСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Автор: студент групи ПУА-229м Кірєєва О.Ю.
Akireeva1303@gmail.com
Керівник: к.е.н., доц.Волошина К.А.
ЗІЕІТ, Україна, Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

У сучасних умовах розвитку демократичного суспільства виникає потреба наявності ефективної взаємодії органів та структур влади всіх рівнів та інститутів громадського суспільства.

Постійна взаємодія між владою і громадськістю складаються з багатьох ланок, кожна наступна ланка передбачає збільшення участі населення у прийнятті рішень та управлінні державними справами в соціально-економічній сфері.

Неодмінними складовими стабільності взаємовідносин влади та інститутів громадянського суспільства є досконаліть нормативно-правової бази, відкритість та прозорість діяльності владних структур, врахування громадської думки, залучення громадян до участі в реалізації муніципальних і регіональних соціальних програм.

Саме публічне адміністрування забезпечує функціонування універсального організаційно-правового механізму виявлення, узгодження і реалізації суспільних потреб та інтересів на основі використання різних правових засобів, формування суб'єктивних прав та обов'язків учасників суспільних процесів, переведення їх зв'язків та взаємо залежностей у визначені правовідносини.

За результатами досліджень публічна політика представляється як політика органів публічного управління, заснована на механізмах публічного узгодження інтересів зацікавлених сторін та спрямована на досягнення суспільно значимих цілей.

Обгрунтовано принципи узгодження інтересів, запропонованих як наступні: соціальне партнерство; становлення балансу між державними інтересами та інтересами окремо взятих інститутів громадянського суспільства; надання рівних можливостей, тобто держава має сформувати таке правове поле, яке б містило гарантії для забезпечення рівних можливостей всіх інститутів громадянського суспільства у здійсненні їх основної діяльності щодо захисту прав і свобод людини і громадянина.

У сфері надання соціальних послуг взаємна відповідальність і обов'язок давати звіт передбачає, що діяльність, яка спрямована на задоволення суспільних інтересів, вимагає як від громадянського суспільства, так і від органів публічної політики відкритості, почуття відповідальності і готовності давати звіт про свою діяльність.

Обгрунтована необхідність невтручання держави у діяльність інститутів громадянського суспільства. Принцип інформаційної відкритості передбачає прозорість, гласність і доступ засобів масової інформації та інститутів громадянського суспільства до офіційної інформації, а з боку органів влади - надання достовірної інформації громадськості для ефективної взаємодії.

Доведена необхідність забезпечення активного діалогу з інститутами громадянського суспільства стосовно завдань і обов'язків органів публічної політики для забезпечення ефективності, гнучкості механізму узгодження інтересів.

Показано, що консенсусний громадянський діалог можливий за певних умов, а саме: інформаційна відкритість діяльності органів державної влади; високий рівень громадянської політичної культури; в основі підготовки державних службовців повинні бути не корпоративні цінності і солідарність, а чесність, професіоналізм, компетентність і досвід роботи;

Обгрунтовано, що публічна політика є такою тільки за умов участі громадських організацій у політичному процесі; контролю влади з боку громадянського суспільства.

МЕХАНІЗМ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

Автор: студентка групи МО-229/м Климович О.В.
Klimovichelena1968@gmail.com
Керівник: к.т.н., Магар Н.Г.
ЗІЕІТ, Україна, Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

Розвиток України як демократичної, соціальної, правової держави є неможливим без її активної взаємодії з громадянським суспільством. Участь громадян в управлінні державними справами, яка включає й їх участь у державному управлінні, є конституційним правом громадян.

Водночас нині доводиться констатувати застарілість і вкрай низьку ефективність багатьох механізмів участі громадян і громадськості загалом у державному управлінні.

Досліджено, що вплив громадськості на державотворення має давні витоки і традиції та здійснюється через певні механізми, властиві тим чи іншим історичним етапам розвитку суспільства та держави. Поняття "громадянське суспільство" вперше вживається в працях Аристотеля, де він вивів його від слова "громадяни", тобто "суспільство громадян".

За своєю сутністю, тобто за походженням, громадянське суспільство виникає одночасно з державою.

За формою свого буття громадянське суспільство є системою інститутів громадянського суспільства (політичних партій, громадських організацій, профспілок тощо).

Досліджено, що громадянське суспільство представлене передусім системою своїх саморегульованих інститутів, виникнення, модернізація чи занепад яких зумовлюється самими потребами громадянського суспільства та змістом легітимних механізмів його взаємодії з державою.

Встановлено, що саме громадськість є формуючим чинником для механізмів державного управління й одночасно кінцевим споживачем результатів дієвості відповідних механізмів.

В процесі досліджень сформована думка, що у міжелекторальний період громадяни беруть участь в управлінні державними справами не лише індивідуально, а й колективно. Насамперед через інститути громадянського суспільства - громадські організації, професійні та творчі спілки, організації роботодавців, благодійні й релігійні організації, органи самоорганізації населення, недержавні засоби масової інформації та інші непідприємницькі товариства і установи, легалізовані відповідно до законодавства. Механізми участі громадськості в державному управлінні - це система нормативно-правових та державно-управлінських механізмів, які створюють легітимні умови й засоби реальної участі соціально активних громадян в управлінні державними справами, зокрема через їх залучення до державного управління.

За результатами досліджень поняття участь громадськості представляється як система дій, методів, інструментів та механізмів, об'єднаних на засадах відповідного алгоритму участі громадян у визначенні та розв'язанні їхніх проблем.

УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД З КОМУНАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ

Автор: магістр групи ПУА- 229м Кожухова А.В.
bojtschenko@ukr.net
Керівник: доц., к.е.н Волошина К.А.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Освіта відноситься до важливих напрямків державної політики України і є пріоритетним аспектом діяльності органів місцевого самоврядування щодо реформування освіти в місті, підвищенні якості надання освітніх послуг та її модернізації.

За аналізом нормативно-правових актів з питань державного управління освітньої сфери за останнє десятиріччя визначаються наступні зміни ролі держави в регулюванні суспільних відносин: держава стає гарантом і захисником прав кожного громадянина та набуває ознак соціально спрямованого керування; базування державної політики на принципі пріоритетності прав громадян та їх об'єднань; підвищується роль регулюючої та захисної функцій держави.

Але попри зазначені декларативні принципи, в Україні така форма взаємовідносин реалізується зі значними складнощами. Особливо це стосується освітньої сфери, оскільки національна ментальність та попередній історичний досвід відносить освітню політику до сфер управління з принципами жорсткої субординації й централізації та залишає прийнятним твердження, що її формування, реалізація та контроль є справою виключно держави. Така консервативна модель управління освітою, звичайно, в багатьох аспектах є об'єктивно обгрунтуваною та має незаперечні переваги, проте сучасні виклики розвитку людства, в першу чергу – підвищення авторитету та ролі особистості, визнання людини найвищою соціальною цінністю, вимагають модернізації багатьох аспектів освітньої галузі.

Демократичні підходи до управління у сфері освіти України здійснювалися поступово – з прийняттям низки законодавчих актів, зокрема, Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. У цих документах розкриваються засади переходу від традиційної до державно-громадської системи управління освітою шляхом чіткого розмежування функцій між центральними, регіональними і місцевими органами управління; активізації участі батьків, зацікавлених сторін, піклувальних та інших рад, меценатів, громадських організацій, фондів, засобів масової інформації. Однак для України ще досить актуальним залишається процес децентралізації управління освітою, розширення автономії навчальних закладів, наближення їх до місцевого оточення, розвитку співробітництва навчальних закладів і громадських організацій.

Сучасні глобалізаційні процеси, які супроводжуються викликами в різних галузях життєдіяльності людини, вимагають нової системи шкільної освіти, яка зобов'язана готувати всебічно розвинену особистість, котра може толерантно, відкрито входити в демократичне суспільство, брати активну участь у його розбудові, наповнювати новим змістом взаємодію «суспільства – громади – школи».

Найважливіші зміни відбулись у системі освіти у відповідності до Концепції «Нова українська школа» з 2018 року. Ця концепція передбачає розробку стратегії розвитку освіти в ОТГ, яка фактично є секторальною стратегією, головною метою якої є забезпечення доступу всіх мешканців ОТГ до отримання якісних освітніх послуг з одночасним забезпеченням високих економічних показників функціонування освітньої мережі (в т.ч. – мінімізації видатків із власного бюджету ОТГ на фінансування освіти) за рахунок оптимізації системи управління освітою.

За проведеним дослідженням було визначено, що найкращими прикладами стратегій розвитку освіти в громаді є стратегії Польщі, Чехії та Фінляндський досвід.

РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ В КОНТНКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Автор: студент групи ПУА-229м Нагній А.О.
Nana33393@gmail.com
Керівник: к.т.н., Магар Н.Г.
ЗІЕІТ, Україна, Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

Європейська інтеграція є складним і комплексним процесом, що стосується майже всіх сфер суспільного життя та національної економіки. Для України європейська інтеграція передусім пов'язана із внутрішніми реформами: адаптацією законодавства України до законодавства ЄС, впровадженням у життя європейських цінностей, реформуванням інституцій, переходом до європейських стандартів, норм і процедур.

У міру розширення сфер євроінтеграційного співробітництва та поглиблення євро інтеграційних процесів відбувається нарощування співпраці в галузі державного управління: проводиться обмін досвідом, здійснюється пошук нових механізмів та інструментів державного управління, узагальнюється управлінська практика, поступово формуються стандарти державного управління та державної служби.

Вперше в історії існування Європейського Союзу для країн, що прагнуть приєднатися до ЄС, були сформульовані критерії членства, відомі під назвою копенгагенських та мадридських критеріїв, що передбачають створення та розвиток інституцій, необхідних для існування дієвої демократії та нарощування їх адміністративної спроможності.

Досліджені сучасні тенденції та напрями модернізації державного управління та державної служби спрямовані на забезпечення ефективності державного управління та стандартів якості на державній службі; на поліпшення рівнів та типів компетенцій, що необхідні для успіху та поступу європейської інтеграції; удосконалення публічних комунікацій та відносини між органами влади, державними службовцями та громадянами; поглиблення прозорості і відкритості в ЄС, активізацію співробітництва між інституціями ЄС та регіональними й місцевими органами влади та громадянським суспільством

Для України європеїзація її системи державного управління, підготовка до входження у Європейський адміністративний простір мають стати обов'язковими. Європеїзації має передувати вивчення та узагальнення досвіду ЄС щодо інституційного розвитку та формування адміністративної спроможності.

Встановлено, що реформування системи державного управління стало складовою підготовки до європейської інтеграції. Це доводить досвід країн Центральної та Східної Європи, що приєдналися до ЄС під час останнього розширення. Їх підготовка до вступу до ЄС супроводжувалась особливою увагою до питань інституційного розвитку та адміністративної спроможності.

Адміністративні реформи, що наразі проводяться в Україні, повинні дути спрямовані на удосконалення трьох ключових взаємозалежних компонентів системи державного управління: інституцій; правил і процедур, що регулюють їх внутрішню роботу, та процесів і механізмів координації їхньої співпраці; кадрового забезпечення, а саме підготовку державних службовців із належним рівнем кваліфікації, підвищення їх адміністративної спроможності.

Щоб бути успішним, реформування системи державного управління має охоплювати всі три компоненти.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ПАРТНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН МІЖ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ГРОМАДАМИ

Автор: студент групи ПУА-229/М Пономаренко О.В.
ponomarenko_o@econom.zp.com
Керівник: к.т.н., доц. Магар Н.Г.
ЗІЕІТ, Україна, м.Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Значна кількість громадян України не реалізує надане їм право на участь у вирішенні питань місцевого значення через незнання механізмів його реалізації, а тому не може бути партнером місцевої влади під час прийняття управлінських рішень та участі в управлінні місцевими справами. досвід розвинених демократичних країн свідчить про те, що перехід до нової системи місцевого самоврядування, зміни у відносинах громадян і публічної влада не обходяться без управлінської освіти населення. У країнах Західної Європи і Північної Америки існують громадські рухи за доступ громадян до участі в місцевому самоврядуванні, які займаються питаннями муніципального освіти. Безсумнівно, Україні потрібна загальнодержавна програма освіти з питань місцевого самоврядування, в основі якої була б ідея вільного доступу громадян до участі в місцевому публічному управлінні. Крім цього, на місцевому рівні також необхідно розробляти освітні програми, засновані на принципах диференціації та персоналізації, тобто з урахуванням особливостей соціального статусу, віку, статі, культурного рівня людей.

Розробкою заходів щодо муніципального освіти громадян повинні займатися фахівці з питань місцевого самоврядування, які мають відповідне управлінську освіту. Придбана в результаті навчання управлінська компетенція буде поєднувати в собі як теоретичну підготовку, так і практичний досвід управлінської діяльності в органах місцевого самоврядування. Особливо це важливо при нинішньому низькому рівні управлінської культури як населення, так і посадових осіб місцевого самоврядування, які не завжди розуміють сутність державно-управлінських процесів, не відчувають зв'язку між виконанням посадових інструкцій і своєю участю в муніципальному управлінні, усвідомлюючи себе лише найманими працівниками органу місцевого самоврядування. Отримання тих знань, які передбачені програмою професійної підготовки і перепідготовки в рамках підвищення кваліфікації, є недостатнім для застосування їх на практиці. Займатися самостійно навчанням обрані і посадові особи місцевого самоврядування не мають можливості через значною службової навантаження. Тому важливою є розробка системи навчання депутатів місцевих рад та посадових осіб місцевого самоврядування з питань взаємодії з місцевою громадою, що сприятиме підвищення як їх муніципальної культури, так і можливості залучення громадян до вирішення питань місцевого значення.

В значній мірі підвищення рівня участі членів територіальної громади у місцевому публічному управлінні залежить як від активності самих жителів, так і від бажання керівників допускати і залучати населення до вирішення питань місцевого значення. Узагальнення досвіду діяльності органів місцевого самоврядування в Україні показує, що ініціатива місцевих органом влади завжди знаходить відгук з боку громадян. В умовах демократизації влади і самоврядування в Україні основним завданням органів місцевого самоврядування є використання тих механізмів, які дозволять переконати населення у важливості активної участі в управлінських процесах.

ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ПАРАДИГМИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЗРОСТАННЯ ЙОГО ЗНАЧЕННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

Автор: студент групи МО-119м Щербак Р.В.
sherbakrostislachik12329@gmail.com
Керівник: к.т.н., Магар Н.Г.
ЗІЕІТ, Україна, Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б

На засадах публічного адміністрування здійснюється складний процес інтеграції України до Європейського Союзу, де визначено критерії щодо адміністративних процедур, яких мають дотримуватись органи публічної влади з метою відповідності цінностям демократичного суспільства. Визначені критерії визначають сутність європейського адміністративного простору. Сформовані принципи мають застосовуватись й можуть бути взяті за основу формування моделі управління, наближеної до тієї, що існує в Європейському Союзі.

Публічне адміністрування як політична категорія розглянуте як фаза у циклі розроблення публічної політики; реалізації публічних інтересів; колективного виконання того, що не може бути добре виконане індивідуально; як діяльність уряду.

Розглянуті специфічні принципи розвитку публічного адміністрування. Під принципами публічного адміністрування розуміють основні настанови управлінської діяльності, що визначають сутність суспільних процесів, особливість адміністративних органів і суспільства.

Досліджено, що основними видами публічного адміністрування є такі: надання публічною адміністрацією адміністративних послуг і здійснення виконавчо-розпорядчої діяльності (за змістом); зовнішня та внутрішньо-організаційна адміністративна діяльність публічної адміністрації (за спрямуванням владного впливу публічної адміністрації); втручальне, сприяльне та забезпечувальне адміністративне провадження (за юридичними наслідки для об'єктів адміністративного впливу).

Форми публічного адміністрування визначаються як системні утворення, які взаємодіють один з одним, однак вони не є взаємозамінними. Вони є універсальними щодо конкретних галузей і сфер владного впливу.

Під методами публічного адміністрування розглянуті способи практичного виконання суб’єктами публічної адміністрації своїх адміністративних зобов’язань, що відповідають характеру й обсягу наданої їм компетенції.

Доведено, що сучасна парадигма публічного адміністрування передбачає визначення процесу управління як суб’єкт-суб’єктного відношення, що виділяє взаємозв’язок двох підсистем: тієї, що управляє, і тієї, якою управляють. У цьому зв’язку публічне адміністрування набуває характеру співуправління; управління надскладними системами, що являють собою вплив на їх власний механізм саморегуляції і самоуправління з метою його оптимізації. Основною засадою ефективного публічного адміністрування в управлінні суспільством виступає досягнення адекватності цих двох підсистем.

Досліджено, що публічне адміністрування розвивається на засадах закону синергії як загального закону організації. Синергія означає співдружність, сумісні дії. Цей закон означає сукупність елементів, які утворюють організовану систему, якщо її потенціал більше суми потенціалів елементів, які в неї входять окремо. Зміст зводиться до того, що властивості цілого не зводяться до суми властивостей його частин; ціле більше суми своїх частин. Внаслідок дії закону синергії проявляється синергетичний ефект, який зумовлений появою нової якості, стає достоїнством цілого.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. Філологія 3
СЕКЦІЯ 2. Економіка та інформаційні технології 20
СЕКЦІЯ 3. Міжнародні економічні відносини.Маркетинг 40
СЕКЦІЯ 4. Фінанси, банківська справа та страхування.Облік та оподаткування 42
СЕКЦІЯ 5. Менеджмент.Підприємництво,торгівля та біржова діяльність 62
СЕКЦІЯ 6. Право та публічне управління 88

CONTENT

SECTION 1. Philology 3
SECTION 2. Economics and information technology 20
SECTION 3. International economic relations.Marketing 40
SECTION 4. Finance, banking and insurance. Accounting and taxation 42
SECTION 5. Management. Business, Trade and Exchange Activities 62
SECTION 6. Law and public administration 88